MİT RAPORU OLAYI

KAYNAK YAYINLARI

MİT Raporu Olayı

Bu kitabın yayın hakları
Sistem Ofset Yayıncılık Tic. ve San. A.Ş.'nindir
Birinci Baskı : Eylül 1988
Kapak : Mustafa Şanlı
Kapak Baskı : Matbaa 70
Dizgi Baskı : Doyuran Matbaası
KAYNAK YAYINLARI : 79

SİSTEM YAYINCILIK TİC. ve SAN. A.Ş.
Başmuhasip Sok. 16/4 Talas Han Cağaloğlu/İST
Tel. : 513 83 52 - 513 83 53

MİT RAPORU OLAYI

Hazırlayan : Sinan Doğan

İÇİNDEKİLER

MİT Raporu Olayı	7
EK 1 MİT'in Cumhurbaşkanına Raporu	67
EK 2 MİT Merkezinde Hamburger Ziyafeti	77
EK 3 Hiram'ı da Mehmet'i de Yandılar	81
EK 4 MİT Raporu	91
EK 5 Makamlar Yıprandı MİT Çöktü	119

MİT RAPORU OLAYI

Sabahın Ayazı

7 Şubat 1988... O sabah Başbakan **Turgut Özal**, MİT görevlileri ve yöneticileri, Cumhurbaşkanı, askeri ve mülki erkân henüz yataklarından kalkmamışlardı. Mışıl mışıl uyuyorlardı. Günlük hay huy bile daha başlamamıştı. Bu soğuk kış sabahında tek tük temizlik işçisinin dışında kimse görünmüyordu sokaklarda. Üstelik o gün tatildi.

Aynı sabah, erken saatlerde bayilere günlük gazeteleri ve haftalık dergileri ulaştıran motorlu araçların balyaları arasında, yaklaşık bir yıldır çıkmakta olan bir dergi her zamanki gibi vardı. Dergiler, balyaların arasında sakin sakin yatıyorlardı. Kim bilebilirdi içlerinde yeri yerinden oynatacak bir «bomba» olduğunu. Dergiler aynı masum görünüşleriyle bayi mandallarına takıldılar.

Haber, sayfaları karıştıran **2000'e Doğru** okurlarının dikkatini çekmişti. «**Ayaz**'ın ayağını MİT kaydırdı.» Ve okumaya başladılar...

Kayan Kayana

MİT, **Ayaz**'ın ayağını kaydırmıştı ama, bu haberden sonra ayağı kayanların, yere düşenlerin hatta bir yerlerini incitenlerin sayısı konusunda hiçbir garan-

ti verilemezdi. Haber, dergi sayfalarında kalmamış, günlük gazetelerin manşetlerine geçmişti. 8 Şubat günü **Sabah** gazetesi, haberi sekiz sütun başlıkla şöyle veriyordu : «MİT'in tüyler ürperten raporu : Genelkurmay eski Başkanı **Necdet Üruğ**'un kadınlara karşı zaafı; arkadaşı gazinocu **Fahrettin Aslan**'ın kendisine **Emel Sayın**'ı ikram ettiği belirtiliyor.» Gazete, dergide yer alan haberin daha sansasyonal yönlerini ön plana çıkarıyordu.

İlk Tepkiler

Doğal olarak, açıklanan rapora ilk tepkiler, Raporda adı geçen ve suçlananlardan geldi. Raporun baş hedeflerinden **Üruğ**'un tepkisi son derece sertti. Eski general, raporda ileri sürüldüğü gibi İstanbul mafyasıyla hiçbir ilişkisinin olmadığını belirtiyor ve «bu rezilane bir mizansendir» diyordu. **Üruğ**'un şu sözlerinde ise, yakın zamana kadar ortak hareket ettiği üst düzeydeki devlet görevlilerine karşı kırgınlık seziliyordu : «Elbette bunca sene dirsek dirseğe hizmet verdiğimiz, kendimizi vatanımıza, milletimize adadığımız, gereğinde de birbirimizin kucağında can verecek arkadaşlar olarak birbirimizin haysiyetini korumak vazifemizdir.»

Bu açık mesaj ilgililer tarafından alınmış mıydı? Bunu daha sonraki gelişmeler gösterecekti.

Vali **Nevzat Ayaz**'ın tepkisi ise daha yumuşaktı. **Ayaz** böyle bir MİT raporu olup olmadığını bilmediğini, varsa araştırılması gerektiğini söylüyordu. İlgili makamları göreve çağırıyordu.

Devlet Makamlarının Ağzına Biber...

Bu tepkilerin basında yer aldığı 9 Şubat günü Hükümet, MİT raporunun varlığını inkâr ederek şöyle diyordu : «Haftalık bir dergi ile buradan alıntı yapan

günlük bir gazetede yayınlanan MİT raporu ile ilgili bilgi ve haberlerin, yapılan ilk incelemeler sonucu asılsız olduğu anlaşılmıştır. Yayınlarda iddia edildiği gibi, MİT tarafından böyle bir rapor hazırlanmamıştır. Dolayısıyla Sayın Cumhurbaşkanı'na, Sayın Başbakan'a ve Sayın Genelkurmay Başkanı'na sunulması söz konusu olamaz.» Bu açıklama «Hükümet sözcülüğü» adına yapılıyordu. Aynı gün Çankaya'dan da «böyle bir raporun Cumhurbaşkanlığına ulaşmadığı» duyuruluyordu. Yine Başbakan **Özal**, gazetecilerle ayaküstü yaptığı bir konuşma sırasında «böyle bir rapor yok. Nasıl çıkmış, nasıl olmuş? Böyle bir raporun olmadığı açıklandı» diyerek konuyu geçiştirmeye çalışıyordu.

Bu arada bazı gayretkeş basın organları, hükümetin açıklamalarını fazlasıyla benimseyip, sonradan kendilerinin de utanacağı manşetler atma ihtiyatsızlığını gösteriyorlardı:

Tercüman 9 şubat 1988 tarihinde «MİT Raporu asılsız çıktı» manşetini atıyordu.

Bu arada gazetelerde küçük bir haber daha yer alıyordu. **2000'e Doğru** dergisinin MİT raporunu yayınlayan sayısı toplatılmıştı. Tabii gerekçe başkaydı: Alman Parlamentosunda Kürt sorununun tartışılmasıyla ilgili haber... Kim inanırdı?

«Aydınlık İhtiyacı»

Hürriyet gazetesinin yazarlarından **Oktay Ekşi**'nin 9 Şubat tarihli yazısı «Aydınlık İhtiyacı» başlığını taşıyordu. **Ekşi**, Hükümet adına açıklama yapan «Hükümet sözcülüğünün» ne anlama geldiğini, açıklama yapanın neden kendi adını vermediğini, yoksa adını vermekten kaçındığını mı sorduktan sonra şöyle yazıyordu:

«Yapılan yayınlarda mı yanlış var? Yoksa MİT'te mi? Veya 'bunlar yalandır' diyenlerde mi? Hükümet

Sözcülüğü imzasıyla yapılan açıklamaya rağmen, ya MİT'te böyle bir rapor varsa, onun faturasını kim ödeyecek?»

Sabah'ın yazarlarından **Güngör Mengi** ise, raporun doğruluğunu tartışmaya bile gerek görmeden rapordaki iddialar üzerinde duruyor ve şöyle diyordu:

«İddialar doğruysa durum felakettir. Doğru değilse, yani iftiraysa daha büyük felakettir. Kamuoyu, hangi cins felaketle karşı karşıya bulunduğunu öğrenmek isteyecektir.»

Öte yandan, raporu kamuoyuna açıklayan **2000'e Doğru** Dergisinin Genel Yayın Yönetmeni **Doğu Perinçek** bir basın toplantısı yaparak, bütün hükümet açıklamalarına rağmen, raporun doğruluğunu şu net sözlerle ilan ediyordu:

«MİT raporunun gerçek olduğunu kamuoyu kısa zamanda öğrenecektir. Ancak şu sorunun cevabının şimdiden verilmesi gerekmektedir: Raporun gerçek olduğu bütün çıplaklığı ile ortaya çıktığı zaman hükümet istifa edecek midir?»

Yanlışta Israr

Ne kelime... **Özal**, milyonlarca insanın gözünün içine baka baka raporun varlığını reddetmeye devam ediyordu. Bir gün önce Genelkurmay'da yapılan ve MİT raporunun varlığını reddeden açıklama üzerine **Özal**, «açıklama doğrudur, söylentiler yanlıştır» diyordu. Aynı gün, Cumhurbaşkanı **Evren** de MİT Müsteşarı Korgeneral **Hayri Ündül**'ü Köşke çağırarak olay hakkında bilgi alıyordu.

Aynı gün, **Üruğ**'un yaptığı bir açıklama, Hükümetin ve Çankaya'nın raporun varlığını reddetme çabalarının boşuna olduğunu iyice gözler önüne seriyordu. Raporun «çok gizli» damgası taşıyan ve imzasız bir kopyası, 20 Ocak 1988 günü **Üruğ**'un Göztepe'deki evinin posta kutusuna meçhul kişiler tarafın-

dan bırakılmıştı. Raporu inceleyen **Üruğ**, Cumhurbaşkanı'na mektup yazarak, hakkında mevzuat gereği «Devlet Denetleme Kurulu veya Kuvvet Komutanlarından birinin başkanlığında oluşturulacak bir kurul» tarafından soruşturma açılmasını istemişti. 26 Ocak'ta Cumhurbaşkanı'na ulaşan mektuba Köşkün verdiği gayriresmi cevapta «ortada dolaşan söylentilerin ciddiye alınmaması, üzüntü duyulmaması, konunun kendi isteği doğrultusunda araştırılacağı» bildiriliyordu. **Üruğ**, **Sabah** gazetesine yaptığı açıklamada şunları da ekliyordu: «MİT Müsteşarına sordum. Benim arkadaşımdır. Yanımda senelerce çalışmış bir arkadaşımdır. Ben bunu yazar mıyım dedi. Benden bunu nasıl umuyorsun dedi. Gözyaşlarıyla bana hihap etti...»

Basın Israrlı

Açıklamaların tatmin edicilikten uzaklığı, diğer yandan **Üruğ**'un son açıklamaları, Raporun gerçekliği üzerindeki gölgeleri ortadan kaldırıyordu. Bu durumda basın gerçeğin açıklanmasında haklı olarak ısrar ediyordu.

Sabah'ta **Güngör Mengi** «bu iş kapatılamaz» diyor ve şöyle devam ediyordu: «Bu şartlar altında iktidarın görevi, inkârda direnmek değil, suçluları ortaya çıkarmak ve böylece devletin içini düzeltmek ve temizlemektir... Aksi takdirde bu entrikayı iktidarın çevirdiği yolunda şüpheler doğabilir.» **Milliyet**'te **Altan Öymen** iktidar çevrelerin açıklamalarının tatminkâr olmadığına işaret ediyordu. Yine **Milliyet**'te **Teoman Erel** ise, «Tencere tava, garip bir hava» başlığıyla kaleme aldığı yazısında «tencere dibin kara...» tekerlemesi üzerine çeşitlemeler yapmaya girişmişti.

Doğu Perinçek ise, açıklamalarını sürdürüyor ve şöyle diyordu: «Değişik kaynaklardan kontrol edip, varlığını onaylattıktan sonra yayınladık... Benim is-

mim ne kadar doğru ise, raporun varlığı da o kadar doğrudur... Ben siyasal kişiliği olan biriyim. Aslı olmayan bir raporla ortaya çıkıp üç beş hafta sonra rezil olmayı göze alabilir miyim hiç?»

Rapor yayınının altında imzası bulunan muhabir **İrfan Taştemur** da, bir büyük gazetede çalışırken seçimlerden önce bir MİT görevlisinden raporun içeriğini aldığını açıklıyordu.

Sunalp'in Yorumu

Raporun gerçekliğinin kamuoyu önünde ortaya çıkmasıyla birlikte çeşitli odaklar, kendi yönelimlerine ve eğilimlerine göre rapor hakkındaki düşüncelerini ifade etmeye başladılar. İlk tepkiler eski ordu mensuplarından geldi. **Faruk Güventürk**, raporun bir provakasyon amacıyla sızdırıldığını söylerken, emekli Orgeneral **Necdet Öztorun**, **Üruğ**'u özel olarak ziyaret edip tutumunu ortaya koydu ve «ordunun liderlerine bu şekilde ithamda bulunmak uygun değildir» dedi.

Eski Hava Kuvvetleri Komutanlarından **Muhsin Batur** da, olayı kendi başından geçenlerle bağlayarak şöyle yorumladı: «Bizim başımızdan da geçti. Askeri müdahaleler dönemi bittikten sonra daima o müdahaleyi yapan ekibe karşı bir akın gelir Türkiye'de... Bu son olay da bunlardan bir tanesi... 12 Mart'tan sonra bizim üzerimize yıllarca yüklenildi. Şimdi 12 Eylülcülerin üzerinde işlenecek.»

Eski generallerden ve kapanan MDP'nin eski Genel Başkanlarından **Turgut Sunalp** ise, daha da ilginç bir yorum getirdi. **Sunalp**'e göre **Özal**, Cumhurbaşkanı olmak istiyordu. Sivillerin birbirini çekemediği koşullarda askerlerin cumhurbaşkanı olması kaçınılmaz oluyordu .İşte **Özal**, önümüzdeki dönemde Cumhurbaşkanlığının önüne örneğin **Üruğ** gibi bir asker adayın çıkmaması için şimdiden o ve onun gibi asker

kökenlileri yıpratmak istiyordu. Bu rapor da bu amaç la **Özal** tarafından hazırlattırılmıştı. **Sunalp**'e göre, **Öztorun**'un emekliye ayrılması da **Üruğ**'un cumhurbaşkanlığı yolunda güçlenmesini önlemek için düzenlenmişti.

Sunalp'in bu yorumları, bir süre sonra, MİT raporunun gerçekliği tartışmasının bitip, amacının ne olduğu tartışmasının gündeme gelişinin ilk işaretini oluşturuyordu.

Solda Çekingenlik

Sol kesimde, MİT raporu olayına karşı başından itibaren bir çekingenlik, bir uzakta durma gözleniyordu. Günlük basın içinde **Cumhuriyet** olaya yavaş yavaş ısındı ve sonuna kadar da tutukluğunu atamadı. **Cumhuriyet** yazarlarından **Uğur Mumcu** ise, bu konuda sol içinde başından beri doğru ve mücadeleci bir tutum aldı. **Mumcu** 9 Şubat'ta yazdığı yazıda olayın gösterdiği önemli bir gerçeğe dikkati çekerek şöyle yazıyordu: «Bir yurttaş hakkında eğer MİT raporu varsa, o yurttaş sürünür. Kamu görevine giremez, yedeksubaylık hakkı elinden alınır, mahkemelere verilir, yurtdışına çıkamaz.» MİT raporu olayına salt yüksek görevlilerin uğradığı zararlar açısından değil, halkın uğradığı zararlar açısından bakmak gerekirdi. İki gün sonra aynı konuya yine değiniyordu **Mumcu**: «MİT raporları ile solcu yurttaşların hayatları zindan edilecek, aynı MİT ünlü kişiler ile ilgili raporlar yazınca hasıraltı edilecek...» **Hürriyet**'te **Ahmet Altan** da aynı temayı işliyordu.

SHP'nin bu konudaki tutumu ise başından itibaren ikircikli ve yalpalayan bir tutum oldu. İlk açıklamalar MİT raporunun **Vuralhan** olayının üstünü örtmek için **Özal** tarafından ortaya sürüldüğü şeklindeydi. Daha sonra bu tekrarlanmadı. Hatta, MİT raporu dolayısıyla **Özal** Hükümetini eleştiren bir tutum

alındı ama temelde hatalı bir «provokasyon» mantığı yenilemediği için zaman zaman MİT raporunun hükümetin pahalılık politikasını örtbas etmeye yaradığı şeklinde açıklamalar da yapılageldi. Yine de Erdal İnönü'nün ilk demeci, vatandaş haklarına dikkat çekerek halkçı bir yorum getirmiş oluyordu soruna.

1402. madde yoluyla görevlerinden atılan öğretim üyeleri de vatandaş haklarına ve binlerce kişinin MİT raporlarıyla işinden gücünden edilmesine dikkat çekerek ve sorunun salt bazı generallerin hayslyeti sorunu olmadığını göstererek konunun «büyükler» arasında bir av alanı haline getirilmesine karşı çıkmış oluyorlardı.

Sessiz DYP

DYP, MİT raporunda, **Bako** olayı dolayısıyla doğrudan doğruya eski Genel Başkanı **Hüsamettin Cindoruk** hedef alındığı ve bu raporun, seçimden önce DYP'nin yıpratılması amacıyla hazırlandığı yolunda önemli kanıtlar ileri sürüldüğü halde, rapora tepki gösterme konusunda oldukça tutuk davrandı. İlk günler DYP çevrelerinden ses soluk çıkmadı. Ancak raporun içeriği kamuoyunda öğrenildikçe, basının yoklamaları sonucu, **Cindoruk** 14 Şubat günü bir açıklama yaptı. Gerçekte **Cindoruk**'un açıklaması olaya yeni boyutlar katıyor ve Hükümeti iyice zor duruma sokuyordu. Şöyle diyordu **Cindoruk**: «Bu rapor kesinlikle Başbakan'ın işidir. Başbakan'ın bilgisi dahilinde hazırlanmıştır. **Özal**, referandum ve seçimler sırasında çok önemli şeyler söyleyeceğim demişti. İşte o önemli şeyler bunlardı. Bir rapor elimize gelmişti ama biz devlete olan saygımızdan susmuştuk. Bir değil birkaç rapor var. Bu rapordan dolayı mükafatlandırılan valiler, genel müdürler, milletvekili olanlar var. Günü gelir bazı şeyler yargı önünde tartışılır.»

Böylece raporun gerçekliği bir kere daha kanıt-

lanmış oluyor ve konuya bir önemli tartışma boyutu daha katılmış oluyordu. Raporu hazırlayanların amacı neydi? Raporu kim hazırlattırmıştı? Hükümetin, daha doğrusu Özal'ın siyasi rakiplerini gözden düşürmek için böyle bir rapor hazırlattığı yolundaki söylentiler doğru muydu?

Sağ Basın Nakavt

Sağ basın MİT olayının ortaya çıkışıyla birlikte büyük yalpalamalar geçirdi. **Tercüman**, hemen iktidar odaklarının tutumunu yansıtarak raporu yalanlamayı denedi, ancak bu tutmayınca, bu kez de yazarları aracılığıyla «devlet yıpratılmak isteniyor» propagandasına girişti. Örneğin **Ergun Göze** «Bir bardak raporda fırtına» başlıklı yazısında şöyle diyordu: «MİT'e isnat edilen rapor vesilesiyle kesif bir fırtına kopartılmış bulunuyor. 12 Eylül'den önce MİT hakkında çok sert bir polemik açmış bulunan **Doğu Perinçek** grubu, şimdi de bir MİT raporunu ele geçirdiklerini iddia ve raporu kısaltarak neşretmiş bulunmaktadır. Solun stratejisi bellidir. Herkese, her yere, her makama, bilhassa cemiyetin emniyet duyduğu kişi ve makamlara haklı haksız saldırılar düzenleyerek efkâr-ı umumiyeyi şaşırtmak... tedirgin etmek... Arkasından bir şey çıkmasa da ziyanı yok, kısa şaşkınlık anlarını biriktire biriktire hedefe yaklaşmak... Hedef: Bulanık suda balık avlamak...»

Milli Gazete de buna benzer bir tutumla yaklaştı başlangıçta soruna. İslam düşmanı bir dergi diye tanımladığı **2000'e Doğru**'nun sansasyon peşinde olduğunu ve basının da olayı incelemeksizin sorumsuzca alıntıladığını belirten **Milli Gazete**, **2000'e Doğru**'nun nasıl olup da MİT raporlarını ele geçirebildiğini soruyordu. **Yeni Nesil** ise «Rabıta'ya karşı zabıta» başlığını atarak bu olaydan dinci akım lehine yararlanmaya çalışıyordu.

Gerçek Kabul Ediliyor

Üruğ'un raporun eline geçtiği ve bunu basına yansımadan önce Cumhurbaşkanlığı'na ilettiği şeklindeki açıklaması raporun gerçekliği tartışmasının son raundunu oluşturuyordu. Bu durumda Çankaya'ya gerçeği açıklamaktan başka yapacak şey kalmıyordu. Nitekim 11 Şubat tarihli gazetelerden Cumhurbaşkanlığı Basın Müşavirliğinin yaptığı şu açıklama okunuyordu :

«Sayın Cumhurbaşkanımız böyle bir raporun varlığını, ilk defa Genelkurmay eski başkanlarından emekli Orgeneral **Necdet Ütuğ**'un 28 Ocak tarihinde kendilerine yazdıkları mektupta öğrenmişlerdir. Sayın Cumhurbaşkanımızın bu mektuptan önce rapor hakkında bilgileri olmadığı gibi, kendilerine Cumhurbaşkanlığı dahil hiçbir kişi ve kuruluş, böyle bir belge hakkında yazılı ya da sözlü bir arzda bulunmamıştır.»

Açıklamanın bundan sonraki bölümünde MİT müsteşarının da rapordan haberi olmadığı ve dolayısıyla raporun resmi bir niteliği bulunmadığı belirtiliyordu Yani böyle resmi olmayan bir MİP raporu var, ama Cumhurbaşkanımızın ve MİT müsteşarımızın bunlardan haberi yok, deniyordu.

Raporun varlığının ortaya çıkması üzerine basın ve çeşitli yazarlar, haklı olarak birkaç gün önce raporun varlığını reddeden koca devlet kuruluşlarının tutarsızlığına ve ciddiyetsiz tutumuna dikkat çekiyorlardı.

«Daha önce MİT raporunun varlığını reddeden Cumhurbaşkanlığı Basın Müşavirliği dün yaptığı açıklamayla kafaları iyice karıştırdı» diye yazıyordu **Günaydın.**

Cumhurbaşkanlığı'nın raporun «gayri-resmi» olduğu şeklindeki açıklamasının üzerinde duran **Cumhuriyet**'ten **Arcayürek** «Acaba altmış sayfalık rapor

nasıl oluyor da 'gayri resmi' nitelik taşıyor?» diye soruyordu.

Günaydın'dan **Rahmi Turan** ise «Hoppalaaa... Önce 'yok' de... Sonra raporun varlığını kabul et... Bu olmadı işte...» diyerek tepkisini dile getiriyordu.

Yine **Günaydın**'dan **Necati Zincirkıran** Cumhurbaşkanlığı'ndan yapılan açıklamanın üzerinde durarak Basın Danışmanlığının raporu kabul etmek zorunda kaldığını belirttikten sonra «Ne dolaplar dönüyor?» diye soruyordu.

Hürriyet'ten **Oktay Ekşi** ise, «Raporun varlığı kesin» başlıklı yazısında raporun müsvetteliğinin ya da resmiliğinin bir önemi olmadığını belirtiyordu: «Ortada çeşitli insanları ağır şekilde suçlayan bir 'rapor' var. 'Var' diyoruz çünkü artık kimse 'böyle bir şey yok' demiyor. Cumhurbaşkanlığı Basın Müşavirliği dahi 'adı geçen raporun resmi bir niteliği bulunmadığı sayın cumhurbaşkanımıza arz olunmuştur' diyor.

«Bir MİT raporu ne zaman 'resmi bir nitelik' kazanır, ne zaman 'müsvedde' muamelesi görür, biz bilemeyiz. Ama ister öyle, ister böyle olsun fark etmez. Daha doğrusu bu olayla ilgili 'amaç' açısından fark etmez.»

Ekşi, daha sonra bu raporun **2000'e Doğru**'da yayınlanmasıyla ilgili olarak şöyle diyordu: «Hemen belirtelim ki, böyle bir raporun varlığından emin olduktan sonra, onu yayınlayan basın organına söylenecek tek kelime yoktur.»

Milliyet gazetesi de «MİT raporunun olduğuna kuşku yok» diyor ve «**Özal**'ın haberi var» başlıklı bir yorumda şunları ileri sürüyordu

«Seçim öncesinde gazetecilere **Banker Bako** olayını deşmelerini salık veren Başbakan **Özal**'ın kendisine bağlı istihbarat teşkilatını da bu olayla ilgili olarak bizzat harekete geçirmiş olması olasılık taşıyor. Bu raporun o nedenle Başbakan **Özal**'a iletilme-

miş olması pek zayıf ihtimal olarak değerlendiriliyor.»

Yeni Asır'dan **Muammer Yaşar** ise raporun varlığının ortaya çıkması üzerine **Özal**'ı ve Hükümeti kurtarmaya çalışan yorumlar yapıyordu: «'Rapor yok' diye resmi açıklama yapan Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık ve Genelkurmay Başkanlığı doğru söylüyor. Bu makamlara MİT tarafından sunulmuş bir rapor yok. Ama **Doğu Perinçek** de doğru söylüyor. Ortada bir rapor var... Rapor olayının siyasi boyut kazanmasına **Üruğ Paşa**'nın haklı olarak aşırı tepki göstermesi neden oldu. Ama açık yürekle ifade edelim ki hükümetin rapor olayı ile ilgili bir ilgisi yok.»

Gerçekten Yok mu?

Başbakan'ın rapor olayı ile bir ilgisinin bulunmadığı türü iddialar, raporu hazırlayan MİT görevlisi tarafından yalanlandı. **Terrcüman**'dan **Yavuz Donat** 17 Şubat günü, adını açıklamadığı MİT görevlisiyle bir söyleşi yapıyordu:

«— Rapor, sayın **Özal**'a 'hangi kanaldan' gitti? Sayın **Özal**'ın belki de rapordan haberi bile olmadı... Başbakanlık yalanlamasına ne diyorsunuz?

«— Sayın Başbakan'ın rapordan haberi var. Okudular. Yalanlamayı ise 'Sayın Cumhurbaşkanı ile görüştükten sonra' yaptılar.

«— Gelelim Çankaya'ya... Hem rapor oraya gönderiliyor, hem de Sayın **Evren** 'Haberim yok' diyor. Nasıl oluyor bu?

«— Sayın Cumhurbaşkanı doğru söylüyor. Rapor kendisine verilmemiş.

«— Öyleyse, konuyu sonradan öğrendi... Öğrendikten sonra niçin 'yalanlama' yolu seçildi?

«— **Türkiye'nin düşmanları** çok. Hâlâ 12 Eylül'ün meşru olup olmadığını tartışanlar var. Böyle bir ortamda, Sayın Cumhurbaşkanı 'yakın çalışma arkadaşlarının' yara almasını istemiyor.»

MİT görevlisinin sözleri açıktı. Artık raporun hazırlanmasının Devlet ve Hükümet organlarının bilgisi dahilinde olduğu bizzat raporu hazırlayan görevlilerin ağzından doğrulanıyordu. Bu durumda gün deme, raporun kimler tarafından, ne amaçla hazırlandığı gibi sorular geliyordu. Bu noktada raporu kamuoyuna açıklayan ve raporun doğruluğunu kanıtlayan **Doğu Perinçek**'in yeni yeni açıklamaları daha da büyük önem kazanıyordu. **Perinçek Bulvar** gazetesinde **Nazlı Ilıcak**'la yaptığı söyleşide olayın içyüzünü aydınlatan şu belirlemeleri yapıyordu:

«Bizim istihbaratımıza göre raporu **Üruğ**'a ulaştıran kişi Cumhurbaşkanı **Evren**'in damadı MİT görevlisi **Erkan Gürvit**'tir... Bizim aldığımız raporun **Erkan Gürvit**'in çok yakını olan MİT Müsteşar Muavini **Hiram Abas** tarafından hazırlandığı istikametinde dir... **Hiram Abas, Özal**'ın güvendiği kişi. **Evren**'in damadı **Erkan Gürvit, Hiram Abas**'ın yakını. Raporun bu ekip tarafından hazırlandığına dair ciddi emareler ve bilgiler var. İlk günden itibaren **Necdet Üruğ** ile **Evren** arasında bir rekabet mevcut. Bu rekabet, Emniyet teşkilatının İstanbul ve Ankara kanatları arasında da sürüyor. **Üruğ** İstanbul, **Evren** ise Ankara kanadını himaye ediyor. Daha sonra bu rekabetin bir tezahürünü, **Üruğ**'un istediği komutanı Genelkurmay Başkanı yapamamasında görüyoruz. **Evren - Özal** ittifakıyla **Necdet Öztorun** bertaraf ediliyor. Şimdi de MİT'in Ankara kanadının hazırladığı ve **Necdet Üruğ**'u hedef alan bir rapor gündeme geliyor.»

Kim Hazırladı, Kim Hazırlattı?

Perinçek'in bu açıklamalarıyla, raporun gerçekliği ya da Hükümet ve Cumhurbaşkanlığı'nın haberi olup olmadığı tartışmaları geride kalıyor, **Özal**'ın, bu raporun hazırlatılmasında bizzat rol alıp almadığı, raporun MİT içinde kimler tarafından hazırlandığı,

nasıl ve ne için sızdırıldığı, **Özal'ın** bu raporu hazırlatmasındaki amacın ne olduğu tartışmaları ön plana geçiyordu.

14 Şubat günlü sayısında **2000'e Doğru**, raporu hazırlayan «Kare Vale»yi açıklıyordu. Aynı sayıda iki MİT mensubu arasındaki bir telefon konuşmasının bantları yayınlanıyor, burada geçen adlar da «kare vale»yi doğruluyordu. Kimdi bu «kare vale»? **2000'e Doğru** açıklıyordu.

«MİT mensubu **Haluk Akter** yine eski bir MİT mensubu olan **Ferdi Tamer**'le yaptığı telefon konuşmasında raporu hazırlayan ekibin adını veriyordu. '**Hiram Abas** falandı' bu ekip. **Hiram Abas** bildik bir isimdi. Peki bu 'falanı' kimlerdi. **Haluk Akter** '**Hiram**'ı da **Mehmet**'i de yandılar' derken, ikinci önemli ismi de söylemişti. **Mehmet Eymür**, MİT'teki Kaçakçılık ve İstihbarat Daire Başkanı göreviyle ikinci adam görünümündeydi ama, aslında ikinci adam değildi. **Evren**'in damadı **Erkan Gürvit**, Cumhurbaşkanlığı nezdinde MİT'in temsilcisi olmanın ötesinde, ekibin **Hiram Abas**'tan sonra gelen ilk ismiydi. Kupa, Maça, Karo beylerinden sonra sıra Sinek beyine, yani ekibin emniyet içindeki temel elemanına geliyordu. Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve İstihbarat Daire Başkanı **Atilla Aytek**, aynı zamanda MİT'in emniyeti denetleme faaliyetinde kilit roldeydi. Grubun mızrağı işlevi de **Aytek**'e düşüyordu.

Özal'ın Parmak İzleri

2000'e Doğru açıklamalarını şöyle sürdürüyordu:

«Dikkatli gözler, **Özal'ın** parmak izlerini MİT raporunun bütün sayfalarında, hatta bütün satırlarında görebiliyordu. Politikacılar, gazeteciler, 'bu rapor buram buram ANAP kokuyor' teşhisini boş yere koymamışlardı. Ne var ki, MİT raporundaki **Özal** parmağı somut olarak iki yerde saptanabiliyordu. Birincisi

Kırıkkale toplantısının doğrudan doğruya 'aile' tarafından organize edilmesiydi. İkincisi: MİT raporunun **Özal**'ın emriyle hazırlandığı artık gazete köşelerinde açıkça yazılmaktaydı. **Uluç Gürkan, Özal**'ın 'MİT'e böyle bir görev' verdiğini kanıtlayabileceğini söylüyordu... Raporu yazan **Mehmet Eymür**, Müsteşar Yardımcısı **Hiram Abas**'tan yazılı emir istemişti. **Hiram** ise, talimatı **Özal**'lardan alıyordu.»

Bu açıklamaların hemen ardından raporu kimin hazırlattığı, kimin emir verdiği sorusunun aydınlatılması talepleri basında yoğunlaşıyordu. **Uğur Mumcu** şöyle yazıyordu:

«Belli ki, böyle bir raporun hazırlanması için 'yukarıdan' emir verilmiştir. Bu 'yukarısı' hangi makamdır? MİT Müsteşarı mıdır? Yoksa Başbakan mı?»

Mumcu'ya göre raporun hazırlatılmasındaki amaç da ortadadır:

«Amaç da bellidir, seçim sırasındaki amaç, **'Banker Bako** olayı' nedeniyle DYP'yi suçlamak ve bu partiyi bu nedenle yıpratmaktır. Raporu düzenleyenlerden çok 'bu raporun düzenlenmesi için emir verenler' ortaya çıkarılmalıdır.»

Sabah'tan **Uluç Gürkan** ise olayın öyküsünü şöyle anlatıyordu:

«Başbakan **Özal**, MİT'e doğrudan mı görev verdi, yoksa Başbakanlığa Güvenlik Müşaviri olarak atadığı emekli hava korgenerali **Rüştü Naiboğlu** aracılığıyla mı?... İster doğrudan, ister **Naiboğlu Paşa** aracılığıyla... Başbakanın talimatını alan MİT harekete geçer. Bütünüyle sivilleştirilebildiği taktirde MİT Müsteşarı olacağını düşünen Müsteşar Yardımcısı **Hiram Abas** kolları sıvar.

«MİT bünyesinde Haziran 1983 tarihinde oluşturulan Kaçakçılık Dairesi Başkanı **Mehmet Eymür**'e görev verir..

«Ancak **Eymür**, 'yazılı emir' ister...

«Rapor, Başbakan **Özal**'ın beklentisinin aksine,

referandum öncesine yetişmez. Ancak, 10 kasım 1987 tarihine yetiştirilir.

«Yanısıra, Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık İstihbarat ve Hareket Daire Başkanı **Atilla Aytek** ile birlikte çalışan **Mehmet Eymür**, raporunu **Banker Bako - Hüsamettin Cindoruk** ilişkisinin ötesine, 'yeraltı dünyası - polis - kamu görevlileri' arasındaki karmaşık 'irtibatlara' uzatır...

«Rapor hazırlandığında, Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık ve Genelkurmay Başkanlığı'na ulaştırılır.

«Ancak Cumhurbaşkanlığı'nda, Cumhurbaşkanı **Kenan Evren**'e verilmesi birkaç gün gecikir. Cumhurbaşkanı raporu, hazırlanmış olduğunu Başbakan'dan öğrenince görebilir.

«İşte bu gecikme... Raporun, suçlanan kişilere ulaştırılması konusundaki şüphelerin Cumhurbaşkanı Güvenlik Danışmanı **Erkan Gürvit**'in üzerinde toplanmasına yol açar.»

Artık, rapor olayının içyüzü önemli ölçüde aydınlanmıştı. Ama «aydınlık ihtiyacını» değil de karanlığı tercih edenler çabalarını sürdüreceklerdi.

Savunma Mekanizmaları

Başbakan **Özal**, basının ortaya çıkan gerçekler üzerine yönelttiği soruları büyük bir pişkinlikle karşılıyor ve sorunu bulandırmaya çalışıyordu. Gazetecilerin bir «Özalgate» olayından sözetmesi ve **Doğu Perinçek**'in de buna değindiğini belirtmesi üzerine «Artık **Perinçek** de mühim adam oldu... Herkesi mühim adam yaptınız» dedikten sonra rapordan haberi olup olmadığı sorusunu şöyle yanıtlıyordu:

«MİT'in rapor yayınladığını bilen var mı? Yani MİT'in raporu olduğunu bilen var mı? 'Bu MİT'in raporudur' diye, bir MİT görevlisi veya MİT Müsteşarı söylüyor mu? MİT'in raporu olabilmesi için MİT'in kademelerinden geçmesi lazım.»

Böylece, bu konuda resmi beyan bulunmadığı, MİT kademelerinden resmen geçmediği gibi gerekçelere sarılan Başbakan, bir geri mevzide «resmiyetin gölgesine» sığınmaya çalışıyordu. Raporun yokluğu iddiası son bulmuş, son savunma mevzii olarak raporun **resmi** olmaması kalmıştı. Ama artık sorun kamuoyu önünde çözülmüştü. Bu savunmaların hiçbir anlamı yoktu.

Diğer yandan Cumhurbaşkanı **Kenan Evren** halka açık bir konuşmasında ilk kez MİT raporuna değiniyor ve şöyle diyordu:

«Son zamanlarda milletimizi asker kanat - sivil kanat diye bölmeler başladı. En yüksek, en şerefli makamlara kadar çıkan arkadaşlarımızı karalama kampanyası sürdürülüyor. Bir takım çamurlar bulaştırılmaya çalışılıyor. Ancak kimsenin şüphesi olmasın ki, bu çamuru bulaştırmaya çalışanlar elbet bulunacak ve cezalandırılacaktır.»

Evren'in sözlerinden, yüksek makamlardaki kişilerden birinin **Üruğ** olduğu anlaşılıyordu. Ancak çamuru bulaştırmak isteyenin kim olduğu konusunda bir açıklık bulmak mümkün değildi.

Evren'in damadı ve MİT görevlisi **Erkan Gürvit** ise, raporu hazırlayanlar arasında kendisinin de bulunduğunu açıklayan **2000'e Doğru'nun** yayını üzerine «bir cadı kazanının kaynatıldığını» söylüyor ve şunları ekliyordu:

«Cumhurbaşkanı **Evren** konunun üzerinde büyük bir hassasiyetle durmaktadır. Ben daha henüz dergiyi okumadım. İsimlerle ilgili olarak bir yorum yapamıyorum. Ankara'ya döndükten sonra gereken araştırmayı yapacağım.»

Savunma mekanizmaları harekete geçmişti. **Yavuz Donat'la** konuşan ve raporu kendisinin hazırladığını söyleyen MİT görevlisi, «hedef MİT'i yıpratmak» diyordu.

Güneş gazetesinde **Mehmet Barlas** ise, başta muhalefet lideri **İnönü** olmak üzere basını, politikacıları «akıllı» davranmaya çağırıyordu:

«Sivil demokrasinin yaşamasını isteyenler, politikacılar, basın, sağ ve sol düşünce odakları, gerçekten akıllı ve bilinçli davranmalıdır.

«Mesele, **Özal**'ın, Hükümetin ya da Cumhurbaşkanı'nın yıpranmasından öteye, demokratik rejimin yaşatılması meselesidir...

«Önce ana muhalefet partisi SHP ve lideri **İnönü** toparlanmalıdır... Türkiye'nin bütünlüğünden, istikrarından ve hatta devlet güvenlik örgütlerinin sağlığından, en az **Özal** kadar, **İnönü** de sorumludur.»

Güneş'in aynı günkü bir başka yorumunda «orduyu rahatsız etmeyelim» uyarısı yapılıyordu.

Yine **Güneş** gazetesinden **Hasan Pulur** MİT'in savunusu için kolları sıvıyor ve şunları söylüyordu:

«Eğer bir yerde 'devlet' varsa, orada 'gizli istihbarat örgütü' vardır... Bir devletin en güvenilir olması gereken gizli örgütünü bu hale getirmek bölücülük değil de nedir?... Hiç kimse bu konuda kalkıp demokrasi nutukları atmasın... Gizli örgütlerin yapısı hiç de demokratik değildir... Ne Amerika'da, ne Fransa'da, ne İngiltere'de, ne Sovyetler'de, ne şurada, ne burada gizli örgütler öyle şeffaf, saydam değildir, dıştan bakılınca içleri falan da görünmez.»

Pulur daha sonra MİT'le ilgili kaygılarını şöyle dile getiriyordu:

«Bizim endişemiz bundan sonra ne olacağıdır... MİT bu olaydan sonra, bu kadar dile düştükten sonra görevini nasıl yapacaktır, hangi moralle, hangi istekle, hangi yürekle? Şu gazete sütunlarına yansıyanlara bakın, şu söylenenlere bakın, şu iddialara bakın, sonra da bu iş bitince oturun sağlıklı görev yapın...»

«Sivilleşmeye de Maşallah...»

Savunma mekanizmaları çalışadursun o günlerde basının MİT raporuyla ilgili olarak üzerinde durduğu konu, bu raporun kimler tarafından ve ne amaçla hazırlanmış olabileceğiydi.

Raporun, seçimler öncesinde **Özal**'ın talimatıyla ve siyasi muhaliflerini yıpratmak amacıyla hazırlatıldığı, üzerinde kuvvetle durulan tahminlerden biriydi. Ancak amaç bu kadarla kısıtlı mıydı? **Turgut Sunalp**'in ortaya attığı, **Üruğ** gibi asker kişilerin gelecekteki Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde önlerini kapamak için böyle bir rapor hazırlandığı iddiaları üzerinde de duruluyordu.

Üzerinde daha da fazla durulan ihtimal, Özal'ın MİT'i «sivilleştirme» yoluyla kendi istediği bir biçime sokma çabasıydı. Bu konuda çeşitli yorumlar yapılıyordu.

Perinçek, 15 Şubat tarihinde yaptığı ve raporu hazırlayan «kare vale»nin ismini açıkladığı basın toplantısında gazetecilerin bir sorusu üzerine şöyle diyordu:

«**Özal** bu kişilere dayanarak sivilleşmeye gidiyor. Aslında buna MİT'i **Özal**'laştırma demek gerekir.»

Buna benzer bir görüşü **Turgut Sunalp** de ileri sürüyor ve şöyle diyordu:

«Başbakan **Özal**, MİT'i politize etmek için başına sivil birisini getirmek istiyor.»

Yeni Asır'dan **Muammer Yaşar** ise MİT raporunun hazırlanmasında ANAP parmağı olduğunu şu sözlerle reddediyordu:

«Bu senaryolardan biri ANAP iktidarının MİT'i siyasi amaçlarla kullanmış olduğu iddiasıdır. Benim yaptığım araştırma böyle bir iddianın doğru olmadığını gösteriyor.»

Uğur Mumcu konuyu daha da somutlaştırarak

Özal'ın MİT'in başına emekli general **Naiboğlu**'nu getirmek istediğine işaret ediyor ve şöyle diyordu:

«12 Mart askeri yönetiminde 'Anayasa Komisyonu Başkanlığı' yapan bir emekli generali MİT'in başına geçirmekle MİT acaba nasıl 'sivilleşmiş' olacaktır... Sivilleşme 'demokratikleşme' demektir. **Naiboğlu**'nun MİT Müsteşarlığı'na getirilmesiyle MİT **Özal**'ın emrine ve egemenliğine daha çok girmiş olur.»

Cumhuriyet'ten **Yalçın Doğan** ise MİT'in Özallaştırılmasına dikkat çekiyor, ancak daha farklı bir isim üzerinde duruyordu:

«ANAP iktidarı 'MİT'in sivilleşmesini' istiyor... **Hiram Abas**'ın MİT içindeki yükselişi 'MİT'te sivilleşmenin ilk adımları' olarak niteleniyor. Ancak bu adımlarda tıkanıklık gözleniyor. İşte rapor 'sivilleşmenin gerekçesi' olarak bu aşamada kullanılmak isteniyor.»

Milliyet'ten **Teoman Erel** de buna benzer bir noktaya dikkat çekiyordu:

«**Özal** ailesi MİT'i ele geçirmeye ve siyasi rakipleri aleyhine raporlar hazırlatmaya teşebbüs ederken bir başka gelişmeye daha dikkat çekmek istiyoruz. Bu yıl bütçeden alacağı ödenek en yüksek oranda arttırılan İçişleri Bakanlığı'dır... Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesinde öngörülen artış oranı yüzde 60.1 düzeyindedir.

«Ekonomik bakımdan çok sıkışık, sosyal ve siyasal zelzeleden korkulan, iki yıllık kritik bir döneme girilirken, Özal ailesinin MİT'e hakim olma girişimi ve polise verilen ödeneklerin sağlık ve eğitimde görülmemiş ölçüde artırılması düşündürücü değil midir?

«Sivilleşmeye de maşallah...»

Darbeye Zemin mi?

MİT raporunun kamuoyuna açıklanması konusunda çeşitli yorumlar birbirini kovalıyordu. İleri sürü-

len varsayımlardan biri de, raporun açıklanmasındaki amacın parlamenter rejimi, hükümeti yıpratmak ve yeni bir askeri darbeye zemin hazırlamak olduğuydu.

Zaman gazetesi, raporun açıklanmasından hemen sonra «MİT raporlarının basına sızdırılmasından maksat sivil iktidarı, hükümeti yıpratmak; yeni bir darbeye zemin ve zaman mı hazırlamaktır, yoksa nedir?» diye soruyordu.

Güneş Gazetesinin başyazarı **Mehmet Barlas** ise şöyle yazıyordu:

«Hep aynı senaryonun sahnelenmek istenildiğini ve değişmez hedef olarak da parlamenter demokrasinin yıpratılmasının alındığını görmek, artık bıktırıcı ve tiksindirici hale geldi. 12 Mart 1971'den önce de, 1980'in 12 Eylül'ünden evvel de, aynı sahneleri görmedik mi?»

Teoman Erel de bu endişelere başka bir açıdan katılıyor ve «manzara iyi değildir, gidişat kötümserliği arttırıyor. Bu durumda korkulan ihtimal 'umutsuzluğun yeni bir askeri müdahale ortamı yaratması'dır» diye yazıyordu.

Uğur Mumcu ise «askeri darbe» teorilerine karşı çıkıyor ve şöyle diyordu:

«Bir başka teori de 'askeri ihtilal' olacağı, bizlerin de böyle bir yönetimin gelmesi için çalıştığımız varsayımı üzerine kuruluyor... Bir yabancı ajans muhabirine de böyle bir yorum yaptırınca işler kolaylaşıyor. 'Yahu efendim' diyoruz 'Devlet elinizde, MİT elinizde, varsa böyle cuntalar muntalar çıkarın ortaya. Çıkarın bizler de alkışlayalım sizleri...' Hoş cuntalar geldiği zaman, kimlerin hükümette görev aldıkları, kimlerin bu dönemin yardakçılığını yaptıkları da bellidir.»

Dikkat çeken nokta, darbe ihtimali üzerinde duranların, daha çok, MİT raporunun açıklanmasından rahatsız olan çevreler olmasıydı.

İktidarın Oyunu mu?

Özellikle sol kesimde ve SHP'de başından beri bir tutukluk gözlendiğini yazmıştık. Bu tutukluk daha sonra SHP çevrelerinde yalpalamalar biçiminde sürdü. SHP, MİT raporu olayının üzerine kararlı bir şekilde gitmeye bir türlü cesaret edemiyor, bu konuda tutarlı bir tahlil yapamıyordu. Zaman zaman verilen demeçler, gerçekten konunun ciddi bir şekilde ele alındığını, MİT raporları karşısında vatandaş haklarının savunulduğu izlemini veriyordu. Ancak hemen ardından bu raporun ortaya çıkmasının provokasyon olduğu, **Vuralhan** olayını ya da ekonomik sıkıntıları unutturmak için Başbakan tarafından kasten ortaya atıldığı gibi yüzeysel yorumlar ortalığı kaplıyordu. SHP, MİT raporu olayının iktidar çevrelerini, **Özal**'ı ne kadar zor duruma düşürdüğünü bir türlü göremiyor ve onun için de olayın üzerine yürüyemiyordu. Basında da yer yer bu yöndeki vehimleri destekleyen yorumlar yayınlanabiliyordu. **Cumhuriyet**'ten **Ali Ulvi**'nin yaptığı bir karikatür bunun tipik örneğiydi.

Daha da tuhafı, **Güngör Mengi, Teoman Erel** gibi, baştan beri MİT raporu olayının üzerine gidilmesi yönünde tavır alan yazarların da zaman zaman bu tür yorumlara katılabilmesiydi. **Teoman Erel** şöyle yazıyordu :

«Halkımızın gerçeklerden kaçması için 'zakkumdan kanser ilacı', 'MİT raporu' gibi kandırmacalara başvuranlar kendilerini kandırmakta ve böylece önemli meseleleri sahipsiz bırakmaktadırlar.»

Güngör Mengi 24 Şubat tarihinde şu yorumu yapıyordu :

«Anlaşılıyor ki Başbakan, MİT raporunun daha bir süre gazetelerin birinci sayfalarında kalmasında menfaat görüyor. Bütçe görüşmeleri sırasında muhalefet ekonomiyi didik didik edeceğine, MİT raporu yüzünden insanları delik deşik etsin istiyor.»

Doğu Perinçek ise bu endişelerin yersiz olduğunu belirtiyor ve şöyle diyordu:

«Tartışılan MİT raporu ne **Özal'a**, ne de diğerlerine yaradı. Halka yaradı.»

Gerçekten de öyleydi. Köşeye sıkışan, MİT aracılığıyla entrikalar çevirmeye çalışan iktidar çevreleriydi. Halk ise gizli ve karanlık işler çevirenlere karşı açıklık ve demokrasi taleplerini yükseltme olanağını elde etmişti bu olayla.

Halk Güçleri Atakta

Nitekim, sol kesim sorunun salt bir eski Genelkurmay Başkanı ile sınırlı tutulmasına da karşı çıktı ve konuyu halk açısından yorumladı.

Doğu Perinçek, Necdet Üruğ'la yaptığı görüşmeden sonra basına yaptığı açıklamada şöyle diyordu:

«Türkiye'de bugüne kadar onbinlerce insan, bu MİT raporlarıyla yalan yanlış suçlandı. Bu insanlar işlerinden oldu. Pasaport alamadılar. Ama birtakım önemli insanlar MİT tarafından suçlanınca kıyamet kopuyor... Biz apoletinde yıldız taşımadıkları için haksızlıklara uğrayanların hakkını koruyarak demokrasi işi yapıyoruz.»

Perinçek, 2000'e Doğru'daki başyazısında aynı temayı işliyordu:

«Raporda adı geçenleri ne kadar kıskansak yeridir. Çünkü onlar gerçek yurttaşlardır. Korunacak haysiyet ve şerefleri vardır. Bütün devlet, Cumhurbaşkanıyla, Hükümetiyle, Ordusuyla onların hakkını korumak için ayağa kalkmıştır. Basınımızın gerçeğe bağlılık duygusu da olağanüstü bir duyarlılık kazanmıştır... Son MİT raporu, aynı zamanda Türkiye'nin vatandaşlık kötüğüdür. Hak sahibi insanlarımızın listesidir. Özgürlük, hukuk devleti, bütün temel haklar bu vatandaşlarımız için fazlasıyla geçerlidir. Elbette bu vatandaşlık kötüğü eksiktir, vatandaşlarımızın tü-

münü içermiyor. Vatandaşlarımızın tam listesini çıkarabilmek için bu MİT raporunda suçlanan Emniyet görevlilerinin hazırlamış oldukları karşı raporları ele geçirmek gerekir... Vuruşan taraflar dışında bir de halkın penceresi yok mudur? O MİT raporlarıyla, güvenlik soruşturmalarıyla, bilgi fişleriyle yaşamaya zorlanan insanlarımızın penceresi.»

Aynı noktaya **Cumhuriyet**'ten **Ali Sirmen** de değinerek şöyle yazıyordu:

«Devletlûlar, Şevketlûlar, Haşmetlûlar... Bu çağrıya kulak verin! Çünkü görüyorsunuz, bu tür raporlar hep bizler gibi profesörler, gariban gazeteciler vb. hakkında değil, günü gelince en yüksek doruklara varmış olanlar için bile hazırlanıyor.»

Ali Sirmen, bir başka yazısında da MİT raporundan hareketle «şeffaf devlet» ihtiyacının üzerinde duruyordu.

Teoman Erel ise «Bilgi patlamasına hazır mıyız?» diye soruyor ve şunları yazıyordu:

«Bilmiyoruz, Türkiye bu tür bilgilerin açılıp tartışılmasına nasıl tepki verecek? Çağımızda enformasyon patlaması çok hızlı ve evrensel bir olaydır. Sade vatandaştan Cumhurbaşkanı'na kadar bu patlamaya uyumsuzluk gösteriyoruz. Rabıta olayında da, MİT raporu haberinde de Çankaya'nın önce yalanlama yoluna gitmesi ve sonra zor duruma düşmesi ilginçti...»

Güneş'te **İsmail Cem**, yine MİT raporlarıyla harcanan vatandaşlar sorununu işliyor ve şöyle diyordu:

«Türkiye'de '1402'ler olayı' yaşanmış, bini aşkın öğretim üyesinin işine son verilmiştir. 'Güvenlik soruşturmasıyla', onbinlerce insanın, belki daha fazlasının, bulunduğu görevde kalması ya da bir işe girmesi engellenmiştir. 'Fişleme' yoluyla, insanların geleceği çizilmiştir.»

Konuyu **Cumhuriyet**'ten **Oktay Akbal** da işlemişti:

«MİT raporları adı verilen imzalı - imzasız ihbar

yazılarıyla sayısız yurttaş işinden gücünden, sağlığından olmuştur. İnsanların görevlerinden uzaklaştırılmalarında, hapise atılmalarında, mahkeme kararlarında bu raporlar büyük rol oynamıştır.»

SHP milletvekili **Cüneyt Canver,** Meclis'te verdiği bir soru önergesinde Başbakan'a «İmzasız raporlarla ülkemizde binlerce kişi tutuklanmış, işkence görmüş, görevinden olmuştur. Onların haklarındaki gizli raporları öğrenmesine ve haklarını aramasına yardımcı olur musunuz?» diye soruyordu.

Halen yargılanmakta olan çeşitli davaların sanıkları da MİT raporunu kendi davaları açısından yorumluyorlar, açıklanan MİT raporunda görüldüğü gibi MİT'in kendileri hakkında da asılsız suçlamalarda bulunduğunu belirtiyorlardı. İstanbul Askeri Mahkemesinde görülen Dev-Sol davasının sanıkları yaptıkları yazılı açıklamada şöyle diyorlardı:

«Siyasi polisin ve MİT'in devrimci ve yurtseverlere yönelik karalamalarının ne olduğu biliniyor. Siyasi polisin ve MİT'in karanlık odalarında, işkence merkezlerinde ne işlerin çevrildiğini Türkiye halkı ve bütün dünya biliyor. Hakkımızda MİT raporlarında ileri sürülen tüm iddiaların bilgi ve belgeleriyle kanıtlanmasını istiyoruz.»

Ankara'da görülmekte olan Dev-Yol davasında ise sanıklardan **Oğuzhan Müftüoğlu,** mahkemede MİT raporu olayına değinerek kendilerinin ve avukatlarının görmediği gizli MİT raporlarına ve bunlara dayandırılan polis ifadelerine göre yargılandıklarını öne sürüyor ve «gizli MİT raporlarının dosyadan çıkarılmasını, çıkarılmıyorsa açıklanmasını istiyoruz.» diyordu.

Aslında MİT raporu olayında **2000'e Doğru** dergisinin yaptığı muhalefet görevini en net bir şekilde açıklayan **Tercüman** yazarları olmuştu. Şöyle yazıyordu **Rauf Tamer:**

«Muhalefet Meclis dışına mı kaydı dersiniz? Öyle

ya... Ağızlarını açtılar mı 'milyonlarca rey aldık' diyen muhalefet partilerimizden çook daha etkili olabilmiştir **Doğu Perinçek**'in 15 bin tirajlı dergisi...

«Günlerdir **Doğu Perinçek** manşetlerde...

«Demek ki ekranda gözükmekle bitmiyor bu iş...

«Vurduğunuz yerden ses gelmesi lazım.»

Yavuz Donat da, **2000'e Doğru**'nun «Ana mufalefet» işlevi gördüğüne değiniyordu.

İstanbul - Ankara Çekişmesi

MİT raporunun bir boyutu da İstanbul ve Ankara arasındaki çekişmeydi. Bu çekişme her iki kentteki polis örgütlerine de yansımıştı. Hatta bu raporun hazırlanmasında bu çekişmenin büyük rolü olduğu ileri sürülüyordu. Rapor, Ankara kanadının, İstanbul kanadını bir köşeye sıkıştırma operasyonunun parçasıydı.

Bu konuda ilk açıklamayı 8 Şubat tarihinde Vali **Ayaz**'ın ağzından **Güngör Mengi** yapıyordu:

«**Vali Ayaz**'a göre bu rapor İstanbul ile Ankara polis teşkilatları arasındaki kavganın ürünü olabilir. Yani Ankara tarafı 'İstanbul Takımı'nı çökertmek amacıyla bu raporu 'öldürücü dabe' olarak hazırlayıp **Evren**'e gönderdi.»

Daha sonra, 11 Şubat tarihinde **Doğu Perinçek, Bulvar** gazetesinde **Nazlı Ilıcak**'la yaptığı söyleşide konuyu daha ayrıntılı olarak açıyordu:

«Cumhurbaşkanı **Evren**, Ankara polis teşkilatını tutar, **Necdet Üruğ** İstanbul'u. Çünkü **Necdet Üruğ**, İstanbul Sıkıyönetim Komutanıyken, İstanbul polisine ve **Şükrü Balcı**'ya dayanarak faaliyet göstermişti. Emniyet Teşkilatının İstanbul ve Ankara kanatları birbirinin ayağını kaydırmaya uğraşır. Ankara kanadı, İstanbul'un Mafya ve yolsuzluklarla ilişki içinde olduğunu iddia eder. İstanbul kanadı ise Ankara kanadını 'Milli Güvenlik Konseyi'nin, **Tahsin Şahin-**

kaya'nın, **Nejat Tümer**'in bazı yolsuzluk dosyalarını gündeme getireceğim' şeklinde tehdit eder. Nitekim, İstanbul eski Emniyet Müdürü **Şükrü Balcı**, sahip olduğu bu bilgiler sayesinde aklanmıştır.»

Genelkurmay eski Başkanı **Necdet Üruğ**, **2000'e Doğru** dergisindeki röportajda, **Doğu Perinçek**'in sorusu üzerine kendisinin **Şükrü Balcı**'yı koruduğu yönündeki iddiaları şöyle yanıtlıyordu:

«**Şükrü Balcı**'yı terörle mücadelede gösterdiği başarı sebebiyle takdir etmişimdir, himaye etmişimdir. Yalnız **Şükrü Balcı**'nın değil, o devirdeki İstanbul polisinin fedakârlığı nedeniyle, vazifeye şevkle, heyecanla gidebilmeleri için sayın Cumhurbaşkanımız da takdirlerini arzetmişti.»

Üruğ, aynı röportajda, İstanbul'da kaçakçıların üzerine gidilmediği iddialarına karşılık da şunları söylüyordu:

«Niye gidilmemiş İstanbul'da? Acaba Kabakoz'daki mafyacıları, yeraltı dünyasının adamlarını ordan gelen adam mı yakalamıştı, yoksa İstanbul polisi mi yakalamıştı?»

Ankara Emniyet eski Müdürlerinden ve geçen dönem SHP milletvekillerinden **İbrahim Ural** ise, **Milliyet**'teki bir röportajda aynı Ankara - İstanbul çekişmesini isimler vererek şöyle doğruluyordu:

«İstanbul'dan **Şükrü Balcı** ile Ankara'dan **Atilla Aytek** arasında bir çekişme var. **Aytek**, çok çalışkan, fakat hırslı bir arkadaşımızdır. Bu olayların piyasaya sürülmesinin nedeni de **Aytek**'tir. Basında isminin sıkça geçmesini ister. Haber sızdırır. **Şükrü Balcı** ise tam tersi.»

Tepedeki Çürüme

Olaya neresinden bakılırsa bakılsın devletin tepesindeki çürüme açıktı. Koku her tarafa yayılıyordu. Basında çeşitli yazarlar bu konuya değiniyorlar-

dı. **Sabah**'tan **Güngör Mengi**, raporun açıklanmasının ardından, 8 Şubat günü şunları yazıyordu:

«İddialar yenir yutulur şeyler değil... Devletin üst katlarına doğru tırmanan bir çürümenin alarm zilleri çalıyor. Peki rapor ne sonuçlar doğurmuştur? Bu soruya net bir cevap bulmak kolay olmuyor. Çünkü suçlanan görevliler devlet kademelerinden uzaklaştırılmamış, sadece yerlerinden ve birbirlerinden uzaklaştırılmışlardır. Ama bunların hepsi önemli koltuklarda oturmaya devam ediyorlar.»

Sosyalist Parti de 14 Şubat tarihinde yaptığı açıklamada şöyle diyordu:

«Tepede bu gürültü patırtı koparken, vatandaş ne durumdadır? Vatandaş kendi dışında ve kapalı kapılar ardında kopan bu fırtınayı hayretle izliyor. Nereden bakarsak bakalım, düzenin kokuşmuşluğu sırıtmaktadır. Ve çatı katından tüm binaya çürük kokusu yayılmaktadır.»

Günaydın'dan **Bekir Coşkun** «12 Eylül'den önce anarşi sokaktaydı, şimdi devletin içine girdi» derken DYP Genel Başkanı **Süleyman Demirel** «devletin tepesi koktu, hile her yere bulaştı» diyerek görüşünü açıklıyordu.

Doğu Perinçek ise çürümeyi, **2000'e Doğru**'daki başyazısında şöyle ele alıyordu:

«En gizli sırlarımız nasıl ortaya saçılır diye devlete sahiplenenler, çürümenin gözler önüne serilmesinden fevkalade rahatsız olmuşlardır. Bunlar halkın gerçeği bilmesinden korkmaktadırlar.»

Perinçek muhalefeti eleştirerek yorumunu sürdürüyordu:

«Bugün kritik dönemde olan, parlamentodaki muhalefetin konumudur. DYP olsun, SHP liderliği olsun, 'çürümeyi örtbas edelimciler'in safında yer almakta hâlâ ısrar ediyorlar.»

ANAP'ın Kokusu Çıkıyor

Raporun gerçeklik kazanması, yazanların açıklanması ve kamuoyuna mal olmasıyla birlikte MİT çevreleri de teker teker, önce isimlerini vermeden, sonra açıkça isim vererek konuşmaya başladılar. Ortaya atılan dört isimden sadece biri kabul ediliyordu raporu yazan kişi olarak: **Mehmet Eymür**, MİT Kaçakçılık Dairesi Başkanı.

MİT Müsteşar Yardımcısı ve raporun mimarlarından **Hiram Abas** basına «raporu yazanı biliyorum, ama açıklayamam» diyor, ardından «**Mehmet Eymür** olabilir mi?» sorusuna «bir şey söyleyemem» diyerek tevilli ikrarda bulunuyordu. Belki de raporu hazırlayan çevre, aralarından birini feda ederek bu işten sıyrılmaya çalışıyordu. Nitekim «kare vale»nin diğer bir elemanı olan **Erkan Gürvit** de bir yandan kendini savunuyor, diğer yandan Başbakanı kurtarmaya çalışıyordu:

«Bu etüd, Başbakan tarafından kesinlikle istenmiş olamaz. Ancak ona yaranmak için hazırlanmış olabilir.»

Ancak bu sözlerde de tevilli ikrar vardı. Başbakan istemiş değil ama rapor ona yaranmaya çalışıyor, yani en azından rapor ANAP yanlısı.

Bu arada raporunu yazdığını belirten ve açıklamalardan **Mehmet Eymür** olduğu açık seçik anlaşılan MİT görevlisi basına yaptığı açıklamalarda raporu hazırlaması talimatını, Başbakan adına, Başbakan Müsteşar Yardımcısı Emekli General **Rüştü Naiboğlu**'ndan geldiğini söylüyordu. Bu açıklama olayı büsbütün açığa çıkardı. Artık Başbakan'ın, ANAP ve Hükümet çevrelerinin daha önceki açıklamalarının gerçekle bir ilişkisinin olmadığı açık seçik belli oluyordu.

Ancak inkâr çabaları durmuyor, herkes kendi başında bulunduğu kurumu bu yangından kurtarmaya çalışıyordu. Nitekim bunlardan biri de MİT Müs-

teşarı **Hayri Ündül**'dü. **Ündül**, «bu rapor MİT'in raporu değildir, kesinlikle MİT'i bağlamaz» derken, **Eymür**'ün basında yer alan açıklamaları, ne yazık ki, **Özal** gibi, **Ündül**'ü de yalanlıyordu. Şöyle diyordu **Eymür**:

«Ben MİT Müsteşarı Korgeneral **Hayri Ündül**'e İstanbul Mafyasının karanlık işlerinden, bu mafyanın ünlü 'baba'larının güvenlik güçlerimize ve hatta devlet büyüklerimizin katlarına, çeşitli vesileleri bahane ederek sızma, yanaşma çabaları içinde olduğunu söyledim... Sayın Paşa konu ile fevkalade ilgilendi. Bunları kendisine daha etraflıca iletmemi rica etti. Emir telakki ederek şu anda ellerde dolaşan metni hazırladım... Çeşitli çalışmalardan sonra Müsteşarımızın da onayı ve imzası sonunda ciddiyet ve resmiyet kazanacaktı.»

Bu arada tevilli ikrarlar, devam ediyordu. MİT Müsteşarı **Ündül**, «Raporu yazan **Mehmet Eymür** mü?» sorusuna «Tahmin ederim. Kesin bir şey söyleyemeyeceğim. Ama benim tahminim de onda düğümleniyor» diye cevap veriyordu.

Bu arada **Eymür** de olayı açığa kavuşturan ve rapordan kimlerin ne zaman haberdar olduğunu netleştiren açıklamalarını sürdürüyordu:

«Rapor taslağı yazıldıktan sonra MİT Müsteşar Yardımcısı **Hiram Abas**'a tek nüsha olan kopya arzedildi. Müsteşar o sırada yurt dışındaydı. Bu arada asıl nüshanın bir fotokopisini çekerek, arzusu üzerine, **Erkan Gürvit**'e taktim ettim. Müsteşarımızın bu rapordan haberi, Cumhurbaşkanı Sayın **Evren**'den sonra, aşağı yukarı şubat ayı başında oldu.»

Böylece raporu hazırlatanlar, hazırlama talimatını verenler, haberi olanlar vb. ortaya çıkmış oluyordu. Raporun arkasında ANAP iktidarı ve Cumhurbaşkanın olduğu bizzat hazırlayıcıların ağzından ortaya dökülmüştü.

2000'e **Doğru** dergisi, **Korkut Özal**'ın Emniyet Teş-

kilatındaki çevresinin Kırıkkale'de yaptıkları gizli toplantıyı açıklayarak, rapor öncesi hazırlık aşamasını da ortaya döktü. Bu toplantıda MİT'in Özalleştirilması konuşulmuş ve ANAP'ın siyasi rakiplerini zor duruma düşürecek bir raporun hazırlanması için ön hazırlıklar yapılmıştı.

Nitekim artık **Özal**'ın yapabileceği bir açıklama kalmamıştı. 24 Şubat tarihinde **Özal** basına şöyle bir demeç veriyordu:

«MİT raporunu bizim açıklamamıza ihtiyaç kalmadı. Her konu gazetelerimizde bütün detayları ile maalesef var.»

Ve aynı tarihli gazetelerde küçük bir haber:

«MİT'in üst düzey yetkililerinden alınan bilgiye göre, raporu yazan kişi olduğu öne sürülen MİT Kaçakçılık ve İstihbarat Daire Başkanı **Mehmet Eymür**'ün önümüzdeki günlerde ya görevinden alınarak daha pasif bir göreve getirilmesi ya da emekliye sevkedilmesi gerekiyor.»

Müsteşar İstifa mı Etti?

MİT raporu olayının iyice açıklığa kavuştuğu günlerde **Doğu Perinçek** bir basın toplantısı düzenliyor ve ellerindeki belgelere göre MİT Müsteşarı **Ündül**'ün istifa ettiğini açıklıyordu. **Perinçek**, aynı açıklamasında **Özal** Hükümetinin de onbeş gün içinde istifa etmesini gerektirecek önemde bilgilerin olduğunu, etraflı açıklamayı hafta sonunda yapacağını belirtiyordu.

Bu açıklama, yeniden bir bomba etkisi yapıyor. basın, hükümet ve MİT'i soru yağmuruna tutuyordu. **Ündül** istifa etmediğini açıklıyor ve hükümet çevreleri, **Perinçek**'in elindeki yeni belgenin büyük bir ihtimalle, MİT ve polis içindeki çekişmenin uzantısı olan «düzmece bir belge olduğunu» belirtiyorlardı. Bu açık

lamayı Ündül de destekliyor ve «evet belge sahte» diyordu.

Bunun üzerine **Perinçek** yeni bir açıklamayla belgenin sahteliği ihtimali üzerinde durarak şöyle diyordu:

«Eğer sahte ise MİT Müsteşarı'nın imza ve kaşesini kim taklit etti, MİT içinde kim hazırladı, soruyorum.»

Ündül'ün istifasını ve **Özal**'ı ağır bir şekilde itham eden sözlerini içeren ikinci belgenin sahte olduğu izlenimi kamuoyunda ve basında yayılıyor ve bunun üzerine çeşitli yazarlar ortalığı bulandırmak isteyenlerin provokasyonlarından sözediyorlardı. **Sabah**'ta **Güngör Mengi** şöyle yazıyordu:

«Karıştırıcılar, piyasaya sahte belgeler sürmeye başladılar... Oyunun son malzemesi MİT Müsteşarının Cumhurbaşkanı'na yazdığı istifa mektubu... Tabii bu da sahte!»

Tercüman'dan **Rauf Tamer** ise **Perinçek**'i «sahte belgeye inandığı» için şöyle eleştiriyordu:

«**Doğu Perinçek**'e gelince... Yakalamış olduğu gazetecilik olayı, nasıl da sulandırılıyor, herhalde kendi de anlamıştır.

«İşte... MİT Müsteşarının istifa ettiğine dair o sahte belgeye inanmamalıydı...

«Yahut çok inanmışsa bile, sadece dergisinde yayınlayıp tepkileri beklemeliydi...

«Şimdi meslektaşımız **Perinçek**, hükümetin 10 - 15 gün içinde istifa edeceğine dair ümit bağladığı belgeleri de bir daha gözden geçirmeli, sağlık ve sıhhatini bir daha kontrol etmelidir.

«Daha önce yaptığım safiyane ikazı bugün tekrarlıyor, bu ahlaksızları **Perinçek**'e bir daha takdim ediyorum.»

Gerçekten de kısa süre içinde **Perinçek**'in açıkladığı ve **Hürriyet** Gazetesinde de tam metni yayınlanan istifa mektubu ve iki sayfalık ekinin sahte oldu-

ğu, içinde birtakım gerçek bilgiler bulunsa da, MİT raporu olayını bulandırmak ve kamuoyunu yanıltmak amacıyla yine aynı çevreler tarafından yayın organlarına yollandığı anlaşılacaktı. **2000'e Doğru** dergisi de 6 Mart tarihli sayısında belgenin sahte olduğunu açıklıyor ve sahte belgenin kimler tarafından ne amaçla hazırlanmış olabileceği konusunda bazı varsayımlar ileri sürüyordu.

Öte yandan **M. Ali Birand** Milliyet gazetesinde 26 şubat tarihinde yazdığı bir yazıda «MİT Müsteşarı neden istifa etmiyor?» diye soruyor ve şöyle diyordu:

«Bu kargaşanın gösterdiği ikinci bir gerçek de, MİT Müsteşarı'nın —her uygar ülkede böyle bir olayla karşı karşıya kalan insanlar gibi— istifa etmesidir.

«Dışardan bakıldığında alınan görüntü çok açıktır: Müsteşar, teşkilatına hakim değildir. Teşkilatını bulunabilinecek en üst düzey elemanlarla güçlendirememiştir. Teşkilatının gerçek görevlerini tam belirleyemediği gibi, her kafadan bir ses çıkan, kargaşa içinde bir örgüt izlenimi vermektedir.

«Bir teşkilat müsteşarı, gerçekler ne olursa olsun, kamuoyunda böyle bir görüntüyle karşı karşıya kalırsa istifa eder. Asker kökenli dahi olunsa, yukarılardan 'istifa etme' dense dahi...»

Meclis Araştırma Önergesi

SHP Milletvekili **Cüneyt Canver** ve 70 arkadaşı MİT raporunun kesinleşmesi ve bu rapor ile ANAP arasındaki bağlantıların açığa çıkması üzerine bir Meclis araştırması önergesi hazırladığını basına açıkladı. **Cüneyt Canver** basına yaptığı açıklamada şöyle diyordu:

«Altın kaçakçılığı, Jaguar olayı, hayali ihracat meselesi, ANAP yönü gözardı edilerek rapora girmiştir. MİT'in birden çok başı vardır, MİT, Müsteşar Muavini **Hiram Abas**'a mı, Cumhurbaşkanı'nın damadı

Erkan Gürvit'e mi, Başbakan'a mı, yoksa Cumhurbaşkanına mı bağlıdır?»

Canver şöyle devam ediyordu:

«Türkiye'de MİT raporları ortada dolaşıyorsa, Başbakan seçimlerden bir gün önce çok önemli bir açıklama yapacağını söyleyerek, sonradan sahip çıkmadığı bir raporu rakiplerine karşı koz olarak kullanıyor ve sayın Cumhurbaşkanı bu rapor hakkında kuşkuları arttıracak ifadeler kullanıyorsa, MİT'in içinde siyasi bir yarış varsa, devlet iflas etmediğine göre, MİT iflas etmiştir.»

SHP'nin Meclis araştırması önergesi, Meclis'te ANAP'lıların oylarıyla reddedildi. Böylece ANAP iktidarı olayı örtbas etme tutumunu Meclis'te de gösterdi. Eğer konu Meclis'te bütün yönleriyle tartışılabilse ve bir Meclis araştırması açılabilseydi, ANAP'ın olayla bağlantılarının iyice açığa çıkması kaçınılmazdı. Bunu ANAP'lılar da çok iyi biliyorlardı.

ANAP'ın tutumu basında ertesi gün eleştirildi. **Milliyet** Başyazarı **Altan Öymen** şöyle yazıyordu:

«Gerçi oylamaya geçilinceye kadar üzerinde bazı konuşmalar yapıldı. Ama onlara da, iktidar grubu tarafından ciddi bir ilgi gösterilmedi... Muhalefet hatipleri kürsüye çıkarken, iktidar milletvekilleri, organize bir umursamazlık gösterisiyle dışarıya çıkıp koridorlarda sohbete başladılar. Sadece Devlet Bakanı **Mehmet Yazar** ile ANAP grubu sözcüsünün 'yasak savma' konuşmaları sırasında içerde kaldılar. Bir de oylamaya geçilirken salona girip otomatik bir 'ret' oyu kullandılar. Herşey iki saat içinde olup-bitti.»

Oktay Ekşi ise şunları söylüyordu:

«Sokaktaki vatandaşın gerçekleri öğrenmesinden bu iktidarın çok rahatsız olmasında şaşılacak bir şey yok. Ama Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin dahi gerçekleri öğrenmesine engel olan bir zihniyetle ne kadar 'demokrasi' mümkünse, bizimki de o kadar 'demokrasi'dir.»

Basın'a Tehdit

Meclis araştırması önergesinin hazırlandığı günlerde, Hükümet çevrelerinden basına karşı sistematik tehditler yayılmaya başlandı. 21 Şubat günü basın mensuplarıyla **Özal** arasında şu konuşma geçiyordu:

«— Raporun tamamı artık yayınlandı.

«— MİT raporunu alıp yayınlamak suçtur.

«— Ama hükümet açıklamasında denildi ki: 'Böyle bir MİT raporu yoktur.' Bunun MİT'in içinde özel bir ekibin hazırladığı rapor olduğu sonucuna varıldı.

«— O zaman sadece ilk inceleme yapılmıştı. Ya tahkikat sonucunda 'bu rapor MİT raporudur' diye bir sonuç ortaya çıkarsa ne olacak? O zaman MİT raporu yayınlanmış olacak. Onun da cezası var.»

Durum açıktı. Hükümet her aşamada olayı örtbas etmenin çeşitli taktiklerini uyguluyordu.

Birinci aşama: «Böyle bir rapor yoktur.» **İnkâr.**

İkinci aşama: Rapor gayri resmidir. Bir ekibin etüd çalışmasıdır. MİT raporu sayılmaz. **Tevilli ikrar.**

Üçüncü aşama: MİT raporu olup olmadığını araştırıyoruz. Sonuçta MİT raporu ortaya çıkarsa yayınlayanlar kanuna göre suçlu olur. **Tehdit.**

Aynı şekilde, Cumhurbaşkanlığından yapılan açıklamada da herkes «sorumluluk bilinciyle» hareket etmeye çağırılıyordu.

Özal birkaç gün sonra tehditlerini daha açık bir şekilde yapmaya başladı. «Basının MİT konusunda fevkalade dikkatli olması lazım. MİT kanununu lütfen okuyunuz.» sözleri niyetin ne olduğunu gösteriyordu.

Basının bu tehditlere tepkisi sert oldu. **Cüneyt Arcayürek** «sorumluluk bilincine» davet edenlere karşı şöyle diyordu:

«Yazarı çizeriyle tüm basın sorumluluğun sınırları içinde görev yapmaya çalışıyor. Sayın Cumhur-

başkanı, bir kez olsun Başbakan'a 'üstlendiği sorumluluğun çerçevesini' anımsatsa dersek, acaba fazla bir şey mi istemiş oluruz?»

24 Şubat tarihli **Günaydın** gazetesinin manşeti şöyleydi:

Gel de Şaşma!

MİT raporunu basına sızdıranlara karşı bir şey yapmayan iktidar, basını susturmaya çalışıyor

MİT raporu skandalını ortaya çıkararak Anayasal görevini yapan gazetecilere 12 yıl hapis tehdidi!

Uğur Mumcu'nun aynı günkü makalesi ise «Aba altından sopa» başlığını taşıyordu. Şöyle diyordu **Mumcu**:

«Yargıtay 1. Ceza Dairesi'nin 26.6.1966 gün ve 66/1968 sayılı kararında 'sır olma vasfını' yitiren ve bir MİT görevlisince sızdırıldığı anlaşılan bu raporun **'2000'e Doğru'** dergisiyle, **Ulus** ve **Söz** gazetelerinde yayını suç sayılamaz.»

Günaydın'da **Bekir Coşkun** da Hükümetin tutarsızlığına dikkat çekerek şöyle yazıyordu:

«Bu rapor ortaya atıldığında 'öyle bir resmi belge yok, sahtedir' diye açıklama yapan Başbakandı... Şimdi 'Resmi belgeleri yayınlamaktan basın hakkında soruşturma' isteyen de Başbakan...

«Eğer yazılanlar 'resmi belge' değilse, basın hakkında niçin soruşturma açılsın?

«Yok eğer doğruysa, raporda adı geçen ve yeraltı dünyası ile işbirliği yaptıkları ileri sürülen yüze yakın vali, genel müdür, bakan, politikacı, asker ve polis şefi... Bunlar dururken, basın hakkında mı soruşturma açılacak?»

Ancak, uyarı ve eleştiriler Hükümet çevrelerinde etkili olmuyor ve 25 Şubat tarihindeki Hükümet açıklamasında aynı tehdit şöyle tekrarlanıyordu:

«2937 sayılı kanuna göre, gizli olan bu döküman-

ların ifşası suç teşkil ettiğinden, gerek ihmal ve kusuru olan görevliler gerekse ifşada bulunan basın organları hakkında adli makamlarca da soruşturmaya başlanılmış bulunmaktadır.»

Aynı gün **Özal** da basmla alay eder gibi «Hukuk danışmanlarınızın biraz zayıf olduğu anlaşılıyor» diyordu.

Bu tehdit ve girişimlere karşı basının tepkisi sürdü. **Günaydın**'da **Necati Zincirkıran** şöyle diyordu:

«Şimdi basına getirilmek istenen kısıtlamalarla ne böyle bir rapor, ne yolsuzluklar yazılabilecektir. Kötü olan, demokratik olmayan durum işte budur. İktidarlar işleri iyi gitmediği zaman hep böyle yapar. **Özal**'ın yaptığı da farklı olmayacağa benziyor.»

M. Ali Birand ise tepkisini şöyle dile getiriyordu:

«En güzeli, hastalık bambaşka yerdeyken, son olayın sorumluluğunun **2000'e Doğru** dergisi başta olmak üzere basına yüklenmesidir... **2000'e Doğru** dergisi, özellikle Amerika'da görülen son derece başarılı bir gazetecilik olayı yapmıştır. Bizler de, gelişmeleri doğal olarak izlemek zorunda kaldık... Hata bunun neresinde?»

2000'e Doğru'nun haberciliğini öven bir başka yazar da **İlhami Soysal**'dı. **Soysal** şöyle diyordu:

«**Doğu Perinçek**'in yönetimindeki bu dergi, bir yılı aşkın bir süredir, ülkemizde en iyi habercilik yapan yayın organlarından biri durumuna geldi. Sağ çevreler kadar kimi sol çevrelerin de uzun süre görmezden gelmeye çalıştığı, hatta yok sayma eğiliminde olduğu **2000'e Doğru** dergisi, binbir baskıya, toplatılmalara, yasaklanmalara ve yazılışleri müdürlerinin dergi yönetim yerinden çok mahkeme koridorlarını mesken tutmasına karşın varlığını ve etkinliğini sürdürüyor.»

Teoman Erel de alaylı bir dille yazdığı «istifa ve istifade» başlıklı yazısında şöyle diyordu:

«Peki biz ne yapacağız? Bu olayı istifasız nasıl kapatacağız?

«Bulduk! **Doğu Perinçek** istifa etmelidir.

«En istifadeli formül budur ve **Turgut Bey**'in 'Her durumda suçlu basındır' ilkesine de tamamen uygundur.»

Basında, bu eleştirilerin yanısıra, aynı günlerde şu haberleri de okuyoruz:

Basın Savcılığı Soruşturma Açtı!

İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce görevsizlik kararıyla İstanbul Savcılığına gönderilen «**MİT raporu**» ile ilgili dosya Basın Savcılığı'na verildi.

Basın Savcısı Osman Gücük, dosyayı inceledikten sonra **2000'e Doğru** dergisi sorumlularının ifadelerinin alınacağını bildirdi. **Cücük** hazırlık soruşturmasına önümüzdeki hafta başlanılacağını, dava için daha sonra karar verileceğini açıkladı.

Yavuz Donat Tercüman'da şöyle yazıyordu:

«Bir süredir Türk kamuoyunu meşgul eden 'MİT raporu ve raporun sızdırılması tartışmasının' bir benzeri de İngiltere'de yaşanıyor... Hem daha geniş biçimde.

«Bu sebeple, bugün 'İngiltere örneğini' vermek ihtiyacını duyduk.

«Orada, tartışmanın en sert safhasında bile, jüriler 'yasalara rağmen gazeteciyi mahkûm etmiyor.'

«'Beraatte kamu yararı' görüyor.

«İngiltere 'demokrasinin beşiği' diye bilinir... Ve demokrasilerde de 'hoşgörü' esastır.»

Oktay Ekşi ise «Kapalı demokrasi» başlıklı yazısında şöyle diyordu:

«Söz konusu dökümanı yayınlayan gazete ve dergiler aleyhine 'MİT Teşkilat Yasası'na aykırı davranmak' suçundan soruşturma başlatıldı.

«Yani savcılarımız, 'hırsızı' yahut 'katili' değil, 'şurada hırsızlık yapıldığı söyleniyor' diyeni; yahut,

'adam öldürüyorlar galiba' diye polise telefon edeni yargılamaya çalışıyor.

«Bu, düpedüz, 'gerçeklerin öğrenilmesine engel olma' çabasıdır.»

Bunlar da Var...

Ancak, verilen bu örneklerden, bütün basının demokratik bir dayanışma içinde bulunduğu sonucunu çıkartmamak gerekir. Özellikle sağ basın, başından beri aldığı tutumu esas olarak sürdürdü. Yani olayın üzerine gitmek yerine, olayı ortaya çıkaranların üzerine gitmek.

Milli Gazete, 21 Şubat tarihindeki bir yazısında oldukça kıt bir espri anlayışıyla **2000'e Doğru** dergisi hakkında şöyle yazıyordu:

«Gizli arşiv ve MİT Raporu'nu açıklayan **2000'e Doğru** dergisinin sicil kaydında ne yazıyormuş biliyor musunuz?

«Gizli istihbaratın, basın yayın ve halkla ilişkiler servisi.»

Tercüman'da **Altemur Kılıç** ise eski anti-komünist formülleri tekrarlayıp duruyordu:

«Bu sözde raporun yayınlanmasındaki ve çeşitli spekülasyonlara açılmasındaki maksat, herhalde gazetecilik ve meslek aşkından kaynaklanmıyor... Açıkçası hesap, dergilerin adından, kişilerin kişilik ve geçmişlerinden de belli: 2000 yılında veya yıllarında kurulu düzenimizi yıkıp yerine Marksist-Leninist bir düzen getirmek... Türk Silahlı Kuvvetleri'ne ve MİT'e kuyruk acısından dolayı dinmek bilmez bir kin besleyenler, son aylardaki yayın çizgilerinden ve belli ki Sayın Cumhurbaşkanımızın, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ve komutanlarının itibarını sarsmak, aralarına nifak sokmak, milli müesseseleri hırpalamak, TSK ile iktidarın arasını bozmak gibi bütün akla gelen kozları kullanarak kurulu düzeni yıkmaya çalışmakta-

dırlar! Bu **Lenin**'den bu yana uygulanan bir komünist stratejidir! Ne yalan söylemeli, özellikle son operasyonlarda bir hayli muvaffak olmuşlar, Türkiye'de kendilerine münbit zemin hazırlayacak ciddi bir güven bunalımı yaratabilmişlerdir.»

Yeni Forum da buna benzer bir yorum yaparak şöyle diyordu:

«**Lenin**'in 'burjuvalar kampındaki her türlü çelişkiyi, rekabeti, sürtüşmeyi istismar ederek komünist davasını yürüteceksiniz' diye verdiği talimata tıpı tıpına uygun olan Marksistlerin bu yeni kampanyası üzerinde herkesin derin derin düşünmesinde yarar vardır.»

Ancak sağ basın, **2000'e Doğru**'nun **Lenin**'in taktiklerini mi yoksa CIA'nın taktiklerini mi uyguladığı noktasında bir karara varamamıştı. **Yeni Düşünce** gazetesi şöyle yazıyordu:

«Bu yetkili, Merkezi Haber Alma Teşkilatı CIA'nın bu oyunu tezgahlayarak Türkiye'deki siyasi ortamı karıştırmak istediğini bildirdi. Yine bu yetkiliye göre **2000'e Doğru** dergisinin sahibi solcu ve **Mao'cu Doğu Perinçek**, CIA'nın sadık bir elemanı.»

İşin tuhafı, buna benzer iddiaları soldan da ortaya atanlar vardı. **Toplumsal Kurtuluş** dergisi şöyle yazıyordu:

«**Perinçek**, Üruğ'la görüşmesinden sonra gazetecilere **'Emel Sayın** ile buluşan generalin **Üruğ** olmadığını sanıyoruz' dedi. Bu kanaatinin hangi kaynaklara dayandığı ve MİT raporu elde etmenin ötesinde bir irtibat kurup kurmadığını açıklamadı.»

«Duyuma Dayanan» Rapor

Rapor olayı açığa çıktıktan sonra Başbakan **Özal**'a düşen artık elden geldiğince raporu ve yazanlarını korumaya çalışmaktı. Konu araştırılıyor diyordu, ardından basın davaları çıkıyordu. Sorumlular bulu-

nacaktır diyor, ardından raporu eleştirenler hakkında soruşturmalar yürütülüyordu. Hele **Özal**'ın raporu şu sözlerle savunmaya kalkışması inanılacak gibi değildi:

«Benim istihbaratla ilgili geniş bir bilgim bahis konusu değil. Eğitimim itibariyle istihbarat meseleleri hakkında fikir beyan edemem. Öğrendiğim bir şey var; bütün dünyadaki istihbarat teşkilatları bu söylenen şekilde çalışır, bir takım duyumlar alırlar, bu duyumları not ederler, toparlarlar bu duyumlardan netice çıkarılabilirse çıkarılır.»

Demek ki, vatandaşın geleceği bu «duyumlara» bağlıydı. Dünyanın neresinde, hangi başbakan böylesine ciddiyetsiz sözler ederdi?

Bu konuyu «Duyum» başlıklı yazısında **Rauf Tamer** şöyle eleştiriyordu:

«'Duyum yazmak' tabiri, MİT raporunun 'kara lekeler bölümü' için bulunmuş bir mazeret... Utanmaz adam öyle diyor:

«'Duyumlu yazdım.'

«Ne âlâ memleket değil mi?

«Hele şu tahkikat bitsin, bir 'duyumlu yazı' da kendisi için yazılacaktır elbet. Bir yazı değil, birkaç yazı.

«Ondan sonra merhaba adliye...

«3-4 yıl sürsün mahkeme.

«Hakim bey sorsun dursun:

«— Nasıl yazdınız?

«— Duyumlu efendim. Oturaklı olsun diye böylesini tercih ettik.»

Soruşturma Kime...

Raporda hakkında iddialar ileri sürülen eski Genelkurmay Başkanı **Necdet Üruğ**, raporun açıklanmasından itibaren konunun üzerine giden bir tutum al-

dı. Cumhurbaşkanlığından soruşturma açılması için talepte bulundu.

Üruğ, Başbakanlığın raporla ilgili soruşturma açıldığı yönündeki açıklaması üzerine sonucu bekleyeceğini belirtti.

Daha sonra, Başbakanlığın soruşturmanın ilk sonuçları üzerine açıklamaları basında yer aldı. Buna göre, raporun varlığı doğrulanıyordu. Ancak bu, resmiyet kazanmış bir rapor değildi, MİT içinde yapılmış bir «etüt» çalışmasıydı. Bu açıklama, elbette tatmin edici olmaktan uzaktı. Bunun üzerine **Üruğ**, Başbakan'a yeni bir dilekçeyle başvurdu. Dilekçede şöyle deniyordu:

«Kişilik haklarıma vaki saldırı nedeniyle Türk Ceza Kanununun 480 ve 481'inci maddelerine göre dava açabilmem için ön raporu hazırlayan MİT Daire Başkanı'nın isminin resmen ve acilen tarafıma bildirilmesini, bu dilekçeme yasal süre sınırları içinde cevap verilmediği taktirde; 20 günden beri basında yer alan bazı açıklama ve itiraflarda; ön raporu hazırlayan kişi olarak belirlenen veya tahmin edilen MİT Kaçakçılık Daire Başkanı **Mehmet Eymür** hakkında TCK'nın 480 ve 481'inci maddelerine dayanarak ceza davası açacağımın bilinmesini saygı ile rica ederim.»

Bu dilekçesine de bir yanıt alamayan **Üruğ**, nihayet 15 Mart günü, Başbakan **Turgut Özal** aleyhine 200 milyon liralık tazminat davası açmak üzere harekete geçti. **Üruğ**'un avukatları bu tazminatın ödenmesi için Başbakanlığa başvurdular ve iki aylık süre içinde dilekçeye yanıt verilmez ya da olumsuz yanıt verilirse Danıştay'a dava açacaklarını belirttiler.

Başbakanlık, kitabın yayına hazırlandığı Mayıs ayı başına kadar bu dilekçeye de yanıt vermemişti. Bu başvurulara yanıt verilmiyordu ama Hükümetin teşvikiyle, raporu şu ya da bu şekilde eleştirenler hakkında dava açılmaya devam ediliyordu. Basın men-

suplarının ardından, hakkında soruşturma açılanlar, **Üruğ'un arkadaşları Turgut Sunalp ve Nevzat Bölügiray** oldu. İstanbul DGM Savcılığı «Orduyu yasalara karşı gelmeye tahrik ve isyana teşvik» ettikleri gerekçesiyle iki emekli general hakkında soruşturma açıyordu. Doğrusu, Cumhurbaşkanı açıkça ordunun yeni müdahaleler yapabileceği yönünde konuşmalar yaparken hiçbir şekilde kıpırdamayan savcıların hükümeti eleştiren generaller hakkında «orduyu tahrik»ten soruşturma açmaları adli makamların çift standartlılığı noktasında kuşkular uyandıracak nitelikteydi.

Soruşturma mı, Savuşturma mı?

MİT raporunun açıklandığı andan itibaren, raporun içeriği, kim tarafından, kimin emriyle ve ne amaçla hazırlandığı noktalarının yanısıra, bunu basına kimin ne amaçla ve ne biçimde sızdırdığı da tartışma konusu oldu. MİT'in çevirdiği işleri görmek istemeyen ve konuyu saptırmaya çalışan çevreler, sorunu daha çok bu noktaya çekmeye çalıştılar. Hatta, MİT'in vatandaşlar hakkında hazırladığı karalama raporları ve devletin tepesindeki çürüme konuları bir yana bırakılıp, MİT'in içindeki «köstebek»in aranmasına dönüştürülmeye çalışıldı sorun. Evet, raporun kimin tarafından ve ne amaçla sızdırıldığı önemliydi ama, bundan çok daha önemlisi, raporun kimler tarafından hazırlattırıldığıydı. Hükümet çevreleri ve bir kısım sağ basın, işin tepelere tırmanmasını önlemek için «köstebek» lafını ortaya sürmeyi tercih ettiler. Sanki böyle raporların hazırlattırılması ve hazırlanması değildi de suç olan, bu raporu kamuoyunun öğrenmesiydi.

Raporun **2000'e Doğru** dergisinde yayınlandığının ertesi günü **Zaman** gazetesi bu konuda ilk çıkışı yapıyordu :

«Soruyoruz! Aşırı solcu bir dergi devletin çok gizli raporlarına abone mi oldu? MİT raporlarını, kim niçin veriyor?»

Basında konunun ilk yankılandığı günlerde, **Doğu Perinçek**, raporun ilk önce **Hürriyet** gazetesi tarafından ele geçirildiğini, ama sonra nedense arşive kaldırıldığını açıklıyordu. **Perinçek**, **Nazlı Ilıcak**'a bu konuda şu açıklamayı yapıyordu:

«Rapor İstanbul Valisi **Nevzat Ayaz**'ın, **Mehmet Ağar**'ın ve diğer emniyet görevlilerinin tayinlerinden önce, **Hürriyet** gazetesine sızdırıldı. Bu sızdırma, şu anda **2000'e Doğru** dergisinde istihbarat şefi olarak çalışan eski Akdeniz Dev-Gençlilerden **İrfan Taştemur** vasıtasıyla gerçekleşti. **Hürriyet** gazetesi raporu kullanmayınca **Taştemur** bize geldi ve biz yayınladık.»

İrfan Taştemur da, **2000'e Doğru** dergisinde yazdığı «MİT Merkezinde Hamburger Ziyafeti» başlıklı yazısında **Hürriyet** Gazetesinde çalışırken bir başka konunun araştırılması sırasında MİT'ten bilgi almaya gittiğinde bazı üst düzey MİT yetkililerinin kendisine bu raporu verip not almasına izin verdiklerini anlatıyordu.

Ancak **Perinçek**'e göre, rapor daha önceden de sızdırılmıştı. **Perinçek**, bu konuda basına şu açıklamayı yapıyordu:

«Raporu dışarıya Cumhurbaşkanı'nın damadı **Erkan Gürvit** sızdırdı. **Erkan Gürvit** aynı zamanda raporu hazırlayan ekibin ikinci adamıdır. **Gürvit** MİT'in patronu olarak adlandırılan **Hiram Abas**'ın sağ kolu olarak bilinir. MİT içinde ikinci adamdır. Raporu Ankara Emniyet Müdürü **Mehmet Ağar**'a vermiş ve daha sonra bu kopyadan çoğaltılan 100'e yakın kopya ortalığı kaplamış, herkesin eline geçmiştir.»

Perinçek'in bu açıklamasını doğrulayan başka öğeler de vardı. Örneğin **Yavuz Donat**'ın ismini vermeden söyleşi yaptığı ve **Mehmet Eymür** olduğu anlaşılan raporu yazan MİT görevlisi de bu konuda Çan-

kaya'yı işaret ediyordu. **Donat'la Eymür** arasında şu konuşma geçiyor:

«Bu durumda rapor kimden sızdı?

«Soruyoruz:

«— MİT'ten... MİT Müsteşarı'ndan sızmış olabilir mi?

«Muhatabımız gülüyor:

«— Olur mu öyle şey? Olabilir mi? Mümkün mü?

«Başbakan sızdırmış olabilir mi?

«— Sayın Başbakan bu rapor doğrultusunda icraat yaptı. Dışa sızdırması için bir sebep yok... Hayır, hayır, rapor Konut'tan sızmadı. Bunu biliyorum.

«Geriye Çankaya kalıyor. Oradan mı sızdı?

«— Bilmiyorum.»

Bu konuda **Erkan Gürvit**'in savunmasını ise, **Güneri Cıvaoğlu** kendi sütunlarında yansıtıyor:

«Genel seçimleri izleyen birkaç gün içinde Çankaya Köşkü'ne **Erkan Gürvit**'in bir konuğu geliyor. Çantasında bir rapor vardır.

«MİT tarafından hazırlandığı iddia edilen ve şu günlerde büyük fırtınalar estiren malum rapordur...

Gürvit raporu okuyor. Pek ciddiye almıyor. Raporun kendisine ulaştırılma yöntemi, MİT'in kullandığı 'resmi kanal' değildir. Kendisine, hatta başka köşk kanalları aracılığıyla Sayın **Evren**'e sık sık bu tür yazılar, raporlar ulaştırılmaktadır. Ve çoğu da dikkate alınmamaktadır. Bu rapor da o «önemsenmeme kaderini» paylaşıyor. **Gürvit** tarafından bir çekmeceye konup, kitleniyor. Unutuluyor.

«Ta ki rapor dergilerde, gazetelerde, bir MİT skandalı olarak patlayıncaya kadar. O tarihten sonra rapor, uzun süre kilitli olduğu çekmeceden çıkarılıp, Sayın Evren'e sunuluyor.»

Tabii bu «ifadeye» inanmak mümkün değildi. Bu ifadeye göre **Erkan Gürvit**, her şeyden habersiz bir durumdayken birisinin getirmesi üzerine rapordan haberdar oluyordu. Oysa gerçeğin böyle olmadığı «Göl-

gedeki adam» adıyla **Bulvar**'a konuşan **Mehmet Eymür**'ün anlattıklarından ortaya çıkıyordu:

«**Gürvit**... raporu okudu ve 'çok iddialı bir rapor' dedi. Kendisine raporun belli kaynaklara dayanılarak hazırlandığını ve sağlam bilgiler içerdiğini söyledim. 'Tabii biraz yorum yapıldı. Üst makamların bilgi sahibi olmasında yarar var' dedim. İşte o sırada raporun bir kopyasını kendisine vermemi istedi. Ben de 'hiç kimseye vermedim. Daha nihai şeklini almadı. Sonra bir problem doğmasın' diye sordum. O ise 'ben **Hiram**'la konuşurum' dedi. Nitekim ertesi gün **Erkan Gürvit**'e bu rapor gönderildi.»

Bulvar soruyor «Gölgedeki Adam»a:

«Evet ama **Erkan Gürvit** bu raporu aldığında büyük tepki göstermiş, 'kaldırın şu pisliği gözüm görmesin' dediğini gazetelerde okuduk.»

Ve «Gölgedeki Adam» konuşuyor:

«Evet, bunları ben de hayretle ve de ibretle gazetelerde okudum. Sözde 'çok üzülüyormuş'. Raporu aldığında 'ben postacı mıyım?' demiş. Oysa rapor Sayın **Kenan Evren** için değildi. Kendisi istediği için, kendi örbilgisi içindi. Raporun da, henüz 'ham' bir rapor olduğunu biliyordu. Böyle bir raporun, ancak müsteşara arzedildikten sonra resmiyet kazanacağını daha evvel de belirttim. Nitekim, sayın **Gürvit** de bunu çok iyi bilir. Öte yandan biraz evvel de söylediğim gibi **Gürvit** Sayın **Evren**'in özel güvenliğinden sorumlu bir konumdadır. Böyle bir raporu **Evren'e** vermese bile, gene de sözlü olarak konu etmesi gerekiyordu.»

Milliyet Gazetesinde **Aydın Özdalga** «9 bilinmeyenli denklem» başlığı altında şu iki soruyu da sorarak **Gürvit**'in açıklamasındaki açık noktalara işaret ediyordu:

«4. **Eymür**, gazeteci **Yavuz Donat'a** yaptığı açıklamada, henüz kesinleşmediği belirtilen raporu, MİT Müsteşarını atlayarak, Cumhurbaşkanlığı'nda görevli **Erkan Gürvit** Başbakanlığa verdiğini söyledi. Yok-

sa **Özal** ve **Gürvit**, böyle bir raporun hazırlanmakta olduğunu biliyor ve sonucu bekliyorlar mıydı?

«5. **Evren**'in en basit konulardaki imzasız ihbar mektuplarına bile duyarlı olduğu bilinirken, MİT'ten gelen ve böylesi ağır suçlamaların yer aldığı bir raporu **Erkan Gürvit**, neden Cumhurbaşkanı'na vermedi?»

Aslında konu açığa çıkıyordu. Başlangıçta raporu hazırlayanlar, kendi zamanlamaları açısından uygun gördükleri bir tarihte raporu, MİT raporu adı verilmeden, içindeki bilgiler açısından basına sızdırmak istemişlerdi. Bunun için **Hürriyet** gazetesi uygun görülmüştü. Böylece **İrfan Taştemur**'un sözünü ettiği «hamburger ziyafeti» sırasında **Taştemur** rapordan bilgi sahibi olmuş, geniş bir şekilde notlar çıkartmıştı.

Ancak daha sonra hava değişmiş ve raporu basına sızdıran rapor sahipleri, zamanlama açısından artık raporun içindeki bilgilerin yayınlanmasını uygun görmez olmuşlardır. Bunda, seçim ortamının bitmesi ve **Özal**'ın yapmak istediği tayinlerin yapılmış olması rol oynamış olabilir.

Bu arada raporu hazırlatan ekibin içinde yer alanlardan, **Erkan Gürvit**, metni, suçlananlardan Ankara Emniyet Müdürü **Mehmet Ağar**'a veriyordu. Bundan sonra raporun, başta **Necdet Üruğ** olmak üzere suçlananların eline geçmesi son derece kolaydı ve nitekim de böyle olmuştu.

Peki **Erkan Gürvit**, bu raporu, **Mehmet Ağar** gibi raporda suçlanan birisinin eline neden vermişti? Onun eline geçtiği an bunun yayılacağını bilmemesi mümkün müydü? İşte işin bu tarafı henüz aydınlanmamıştı. Bu büyük bir ihtimalle raporu hazırlayan MİT'çi ekibin kendi iç çelişmesinin bir sonucuydu. Nitekim bu iç çelişme, **Gürvit**'in ve **Eymür**'ün suçu birbirlerinin üzerine atan açıklamalarında yansımıştı? Bu çelişmenin kaynağı ne olabilirdi? **Erkan Gürvit**, raporu hazırlayan ekibin arzusu hilafına ve Başba

kan **Özal**'ı zor duruma düşürecek bir şekilde raporu, suçlanan kişilerin eline ulaştırmayı neden düşünmüş olabilirdi? Bunun iktidarın doruklarında bulunanlar, örneğin **Evren** ile **Özal** arasındaki çelişmelerle bir ilgisi var mıydı? Bundan sonrasını **2000'e Doğru**'nun 19 Haziran 1988 tarihli 26. sayısında yayınlanan «**Özal, Evren**'i altı kapıya aldı» başlıklı haberden okuyalım.

Tespihi Dizmek

Tespih taneleri gibi ortalıkta yuvarlanan sorular... Demeçler, yazılar, yorumlar... MİT raporu'ndan söz eden gazete kesikleri dosyalar dolduruyor. Hangi söz, hangi yazı gerçeği dile getiriyor, hangisi gerçeği perdelemek için söylenmiş? Örtünün altında hangi ayak hangi ayağı tekmeliyor? Hangi el hangi gırtlağı sıkıyor?

Hiram Abas Güngör Mengi'ye, **Sabah** gazetesinde şöyle diyor: «Konuşacaklarımız, benim serviste öğrendiğim gizlilik kurallarına aykırı olmayacak.» Serviste öğrenilen tek yöntem gizlilik değil tabii. Birçok başka yöntem var. **2000'e Doğru**, rapor sorumlularının ifade kararlaştırarak, gerçeğe aykırı beyanlarda bulunduklarını canalıcı bir noktada kanıtlıyor.

Rapor olayını bir arkeolojik kazı yapar gibi kat kat ele almadan anlamak zor. Raporun serüveni çok önceden başlıyor. Öyle Kasım 1987, Aralık 1987 tarihlerinde vb. değil. Ortalığa dökülüp saçılan tespih tanelerini sağlam bir ipe dizmek gerekiyor.

Saltık Kullanacaktı

MİT Raporunu yayımladığı Şubat 1988'de **2000'e Doğru**'nun antenine garip bir bilgi takılmıştı: «Raporu **Haydar Saltık Üruğ**'a karşı kullanmak istemişti, başarılı olamadı.» Bilgi rapor hazırlığının başlangı-

cını en azından 4 - 5 sene gerilere götürüyordu. Zaman içinde biriken bilgiler, yaşanan olaylar bu bir cümlenin değerli bir ipucu içerdiğini ortaya koyuyordu.

Rapordaki bilgiler kuşkusuz bir gün gelir de, **Mehmet Eymür** rapor yazar diye depo edilmemişti. Belli eller, belli amaçlarla bu bilgileri toplamıştı. **Mehmet Eymür**, «Hepsini arşivlerden aldım» diyor. Bu yıllanmış bilgiler başka işlerde de kullanılmış olamaz mıydı?

Genelkurmay Operasyonu

ANAP'lıların Meclis'te yalanladıkları şu ünlü Kırıkkale toplantısı artık doğrulanmış bulunuyor. Gazeteci **Oktay Balamir** değişik kaynaklardan bilgiler aldığını söylüyor. **Mehmet Eymür**, doğrulayıcı ifadeler kullanıyor. Bu toplantının tarihi 31 Ağustos 1987. Ve raporun **Eymür** tarafından yazılmasında önemli bir rol oynuyor. Biraz geride ise ünlü Haziran - Temmuz 1987 ayları duruyor. Hani şu **Öztorun**'un emekli edilip **Torumtay**'ın genelkurmay başkanı yapıldığı ünlü operasyon dönemi.

Maziye Bak Göreceksin...

Üruğ raporun kendisini niçin hedef aldığını bir türlü anlayamadığını sık sık söyledi. «Cumhurbaşkanlığını önlemeye yönelik» bir amacı ise hiç geçerli görmüyordu. Çünkü köşesine çekilmiş bir insandı artık, bu taraklarda bezi yoktu. Bunun bilinmemesi mümkün değildi.

Aynı değerlendirme örneğin henüz genelkurmay başkanı olduğu 1987 ilkbahar ve yazı için de geçerli olabilir miydi? Hayır. O dönemde **Üruğ - Öztorun** ikilisinin Ordu için 2000 yılına kadar uzanan bir planı

uygulamakta olduklarını herkes biliyordu. **Üruğ**'un Çankaya'ya çıkması ise bu planın önemli bir parçasıydı. **Hiram Abas, Güngör Mengi**'ye, «Belki hedef **Üruğ**'dur. Belki Cumhurbaşkanlığı seçimine girecekti. Bilmiyorum. Belki politik bir güç kazanacaktı. Belki bazı güçleri devam ediyordu» diyor. **Mehmet Eymür** ise, «**Evren**'in Cumhurbaşkanlığı'nın devamını sağlamak için muhtemel rakiplerin tasfiyesi operasyonundan» söz ediyor. Raporcular aslında bu sözleriyle raporun başlangıç amacına ve tarihine ilişkin çok önemli bir upucunu açığa vuruyorlar. Ön raporlar **Üruğ** henüz güçlü bir adayken hazırlanmıştı bile.

Alt Alta Yazılan Olasılıklar

Doğu Perinçek, Üruğ'a şunu sordu: 12 Eylül'den sonra ordunun kışlaya çekilmesini savunmanızın raporda hedef alınmanızda rolü olmuş mudur? Cevap çok ilginçti. **Üruğ** «Bu da dahil her ihtimali alt alta koyuyorum» diyordu.

Üruğ'un alt alta koyduğu ihtimaller bu kadar da değildi. **2000'e Doğru** soruyor: «Bunda Amerika'nın Musul, Kerkük planına karşı çıkmış olmanızın rolü?» **Üruğ** cevap veriyor: «Bu ihtimal de varittir.» **Üruğ, Saltık** parmağını da ihtimal dışı saymıyordu.

Evren'in, «Devleti biz mi idare ediyoruz yoksa o mu?» diyecek kadar **Üruğ**'a tepki duyduğu biliniyordu. Gene **Torumtay**'ın raporun yayımlanmasından sonra **Üruğ**'u savunan açıklamayı «kerhen yaptığı», **Üruğ**'la anlaşmazlıklarının çok eskilere dayandığı yazılan diğer gerçeklerdi. Daha önemlisi **Üruğ**, Amerika'nın Kerkük'e müdahale projesine soğuk davranmıştı. Hatta bu işi görüşmek üzere Türkiye'ye gelen ABD Savunma Bakan Yardımcısı **William Taft**'la görüşmeyi reddetmişti.

Amerika'nın Yakın İlgisi

Gerçi tıpkı **Torumtay** gibi **Öztorun** da Amerikan Liyakat Nişanı almıştı ama, **Öztorun**'un kaderini **Üruğ**' la birleştirdiği biliniyordu. ABD Savunma Bakan Yardımcısı, «Karanlıklar prensi» **Richard Perle**'ün «muhteşem bir subay» diye nitelediği komutan da **Öztorun** değil **Torumtay**'dı. Siyasi iktidar gibi Amerika'nın da uysal bir ordu hiyerarşisini tercih edeceğinden kuşku duyulamazdı. Oysa «İki **Necdet**lerin» kendilerini biraz özerk ve dayatmacı konumlarda görebilecekleri ortaya çıkmıştı. **Özal** «**Öztorun**'u istemiyoruz» açıklamasını yaparken sadece kendi isteğini değil, Çankaya'nın ve Amerika'nın da isteğini dile getirmiş oluyordu.

5 Temmuz 1987 tarihli **Hürriyet**'te **Turgut Sunalp**'in **Emin Çölaşan**'a verdiği röportaj yer alıyordu. Emekli Orgeneral şöyle diyordu: «Olay, Türkiye'de patlak vermeden bir hafta önce, o sırada Amerika'da bulunan bir dostumuza durum bildirilmiştir.»

«CIA'dan Bağımsız Düşünülemez»

«Rapor olayını CIA'dan bağımsız düşünmek mümkün değildir» diye konuşuyordu eski bir üst düzey MİT yetkilisi. Rapor veya rapordaki bilgiler, belki de asıl işlevini komuta kademesindeki tayinlerde oynamıştı.

Aynı eski MİT yetkilisi şunu da belirtiyordu: «Hiramların arkasında Çankaya'dan, Başbakan'dan başka güçler var». **2000'e Doğru**, bu güçlerin kimler olduğunu daha geçen sayısında yazmış, **Hiram Abas**'ın CIA ve MOSSAD ilişkilerine değinmişti. Gene **2000'e Doğru**, 14 Şubat 1988 tarihli 8. sayısında, «İki **Necdet**lerin», 2000'lere kadar ordu hiyerarşisine ve ülkenin geleceğine el koyma planlarının «**Hiram**'ın da desteğiyle bertaraf edildiğine» dikkati çekmişti.

Rapor daha eski dünemin ihtiyaçlarına göre hazırlanmıştı. İşlevini de yerine getirmişti. Daha sonra başka amaçlar için değerlendirilmiş, en sonunda da açığa çıkmıştı.

Bir soru açıkta kalmış gibi görünüyordu: CIA nasıl olmuştu da Hiramların harcanmasına seyirci kalmıştı? İşin uzmanı olan bütün yorumcular, CIA'nın «adı çok çıkmış elemanlarını bir kenara bıraktığı» noktasında birleşiyorlardı. **2000'e Doğru**'nun konuştuğu eski MİT yetkilisi ise şöyle diyordu: «Amerika her zaman kötü ata oynamaz. Gelecek adam da Amerikancı olabilir. Böyle bir yeri boş bırakmazlar.»

Abaslar Kimin Adamı?

«**Hiram**'ın kararnamesini ben çıkarttım»: Bu sözler **Erkan Gürvit**'e aitti. **Hiram Abas**'ı Cumhurbaşkanı **Kenan Evren**'e tanıtanın **Erkan Gürvit** olduğu gazeteci çevrelerinde hep bilinen bir gerçek. Başbakan'a Abasları öneren ise **Bülent Öztürkmen**'di. **Bilge Erol**, **Hiram Abas**'ın tayin kararnamesinin **Özal**'ın sümeninde 45 günden fazla beklediğini anlatmıştı. Başbakan'ın Çankaya'dan gelen böylesi önemli bir atama önerisi karşısında ihtiyatlı davrandığı anlaşılıyor. Nitekim **Özal** imzalayınca Çankaya atamayı hemen onaylamıştı.

Eymür ise «Benim tayinim de Cumhurbaşkanı'nın emri ile oldu» diyor. **Atilla Aytek**'in, «**Evren** tarafından İstanbul mafyasına karşı kurulduğu» söylenen polis ekibinin başı olduğu, Çankaya'dan aldığı güçle İstanbul'a «şahin dalışları» yaptığı çok yazıldı. Eh, **Gürvit** ise damadı **Kenan Evren**'in.

Hiram Abas ve rapordan sorumlu kare vale, en azından başlangıçta, Çankaya'ya bağlı bir ekip. Ekibin **Özal**'la ilişkisi zaman içinde gelişiyor, güçleniyor.

Evren Daha Yazılmadan İşin İçinde

Başından beri rapor olayını bizzat raporculardan da bilgi alarak izleyen bir gazetecinin anlattığına göre, **Evren**'in raporun hazırlanmasında önemli rolü olmuştu.

Hiram Abas, Mehmet Eymür, Atilla Aytek'le İstanbul polisi diye nitelenen **Ünal Erkan, Şükrü Balcı, Nuri Gündeş** ve **Mehmet Ağar** arasındaki kıyasıya mücadele oldukça eskiye dayanıyordu. **Abas** ekibi İstanbul hakkında bilgiler topluyordu. **Nuri Gündeş**, İstanbul'un rahatsızlığını **Kenan Evren**'e açtı. **Evren**, Müsteşar **Hayri Ündül**'ü Çankaya'ya çağırdı. Kendisine, «Müsteşarsın ama dünyadan haberin yok» diye çıkıştı, «Bak neler oluyor. bunları öğrenmezsen duruma hakim olamazsın!»

Ündül, bu sözlerin yarattığı duygularla makamına döndü. **Mehmet Eymür**'ü çağırdı. Kendisine İstanbul polisi hakkında bir rapor hazırlaması görevini verdi. «Böylece taş gediğine oturmuş oldu» diye sürdürüyordu gazeteci, «Eymürlerin zaten kendiliklerinden yaptıkları iş resmi görevleri olmuştu. İstanbul'la artık resmen hesaplaşacaklardı.»

Eymür hırsla işe girişti. Rapor işte bu girişmenin ürünüydü. **Evren**'in, daha ortada bile yokken rapordan haberdar olduğu anlaşılıyordu. Kaldı ki, **Evren, Nevzat Ayaz**'ın atama kararnamesini **Özal** önüne defalarca koyduğu halde her seferinde geri yollamıştı. Son olarak **Ayaz**'ın İzmir'e tayinini onaylamış olması, ancak raporu önceden okumasıyla açıklanabilirdi.

İnen de Olur Binen de...

Rapor, ister 1987 baharında olsun, isterse sanıldığı gibi daha sonra olsun şüphesiz **Kenan Evren**'in muhtemel rakiplerinden birinin, **Üruğ**'un bertaraf edilme-

sine katkıda bulunmuştu. Ancak bu kadarla da kalmıyordu. Raporun yüklendiği bir diğer işlev vardı: 6 Eylül referandumunda «hayır» oylarının sayısını artırmak. Kuşkusuz bunu en çok isteyenlerden biriydi o dönemde Cumhurbaşkanı. **Evren**'le **Özal**'ın menfaatleri her iki noktada da buluşmuştu. Birlik günleri...

Şu MİT raporu aslında biraz köy otobüslerini andırıyordu. İlk durağından kalktıktan sonra inenler oluyor, binenler oluyordu. Son durağı ise **2000'e Doğru** olmuştu. Oraya geldiğinde, kurulmuş oturan birçok «yüksek şahsiyet» vardı, ama işte kimse otobüse sahip çıkmıyordu.

Tatlı İlişkiler...

Raporcuların zaman içinde **Özal**'la çok yakın ilişkiler geliştirdiği ise kuşkusuzdu. Rapor ekibinin **Özal**'a büyük hizmetler sunduğu açıktı. **Özal** tırmanan **Demirel** karşısında raporun desteğini memnuniyetle kabul etmiştir. Öte yandan **Bilge Erol**'un anlattığı olaylar vardı. Raporcular **Asım Ekren - Zeynep Özal** işinde bile görev almışlardı. Artık Özallarla içlidışlı ilişkiler dönemi yaşanıyordu.

1987 Temmuz ayında **Özal**'ın Suriye gezisine dahil edilen **Hiram Abas**, geleceğin MİT Müsteşarı olarak piyasaya sürülüyordu. Hatta bu sıfatı kendisine daha o günlerde veren gazeteler vardı. **Özal**, şu meşhur «sivilleştirme» projesinin temel adamı olarak **Hiram Abas**'ı seçmişti. Şimdi anlatıldığı gibi Müsteşar **Ündül** bir kenara bırakılıyor, üzerinden atlanarak **Hiram Abas**'la doğrudan ilişkiler kuruluyordu. Bu durum şüphesiz «bazı güçleri» rahatsız ediyordu. Şimdi **Hiram Abas**, «sivilleşme» işinin kendilerine çok zarar verdiğini söylüyor.

Neydi O Günler?

Raporun son şeklini aldığı 17 Kasım 1987 ile yayımlandığı 7 Şubat 1988 tarihleri arası, raporcuların, deyim yerindeyse, şımardıkları dönemdir. **Hiram Abas** ve ekibinin başları dönmüştür. Arkalarındaki güçler göz önünde tutulursa bunda haksız da sayılmazlardı. Çankaya arkalarında, **Özal** yanlarında, Amerika zaten elde bir... İstanbul polisine darbeyi indirme anının geldiği apaçık ortadaydı.

İşte bu dönem boyunca raporcular raporu bir yerlerde yayımlatmak için ellerinden geleni yaptılar. **Hürriyet**'in kapısını çaldılar, **Nokta**'ya gitmesine razı oldular. Ayrıca bir de anlatmalar, okutmalar var. Şimdi «Rapor bizden sızmadı» diyenler, o zaman sızdıracak yer arıyorlardı.

Eymür, İrfan Taştemur için «MİT yerine Çankaya Köşküne gitmiş olmasın» diyor. Ama raporu gösterdikleri tek gazeteci değil ki **Taştemur.** Bir **Bedir Seferoğlu** var, bir **Haluk Akter** var, bir **Ünal İnanç** var vb. Rapor **2000'e Doğru**'da çıkmazdan önce olaydan en azından **Sabah, Hürriyet** ve **Güneş** gazeteleriyle, **Nokta** dergisinin haberi vardı.

Başbakanlık'tan Sızmış Olmasın

Rapor Abasların dediği gibi 3 Aralık'ta değil de daha önce **Gürvit'e** verilmiş olabilir mi? Olabilir. Büyük olasılık bu. Çünkü Cumhurbaşkanı olsun, Başbakan olsun rapora göre işlem yaptılar. 3 Aralık'a kadar olan dönemin içinde ne gizli öyleyse? Başbakan'ı koruma ihtiyacı olmasın. Çünkü başka sızma senaryoları da var. Örneğin Başbakanlık'tan sızması olasılığı.

Hiram Abasların başından beri dikkat çekmeye çalıştıkları bir isim var: **Rüştü Naiboğlu.** Başbakanlık

Güvenlik Müşaviri, Emekli Hava Korgenerali. Ankara'daki bazı gazeteciler **Özal**'ın **Rüştü Naiboğlu**'nu **Hiram Abas**'ın yerine getireceğini iddia ediyorlar. İşte **Hiram Abas**lar alttan alta **Naiboğlu**'nun raporu hem **Sabah** gazetesine, hem de **Saffet Arıkan Bedük**'e verdiğini yayıyorlar. **Saffet Arıkan Bedük** raporun sızma senaryolarında sanki değişmeyen bir durak oluyor.

Rapor yayımlanana kadar Abaslar, raporun bir yerlerde çıkmasını istiyorlar, bu yönde çaba harcıyorlar. Bu gayreti güçlülük duygusuyla açıklamak yetersiz kalıyor. Böylesine «tecrübeli ve önemli» istihbaratçıların amaçsız hareket ettiklerini düşünmemek gerekir. Raporun İstanbul polisinin tasfiyesindeki işlevi biliniyor. Ancak tabii İstanbul polisinin elinde de kozlar vardı. Bu kozlar masaya konduğunda işte, tasfiye yapılabildiği kadar yapıldı. Yani **Ünal Erkan, Nevzat Ayaz, Mehmet Ağar** üçlüsü değişik yerlerde görevlendirildiler, yani dağıtıldılar. Ama sökülüp atılmaları mümkün olmadı.

Ya Hiram Ya Gürvit

Hiramların raporun yayımlanması nedeniyle tasfiye edildiğini söylemek gerçeğin belki de küçük bir yanı. Yayın daha önce birleşmiş olan güçlerin ayrılma noktasını belirliyordu. Otobüsün son durağa vardığı anı. Daha önce raporun meyvesini toplamış olan **Evren** ve **Özal** artık raporcuları bırakacaklardı. Kare vale parçalanmıştı.

«Ya **Hiram Abas** gidecekti, ya da **Gürvit**» : Eski MİT yetkilisi gelinen noktayı böyle özetliyor. Cumhurbaşkanı bütün ağırlığını damadının yanına koydu. **Kutlu Savaş**'ın raporu üzerine yapılan **Özal - Evren** görüşmesi konusunda değişik anlatımlar var. Ankaralı gazeteci, görüşmede somut bir pazarlık yapılmadığını öğrenmişti. **Özal** Köşk'ten ayrılır ayrılmaz

Evren Müsteşarı çağırıp Abasların görevden alınması teklifini Başbakan'a yazmasını istemiş, **Ündül** de emri yerine getirmişti. Bu anlatıma, Başbakan'ın **Hiram Abasları** yumuşatma ve teselli etme öyküsü olarak da bakılabilirdi. Nitekim **Hiram Abas** ve **Eymür** sonuçtan Başbakan'ı sorumlu tutmuyorlar. MİT'i **Gürvit**'in yönettiği şeklinde açıklamalar yapıyorlardı.

Bütün toplarını Çankaya'ya yöneltmişlerdi. «Bizde açıklanacak ne bilgiler var» şantajını sık sık vurguluyorlar, raporun içeriğinin ele alınması noktasından sıkıştırıyorlardı. **Güngör Mengi, Hiram Abas**'la yaptığı röportajı sunarken, raporcuların belki de raporun içi «kurcalanmasın» diye tasfiye edildiklerini yazıyordu.

«Vefakâr Başbakan»

Raporcular, Başbakan'a kırgındılar tabii. En azından kendilerini çağırıp, «mecbur kaldım» diye bir açıklama yapmadığı için.

Abaslar bütün stratejilerini Başbakan'ın kendilerini bırakmayacağı, belki de bırakamayacağı, tespitine dayandırıyorlar. Belki **Hiram Abas** artık MİT'e dönmeyecek yaşı dolayısıyla, ancak **Mehmet Eymür** için durum aynı değil. Artık **Mehmet Eymür**'ün meziyetlerinden söz etmeye başlayan **Bilge Erol**, «Eğer **Eymür** kâğıtları sakin, oyunu kurallarına göre oynarsa» diyor, «vatan haini diye suçlanan **Albay North** gibi milli kahraman olarak noktalar.» **Bilge Erol Özal** için de «Çok vefakâr bir insandır» diyordu.

Başbakan'ın sadece **Evren**'le pazarlık ettiğini düşünmek elbette yanıltıcı olurdu. Ellerinde çok önemli «kozlar» bulunan Abaslarla niçin oturup konuşmasındı bütün bunları... **Atilla Aytek**'in ise İdare Mahkemesine dava açtığı, kazanıp da bir gün eski yerine dönerse bazı tanınmış insanlardan hesap soracağı Ankara kulislerinde anlatılıyordu.

Feda mı Etti, Kurtuldu mu?

Özal, ya oyunu çok akıllı oynadı, ya da şansı yaver gitti. Ama ne olursa olsun şimdi artık güç onda.» Uzmanın değerlendirmesi böyle oluyor.

Özal Hiramları feda etmek zorunda mı kaldı, yoksa harcadı mı? Öncelikle bu sorunun yanıtını bulmak gerekiyordu. **Güngör Mengi**'nin bütün övgülerine ragmen **Hiram Abas** gerçekten «büyük» bir istihbaratçı gibi görünmüyordu. **Özal** kendisini bir dönem, sivilleştirme projesinin önemli bir elemanı olarak düşünmüş olabilirdi. Ancak, kendisini **Sabah** gazetesinde savunurken gösterdiği bütün örnekler, işte o boynundan ve omuzundan yaralanmalar vb. hep bir istihbaratçının değil, bir silahşörün «başarılarını» düşündürüyordu.

Abas CIA ve MOSSAD ekolündendi. Dolayısıyla istihbaratçılığı operasyona dayanıyordu. Ankaralı deneyimli gazeteci sürdürüyor: «İstihbarat nereye kadar götürürse, oraya gitmekten yanadır. Bu, CIA'da eğitilmesinden kaynaklanıyor olabilir.» Ama işte bu anlayışı **Özal**'ın ekonomik ve diplomatik ilişkileri geliştirme amaç ve çabalarını zedeleyici sonuçlar da doğurabilirdi. Nitekim **Hiram Abas**'ın Ermenilere karşı Marsilya'ya uzanan operasyonları, gene Lübnan'da benzer girişimleri olmuştu. Fransa ve FKÖ ile Türkiye'nin arasının açılmasına neden olmuştu.

Özal böyle bir ekibi «feda ederken», «kurtulmuş olduğunu» da düşünmüş olabilirdi. Üstelik onları Cumhurbaşkanı tasfiye ettirmiş oluyordu. Dolayısıyla düşmanlıklarını da kazanmayacağı bir formül ortaya çıkmıştı. Hatta Abasların Cumhurbaşkanı'na yöneltecekleri her saldırı **Özal**'ın işine yarayacaktı.

Fil Fedasıyla Mat

Evren'le **Özal**'ın çatır çatır pazarlık ettikleri apa-

çık ortadaydı. Abaslar «Siyasi şantaja kurban edildik» diyorlardı. Cumhurbaşkanı ve Başbakan arasındaki bir ilişki için «şantaj» sözü ağır kaçmıyor mu? En iyisi biz «fikir teatisi» diyelim.

Masada **Kenan Evren** kazanmış gibi görünebilirdi. Cumhurbaşkanı gerçekten dediğini yaptırmıştı. Ama ne pahasına? Denebilirdi ki, **Evren** bütün gücünü bu işte harcayıp bitirmişti ve bundan sonra olup bitecekler konusunda söz sahibi olma avantajını elden kaçırmış oluyordu. **Özal** belki bir fil feda ederek şah-mat yapan satranççı olmak istiyordu. **Kenan Evren**, her şeyi damadını kurtarmak için yapmış bir Cumhurbaşkanı konumuna düşürülmüştü. Bazı önemli gerçeklerin ortaya çıkacağından korkuyor suçlaması altındaydı. Üstelik suçlama durmadan tekrarlanacaktı. **Özal** için şimdi yıpratılacak rakip **Evren**'di zaten.

«Bundan sonra **Özal**'ın aldığı tavizleri göreceğiz» diyor MİT eski üst düzey yetkilisi. Şu ünlü raporun hedef aldığı «İstanbul polisi» dahil poliste istediği operasyonu yapabilecek durumdaydı artık. İstanbul polisi» birinci raundu kazanmış gibi görünüyordu: Haklarında rapor yazılanlar tasfiye edilmişti. Ama şimdi raporun içeriği, onların başı üzerinde sallanacaktı. İstanbul Emniyet Müdürü **Ünal Erkan**'ın alınacağı şimdiden söyleniyordu.

MİT'te boşalan yerlere büyük olasılıkla **Özal** kendi istediği atamaları yapabilecekti. Cumhurbaşkanı kararnameler önüne geldiğinde fazla direnemeyecekti. Veya şu ünlü tasfiye pazarlığında bu mesele zaten halledilmişti.

Çok çeşitli kaynaklar ordunun MİT işinden uzak durmaya çalıştığını söylüyordu, **2000'e Doğru**'ya. MİT'e «bulaşılmaması gereken» bir olay gibi bakılıyordu. **Özal** bu bakımdan da «sivilleştirme» diye nitelenen projesini rahatça uygulamak olanağını bulacağı umudundaydı.

Bütün bunlara rağmen, **Özal** iktidarsızlaşan bir

iktidarın başındaydı. Evren'i altı kapıya almıştı ama iş burada bitmiyordu.

Ne olursa olsun durum gerçek bir şantajlar savaşını gözler önüne seriyordu. Abasların hem Çankaya'ya hem Özal'a karşı kozları var. Bunu söylüyorlar. İstanbul polisi hem Çankaya, hem Özal, hem de Abaslar hakkında müthiş bilgilere sahip. Özal ve Evren, hem öbürleri, hem de birbirleri hakkında her şeyi biliyorlar. Devletin dünyası bir maskeli baloyu andırıyor. Herkesin yüzünde gülümseyen maskeler. Ama maskelerin içinde dişler sıkılı, kaşlar çatılı...

EK : 1

«Kare Vale»nin Ayağını Kaydıran Haber

7 Şubat 1988 tarihinde **2000'e Doğru** dergisinde MİT raporuyla ilgili yayınlanan ilk haber.

MİT'İN CUMHURBAŞKANI'NA RAPORU

Ayaz'ın Ayağını MİT Kaydırdı

MİT'in seçimlerden önce Cumhurbaşkanı'na verdiği raporda **Nevzat Ayaz**'ın polisken yeraltı dünyasıyla ilişkiler kurduğu, **Fahrettin Aslan**'ın gazinolarının ruhsat işlerini hallettiği ileri sürülüyor. Raporda ayrıca İstanbul polisi ve üst düzey yöneticileri hakkında da çeşitli iddialar var.

Hürriyet Gazetesi Genel Koordinatörü **Çetin Emeç**'i, 12 Eylül'ün koyduğu siyasi yasakların kaldırılmasının onaylandığı referandum günü yatağından fırlatan telefon Başbakan'dandı. **Özal**, bir kez daha protokolu bir yana iterek biraz üzgün, biraz da tehditkâr bir ifadeyle 6 Eylül günü **Hürriyet**'te yer alan **Banker Bako** ve sahte devlet tahvili soruşturmasıyla ilgili iki haberi hatırlatıyor ve «Unutmayın **Bako** ile sizin de karıştığınız Mazda işi var.» diyordu. Aynı gün **Hürri-**

yet ve Günaydın gazeteleri mahkeme kararı ardından gelmek üzere toplatılıyordu. Hürriyet'in toplatılmasına yol açan ilk haber sahte devlet tahvili soruşturmasında ihmali görülen eski İstanbul Mali Şube Müdürü Cevdet Saral'ın Bingöl'e atanmasını konu alıyor ve bu atama «Bu ne telaş?... Sürpriz tayin... Saral, sanıkları yakalayıp adalete teslim etmekten başka ne yapabilirdi?» sözleriyle eleştiriliyordu. İkinci haber ise, Başbakan'ın Bako olayının üzerine gidilmesini sanki kardeşine ait Hak Yatırım'ın dolandırılması nedeniyle istediği izlenimi veriyordu.

İşte referandum sabahı bu haberleri okuyan Özal, dayanamamış, bir yandan Hürriyet'i ararken bir yandan da gazete hakkında toplatma fermanını çıkarttırıvermişti!

Bako'dan Tayinlere

Banker Bako ya da nüfus kâğıdındaki adıyla Baki Cengiz Aygün... 17'sinde fabrikatör, 19'unda banker ve Tasfiye Kurulu'ndaki «borçları uğruna» 20 yaşında assolist olan bu parlak delikanlı... En yakın dostları Hüsamettin Cindoruk ve Cenk Koray'ın deyişiyle «İyilik yaptın mı kıymet bilen, fevkalade nezaketli, yoksullara yardım elini uzatan, her cuma namaz kılan, her perşembe oruç tutan, inançlı ve bir terbiyeli adam...» 28 yaşındaki bu yetenekli genç, kendi ifadesiyle bankacılara ve üst düzey bürokratlara kadınlar bulan, alemler yapan bir «yumuşak insan»... 6 milyarlık sahte devlet tahvili olayının kahramanı ve referandumun yıldızı olan bu delikanlı öyle işler becermişti ki, polis içindeki çatışmaları ayyuka çıkartmış ve ikinci Özal hükümetinin yaptığı atamalarda etkili olmuştu. Bu delikanlı, Emniyet Genel Müdürü Saffet Arıkan Bedük'ün İstanbul Valiliğini engelleyen, sekiz yıldır İstanbul Valiliği yapan Nevzat

Ayaz'ın İçişleri'ndeki gizli protokole göre tenzili rütbe ile İzmir'e gitmesine sebep olan, Özal'ın yanından ayırmadığı eski Devlet Bakanı **Ahmet Karaevli**'yi bakanlık koltuğundan eden, **Yusuf Bozkurt Özal**'ın has adamı emekli kontrgerillacı ve eski DPT Müsteşar yardımcısı **Bülent Öztürkmen**'i kızağa aldırtan, «Artık İstanbul Emniyet Müdürü» olduğunu açıklamakta bir sakınca görmeyen eski İstanbul Emniyet Müdür yardımcısı **Mehmet Ağar**'ın denetimli bir protokol makamı sayılabilecek Ankara Emniyet Müdürlüğüne «terfien» atanmasını sağlayacak bir dizi gelişmelerin de fitilini ateşlemişti.

Polisevinde Yazılan Haber

Başbakan **Turgut Özal**, **Hürriyet** gazetesi Genel Koordinatörü **Çetin Emeç**'i boşuna aramamıştı. **Hürriyet** gazetesinde referandum günü yer alan eski Mali Şube Müdürü **Cevat Saral**'la ilgili haberin nasıl hazırlandığına «vakıf» olmuştu. **Özal**'a sunulan MİT raporuna göre, **Cevdet Saral**'la ilgili atama emri İstanbul Polis teşkilatında bomba gibi patlamıştı. Bunun üzerine Beylerbeyi Polisevi'nde bir «istişare» toplantısı yapılmış ve bu toplantıya şu isimler katılmıştı: İstanbul Emniyet Müdürü **Ünal Erkan**, Emniyet Müdür yardımcıları **Mehmet Ağar** ve **Tayyar Seven**, Mali Şube Müdürü **Cevdet Saral**, Narkotik Şube Müdürü **Sarper Baltacıoğlu** ve bir de **Hürriyet** gazetesindeki polis muhabiri **Kasım Gence**... Yapılan toplantı sonunda **Saral**'ın atanmasının arkasında «takunyalıların» olduğu «saptanmış» ve bu doğrultuda bir haber de kaleme alınmıştı. Haber gazeteye verilmiş ve gazetenin prova baskısını almakla da İstanbul Çevik Kuvvet Müdürü **Necati Altuntaş** ile **Hürriyet**'teki polis muhabiri **Kasım Gence** görevlendirilmişti. MİT raporu üzerine açılan gizli soruşturma sonunda İstanbul Valisi **Nevzat Ayaz**, Beylerbeyi'nde haber hazırlan

dığı iddia edilen saatlerde **Ünal Erkan** ve **Mehmet Ağar**'ın kendisiyle beraber olduğunu, böyle bir şeyin söz konusu olmadığını söyleyince «kabak» prova baskıyı gazeteden almakla görevlendirilen Çevik Kuvvet Müdürü 'nün başında patlamıştı! Nitekim, Çevik Kuvvet Müdürü **Necati Altıntaş** Urfa'ya sürülmüş ve bir dostuna «Beni kurban ettiler» diye yakınmıştı.

Seri Operasyonlar!

Bu olayların ardından İstanbul Polisi birdenbire «hızlanmış» ve özellikle Narkotik Şube'ye bağlı ekipler, hemen Gebze'deki büyük bir eroin imalathanesini ortaya çıkartıvermişlerdi! Narkotik Şube Müdürü **Sarper Baltacıoğlu** da bu operasyonları övünçle basına açıklamış fakat olayların arkasındaki gerçek elebaşı olan **Volkan** isimli çiftlik sahibi yerine, kardeşinin yakalanmasının nedenini açıklamayı unutmuştu!

Bu arada İstanbul'da yakalanan ünlü baba **Zihni İpek** de «kim yakaladıya» gitmişti. Bazı gazetelere ve gazetecilere göre **Zihni İpek**, Kaçakçılık ve İstihbarat Daire Başkanlığı'na bağlı ekipler tarafından, bazılarına göre de İstanbul polisi tarafından ele geçirilmişti. Ancak ortada olan bir şey ünlü baba **Zihni İpek**'in İstanbul Narkotik Şube'de gözaltında tutulduğu fakat sıkı bir soruşturmaya tabi tutulmadığıydı. **İpek**, gözaltındayken gazetecilere «İki ay ömrü kalan zavallı bir adam» olarak tanıtılmış fakat aylar geçmesine rağmen turp gibi sapasağlam kalabilmişti! Şimdi sıra tutuklu olduğu davalardan birer birer tahliye olmasına gelmişti. Bu sırada yine **Hürriyet** gazetesinden **Bedir Seferoğlu** da **Zihni İpek**'e sahte polis kimliğini emekli cinayet masası şefi **Ahmet Ateşli**'nin sağladığını yazınca kıyamet kopmuştu. **Seferoğlu**'nun mülkiye müfettişleri tarafından ifadesi alınırken **Ahmet Ateşli**, armatör bir babanın lüks makamında otu-

rarak, Kaçakçılık ve İstihbarat Daire başkanı **Atilla Aytek**'i ağır bir dille suçlamıştı. Bu söz düellosu sırasında unutulan bir nokta da **Zihni İpek**'e Narkotik Şube'de gazetecilerle geniş bir sohbet olanağı tanınırken üzerinde çıkan polis kimliğini nasıl sağladığının «sıkı» bir şekilde sorulup sorulmadığıydı. Ama adam hastaydı, sorguya gelemezdi ki!

Hürriyet'in manşetlerindeki kavga yeni bir haberle sürüyordu. Polis, **Kasım Gence** aracılığıyla 13 yıldır MİT'e ve kendisine hizmet veren «Babaların pasaportçusu» **Timur Hanoğlu**'nu «deşifre» ediyordu. Manşetlerdeki kavga büyüyor, Türkiye'nin hristiyanlık aleminin lideri **Papa**'yı vurdurtma anlamına gelebilecek şekilde, «**Ağca**'ya pasaportu MİT sağladı» denecek kadar ileri gidiliyordu. Haberleri yazan muhabir **Kasım Gence**, Ağca gibi eski bir ülkücüydü, **Başbuğ** İstanbul'da olduğu günlerde kapısından ayrılmayan **Gence**, nedense haberine imza atmaktan çekinmişti.

İstanbul Büyük Şehir!

İstanbul büyük şehirdi! Türkiye'nin sanayi üretim sermayesinin yarıdan fazlası bu şehirdeydi. Tahtakale buradaydı, holdinglerin merkezleri buradaydı, gece hayatının, eğlencenin merkezi İstanbul'du. Çıkarttığı milletvekilleriyle Meclis'te etkindi, Başbakan'ın ve birçok bakanın seçim bölgeleri yine İstanbul'du. 24 Ocak ve **Özal** ekonomisi ise **Uğur Mumcu**'nun deyişiyle «alaturka ve arabesk kapitalist» bir model yaratmıştı. Bu modelin gereği olarak İstanbul «Başkent» olmak üzere Türkiye çapında bir fırsatçılar sınıfı ortaya çıkmış ve bunlar kurdukları ilişkiler ağıyla kilit noktalardaki adamları ele geçirerek işlerini yürütmeye başlamışlardı.

İstanbul büyük şehirdi ve oynanan oyun da elbette büyük oynanacaktı.

MİT Raporu: «Devlet Elden Gidiyor»

Devletin 12 Eylül öncesi siyasi ve ekonomik dengelerini arayan ve bu gidişten her geçen gün daha da rahatsız olan güçler, artık «müesseseler yıpranmasın» fikriyle hareket etmenin boş olduğuna karar vermişlerdi. Bu güçlerin sesi tam da Atatürk'ün ölüm yıldönümüne rastlayan 10 Kasım 1987 günü, Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Genelkurmay Başkanlığı'na sunulan ve MİT Müsteşarlığı tarafından hazırlanan bir raporda ayrıntılı olarak dile getirildi. Üzerinde çok gizli ve hizmete özel kaşesi bulunan rapor, «**Banker Bako Olayı, Polis İçindeki Çekişmeler**» başlığını taşıyordu. Bugün raporda ağır bir dille suçlanan kişilere de ulaştırılan ve elden ele dolaşan MİT raporunda şu iddialar yer alıyor:

1. İstanbul Polis teşkilatını perde arkasında yöneten eski İstanbul Emniyet Müdürü **Şükrü Balcı** ve emekli cinayet masası başkomiseri **Ahmet Ateşli**'dir. **Ahmet Ateşli, Uğur Mumcu**'ya itiraf mektubu yazıp silah kaçakçılığı olaylarını açıklamak isteyen **İbrahim Telemen**'in öldürülmesi, **Banker Servet**'in kaybolması olaylarının da içinde yer almıştır. Suadiye'de oturduğu daireyi ise kendisine Mafya'nın aldığı söylenmektedir. **Ateşli**, uyuşturucu kaçakçısı **Kalkavan**'ların yanında dolaşarak onların silahlarını bir muhafız gibi taşımıştır. **Şükrü Balcı** da Emniyet Müdürü olduğu bir dönemde **Sadettin Tantan**'ın yapacağı bir operasyonu telsiz emriyle önlemiş ve **Topal Yaşar** namıyla tanınan ünlü kaçakçı **Yaşar Yamak**'ın yabancı menşeli sigaralarını motorlardan indirip kamyonlara yüklemesine bu yolla yardımcı olmuştur.

MİT raporunda **Nevzat Ayaz** hakkında da şu iddialar yer alıyordu:

2. İstanbul Valisi **Nevzat Ayaz, Şükrü Balcı**'nın Mülkiye'den sınıf arkadaşıdır. Ayaz da mesleğe po-

lis olarak başlamıştır. İstanbul Emniyet Müdürlüğü Tescil Başkomiserliği yaptığı dönemde **Fahrettin Aslan** ve yeraltı dünyasıyla ilişkiler kurmuş, onların gazino, kumarhane gibi işyerlerinin ruhsat işlerini halletmiştir. Bu dostlukları **Ayaz**'ın Valiliği döneminde de sürmüş ve **Şükrü Balcı** ile **Fahrettin Aslan**'ın azınlıklardan haraç almasıyla ilgili operasyonel çalışmaların sürdüğü bir sırada ona plaket vererek bu işlerden sıyırmaya çalışmıştır. **Nevzat Ayaz, Hürriyet** gazetesindeki haberle ilgili olarak Beylerbeyi Polisevi'ndeki toplantıyı bildiği halde **Ünal Erkan** ve **Mehmet Ağar**'ın o sırada kendi yanında olduğunu söyleyerek onları himaye etmiştir. Yine **Ayaz, Banker Bako** olayı patlak verdiği günlerde **Hüsamettin Cindoruk** ve Ünal Erkan'la bir araya gelerek durum değerlendirmesi yapmıştır. **Ayaz**'ın **Özal**'a ve ANAP'a sempatisi yoktur.

Polis ve Gazeteci İşbirliği:

3. **Hürriyet** gazetesi polis muhabiri **Kasım Gence** ve eski Mali Şube Müdürü **Cevdet Saral** çeşitli işlerde ortaklardır. Bu işlerden bazıları Kadıköy Söğütlüçeşme'deki Evren elektronik mağazası, Netaş fabrikasının kantini ve Doğu Bank'ta yeni açılan kaçak ve gümrüksüz eşyaların satıldığı bir mağazadır.

4. 3 Kasım 1987 tarihinde İstanbul'da polis müdürlerinin katıldığı ve Emniyet Müdür Yardımcısı **Tayyar Seven**'in makamında yapılan bir toplantıya **Tercüman** gazetesinden **İrfan Ülkü** ve **Hürriyet**'ten **Kasım Gence** katılmışlardır. Bu toplantıda MİT'e karşı eylemler planlanmıştır.

5. İstanbul'un yeni Mali Şube Müdürü **Orhan Uzel** de daha önceden çeşitli konularda soruşturma geçirmiştir. **Şükrü Balcı** yargılandığı dönemde onun lehine tanıklık yapmıştır. O da **Mehmet Ağar** gibi Elazığ'lıdır.

Raporda **Mehmet Ağar**'la ilgili yer alan iddialar ise dehşet vericiydi:

6. İstanbul Emniyet Teşkilatı'nın ilişkide olduğu kesimler arasında aşırı sağcı unsurlar da bulunmaktadır. Süleymancı lider **Kemal Kaçar**'la **Mehmet Ağar**'ın yakın ilişkileri vardır. **Mehmet Ağar**, şeriatçılarla ilgili operasyonel çalışmalar hakkında **Kemal Kaçar**'a bilgi vererek önceden tedbir alınmasını sağlamaktadır. **Mehmet Ağar**, dansöz **Yonca Yücel**'le dost hayatı yaşamaktadır. **Yonca Yücel**'in de bu bağlantılar çerçevesinde sık sık Suudi Arabistan'a gitmesi de dikkat çekicidir. Dansöz sevgilisiyle **Mehmet Ağar**, Ankara'da da konsomatrist **Nur**'un evinde buluşmaktadırlar. **Mehmet Ağar**'ın şoförü **Necdet** de Erdek'te Belediye'ye ait bir moteli işletmektedir. **Mehmet Ağar**, İstanbul Polis teşkilatında **Ünal Erkan**'dan daha etkili bir pozisyondadır ve gazetecilerle dost geçinmesini iyi bilir. Bu ilişkiler içine de Asayiş Şube Müdürlüğü yaptığı dönemde girmiştir. Baba dediği **Ahmet Ateşli** tarafından bu ilişkilere sokulmuştur. **Mehmet Ağar** bazı üst düzey yetkililere İstanbul'a geldikleri dönemde kadın bulmakta ve daha sonra fotoğraflar çektirerek şantaj unsuru olarak kullanmaktadır. **Sabah** gazetesinde resmi de çıkan, Teşvikiye'de oturan **Pınar** isimli telekızı da Emniyet Genel Müdürlüğü'nde üst düzey bir yetkiliye tezgahlamıştır. **Mehmet Ağar** gayrımeşru ilişkilerdeki kazançlarıyla İstanbul'da 18 daire edinmiştir. Ama bu daireler dayısı **Yılmaz Akçadağ**'ın boşandığı karısının üzerine görünmektedir. Kadın, bu durumdan rahatsız olmaktadır. Dayısı **Yılmaz Akçadağ** ise İstanbul Polis müdürlerinin paralarının faiz yoluyla işleticisi olarak bilinmektedir.

MİT Raporunda Kimlerin Adı Yoktu ki

7. İstanbul Polisi'nin ilişkileri bununla bitmemektedir. Asayiş Şube müdür yardımcılarından biri,

Tahtakale ve Kapalıçarşı'dan alınan haraçlardan sorumludur. Eminönü Emniyet Amiri **Haluk Gözen** de bu ilişkiler içersine girmişse de pişmanlığını ifade etmektedir.

8. Genelev, randevuevleri ve fuhuş yerlerinin avantasını Ahlak Masası'ndan bir komiser toplamakta ve amiri **Hasan Ceylan**'a iletmektedir. Daha sonra bu para üst düzey yetkililer tarafından bölüşülmektedir.

9. İstanbul Polisi'nin ilişkide olduğu kesimler arasında atılan eski MİT mensupları da vardır. Bunların başını eski İstanbul MİT Bölge Başkanı **Nuri Gündeş** çekmektedir. **Nuri Gündeş**, şu anda **Emin Cankurtaran**'ın yanında Taksim Stadyum Palas'ta çalışıyor gözükmektedir. **Gündeş** ve arkadaşları **Bako** soruşturması sırasında aynı apartmanda bulunan **Banker Engin Can**'ın bürosunun aranmasına Şişli Savcı yardımcısı **Oktar Çakır**'a gözdağı vererek engel olmuşlardır.

Raporda **Necdet Üruğ** hakkında yer alan iddiaların bir bölümü de şöyleydi:

10. Eski Genelkurmay Başkanı **Necdet Üruğ** da 12 Eylül'den sonra İstanbul Sıkıyönetim Komutanı sıfatıyla görev yaparken yeraltı dünyasının bu karanlık ilişkilerinin içine çekilmiştir. Bu dönemde Sheraton'da kalan ve kadınlara düşkünlüğüyle tanınan **Necdet Üruğ**'a **Fahrettin Aslan**'ın **Emel Sayın**'ı ikram ettiği de söylentiler arasındadır. **Necdet Üruğ**, görevi sırasında Babalar Operasyonu olarak tanınan operasyonda bu güçlerin yanında yer almıştır. Oğlu **Hadi Üruğ** ise tamamen bu ilişkilerin içindedir. Balıkesir'in bir ilçesinde dönemin Sıkıyönetim Adli Müşaviri **Ayı Fahri**'nin, DİSK yargıçlarından **Çetin Güven**'in de adlarının geçtiği bir maden olayında madeni **Dündar Kılıç**'tan alan kişi olarak **Hadi Üruğ** görülmektedir...

Kamuoyundan ve basından titizlikle saklanan bu raporun «Netice ve Kanaat» bölümü ise kanaattan çok bir serzenişin izlerini taşıyordu. Özetle, «Bugüne kadar müesseseler yıpranmasın fikriyle hareket edildi. Ancak, daha da önemlisi devlet yıpranıyor» deniliyordu. DPT Müsteşar yardımcısı **Bülent Öztürkmen**'in ve «bir devlet bakanı» olarak adı geçen **Ahmet Karaevli**'nin de hayali ihracatçılarla olan ilişkilerini ve işbirliklerini anlatan bu rapor, ikisinin de kızağa alınmasına yol açıyordu. Yeni İstanbul Valisi **Cahit Bayer** ise, MİT tarafından bu ilişkileri uzun süren takipler sonucu ortaya çıkartılan İstanbul Polisi'nin ensesinde soluğunu daha ilk günlerden hissettiriyordu. **Nevzat Ayaz** ise emekliye bile sevkedilmeden İzmir'e gönderiliyordu. İstanbul Valiliği bekleyen Emniyet eski Genel Müdürü **Saffet Arıkan Bedük**, İçişleri literatüründe bir protokol valiliği demek olan Ankara Valiliğine getirilirken İstanbul Emniyet Müdürlüğüne kesin gözüyle bakan İstanbul Emniyet eski Müdür yardımcısı **Mehmet Ağar, Bedük**'ün yanına veriliyor, başka bir ifadeyle MİT, hakkında bu kadar çok şey iddia ettiği **Mehmet Ağar**'ı yerinden edemese de gözünün önünde tutmayı başarıyordu.

Yorgan gitmişti ama kavga bitmemişti. **2000'e Doğru**, bu hafta yayınladığı ve MİT'deki köprü başları tarafından da varlığı reddedilemeyen bu raporla ilgili olarak herhangi bir soruşturma açılıp açılmadığını soruyor ve adı geçen kişiler ve kurumlarla ilgili iddiaların sonucunun ne olduğunu merak ediyor.

Yoksa bir emekli Emniyetçi dostumuzun söylediği gibi İstanbul Polis Teşkilatını bir gemiye doldurup açık bir denize gönderdikten sonra, daha önce İstanbul'a hiç ayak basmamış, İstanbul'dan hiç kimseyi tanımamış yepyeni bir polis teşkilatını mı hizmete sokmalıydı?

EK : 2

Bir Muhabirin Seyir Defteri

İrfan Taştemur'un MİT raporunu nasıl ele geçirdiğini **2000'e Doğru**'da anlatan yazısı

MİT MERKEZİNDE HAMBURGER ZİYAFETİ

Eve döndüğümde cebimden posta kutusunun anahtarını çıkarttım. Dikkatle açtım... İçinde «MİT raporu» yoktu! Aslında bu raporun posta kutuma konmasına da gerek yoktu. Çünkü ben, MİT raporuyla **Hürriyet** muhabiri iken MİT Müsteşarlığı Merkezi'nde müşerref olmuştum.

Odada Dört Kişiydik

Lacivert renkli, sivil plakalı Renault binek otosu Ankara'daki MİT Müsteşarlığı'nın nizamiyesi önünde yavaşladı. Otomobili kullanan sivil yarbayı gören nöbetçi asker, çift kızaklı otomatik kapının düğmesine bastı. Müsteşarlık binasıyla, daire başkanlarıyla, şube müdürlükleriyle yurtiçi ve yurtdışı istihbaratların toplandığı tesislerin bulunduğu alana girmiştim. İçinde teyp ve fotoğraf malzemelerinin bulunduğu çantamı arabada bıraktım. Şube müdürü olduğunu öğrendiğim genç bir MİT elemanı bizi karşıladı. Yolun sağ yanında yer alan «önemli bir merkeze» doğru yürüdük. Merdivenlerden çıktıktan sonra, karşımızdaki sahanlıkta yer alan rengarenk çiçekler, en

gizli soruşturma ve sorguların yapıldığı yerde değil de bir otel lobisinde bulunduğumuz izlenimini veriyordu. Tertemiz koridorun sağında makam odaları yer alıyordu. Solda asker görevlilerin hizmet verdiği küçük bir çay ocağı. Koridorun solunda yer alan bir odaya girdik. Yeşil çuha örtülü masa daha kısa olsa bir kumar masası diye nitelenebilirdi.

Bu uzunlamasına fakat küçük oda, MİT'in önemli istihbarat ve harekât planlarının yapıldığı toplantı salonuydu. Odada kısa bir süre oturmuştuk ki donuk bakışlı bir yetkili gelerek elimizi sıktı. Adı söylendiğinde belleğimi yokladım. Karşımda 12 Mart ve sonrasında adı Kontrgerilla faaliyetleri içerisinde geçen ünlü bir uzman vardı. «Çocuklar karnınız acıkmıştır. Hamburger söyledim. Çaylarımız da hazır» dedi. Beyaz önlüklü, siyah pantolonlu asker görevliler peçeteli tabaklar içerisinde hamburgerleri ve çaylarımızı getirdiler. Odada dört kişiydik. Biri bana aracılık eden «bir dost», biri askeri bir MİT yetkilisi, biri MİT müdürü ve sonuncusu da eski Kontrgerilla elemanıydı.

Neyin Şerefine!...

Bir gece önce Ankara'ya gelmiştim. Esenboğa Havaalanı'nda MİT tarafından karşılanmış ve bir MİT otosuyla teşkilattan birine ait ocakbaşına gitmiştik. Masamız mezelerle donatılmış ve buzlu rakılarımız kadehlerde buğulanıyordu. İçimde bir sıkıntı vardı. Rakımı yudumlamadan, bir şeyler söylemek istedim. Ben gazeteciydim. Kendilerinden **Hürriyet**'e hazırladığımız bir yazı dizisi için bilgi almaya gelmiştim. Ama yine de beni rahatsız eden bir şeyler olduğunu bildirmek istedim.

«12 Eylül'den sonra binlerce insanın hayatı söndürüldü» diye başladım: «Ne için?.. Duvarlara yazılar yazdığı, gazeteler çıkarttığı, bildiriler dağıttığı, öy-

le değil de şöyle düşündüğü için. Bakın aradan tam yedi yıl geçti, her halde beni tanıyorsunuzdur, şu anda **Hürriyet** gazetesi için bir yazı hazırlıyorum. Bir adam hakkında bilgi almaya geldim. Bu adam işte bu yedi yılda palazlandı. Yetkililerin onayıyla yurtdışına altın kaçıran bir şebekenin elebaşısı... Hakkında bilgi verdiğinize göre siz de bu durumdan rahatsızsınızdır. Daha fazla bir şey söylemek istemiyorum. Bu benim sıkıntımdı ve bunları belirtmek istedim.»

Masamızdaki MİT görevlileri beni pür dikkat dinlemişlerdi. Biraz suskunluk olduktan sonra, birisi «Belki de haklısın» dedi.

Kadehlerimizi kaldırdık ve içmeye başladık. Neyin şerefine?..

«Şahıs Açık Faaliyet Gizli»

Ertesi gün öğle vakti kaldığımız Stad Oteli'nden alınarak MİT Müsteşarlığı'na gelmiştik. Toplantı salonundaki en yetkili MİT görevlisine bir kez de ben **Hürriyet** için araştırdığımız konuyu kaba hatlarıyla anlattım. Bir kişi hakkında bilgi almak istediğimizi söyledim. «O iş kolay» dedi. «Ben size başka bir şey göstereceğim.»

Genç MİT'çiye dönerek, «Benim masamın üzerindeki raporları getirir misin?» diye emretti. Önümüze konan raporun aylar sonra Türkiye'de fırtınalar koparacak bir rapor olduğunu nereden bilebilirdim. Rapor, **«Banker Bako Olayı, Bazı Kamu Görevlileri ve Emniyet Üst Yöneticileriyle İlgili Rapor»** başlığını taşıyordu. Ekim ayı içinde **Hürriyet**'te bu konuda dokuz gün süren bir yazı dizisi hazırladığımız için benim seçildiğimi anlamıştım.

Sayfaları çevirdikçe, gözlerim faltaşı gibi açılıyordu. Birkaç sayfa okuduktan sonra, «Okumakla yetinecek miyim?» diye sordum. O zaman önüme küçük teksir kâğıtları uzatıldı. İstediğim şeyleri not alabi-

leceğimi söylediler. Raporu okuyup notlar tutmaya başladıktan bir süre sonra ünlü bir polis şefi de aramıza katıldı. Bir yandan konuşuyor, bir yandan da notlar alıyordum.

«Siz yeni dönemde sivilleşiyormuşsunuz?..» diye sordum.

«Tabii... Yeni politikamız, **'Şahıs açık, faaliyet gizli'** politikası.»

«Bizde şahıs da açık faaliyet de...»

Karşılıklı gülüştük.

Biraz da siyaset üzerine konuştuk. Raporda neleri not aldığıma fazla dikkat etmediklerini hissettirmek için bir ara odada beni yalnız bıraktılar. Yaklaşık dört saat süresince zaman zaman odaya girip, sorularım olup olmadığını sordular. «Bunlar doğru mu?» diye sordum. «Bütün bilgiler kesindir. Uzun süren çalışmalarımız sonunda kesinlik kazanan bilgilerdir» karşılığını verdiler. İçlerinden birisi «Hep dağın eteklerini topladık. Dağın tepesine el atmaya kalktık mı durduruyorlar. Memleket tam dört delinin sırtında duruyor» diye yakındı.

Kim bu «deliler» soramadım.

MİT Müsteşarlığı'ndan yine kendilerine ait bir otomobille ayrılmadan önce sarılıp öpüştük. Konuşmalarımız arasında «Patron» diye adı geçenin kim olduğunu öğrenememiştim.

Müsteşarlığın nizamiye kapısı yine açıldı ve biz uzaklaştık.

Aradan aylar geçti. Atamalar ve tayinler yapıldı. Şimdi geriye bakıyorum ve düşünüyorum. Ben bu bilgileri **Hürriyet** gazetesine getirmiştim ve bir yetkili arşivine kaldırmıştı. **Hürriyet**'ten ayrılmak zorunda kalmıştım. **Nokta** dergisine gitmiştim. Onlar da bu raporu yayımlamamışlardı. **2000'e Doğru** ise ancak halka ve demokrasiye sorumluluk duyduğu için, bana sayfalarını açmış ve aralarına katılmıştım. Artık bu bilgiler halktan saklanamayacaktı.

EK : 3

Ses Bandının Tam Metni

«HİRAM'I DA MEHMET'İ DE YANDILAR»

Eski MİT'çi **Ferdi Tamer**, **2000'e Doğru** İstanbul bürosundan, **Söz** gazetesi muhabiri **Haluk Akter'i** aradı. **Haluk Akter** de eski bir MİT görevlisi. İki eski MİT'çinin telefon konuşmasının konusu rapordu. **2000'e Doğru** konuşmayı baştan sona banda aldı. Aşağıda bu ses bandının tam metnini okuyacaksınız. Siyah yazılar **Tamer'e**, beyaz yazılar **Akter'e** aittir.

— **Alo!**

— Alo efendim?

— **Halukçuğum, Haluk, sen misin? Oldu. Merhaba.**

— Merhaba hayatım.

— **Merhaba.**

— İyilik güzelim. Sen nasılsın?

— **Sağolun. Okudun mu, Sabah'ı?**

— Okudum. **2000'e Doğru**'yu da okudum. **Sabah**'ı da okudum.

— **Nasıl?**

— Canavar gibi. Aferin o çocuğa. Neydi o çocuğun adı?

— **Dur, eee, neydi ya?** İrfan, İrfan...

— **İrfan.** Aferin oğlana. Aslan gibi.

— **Halukçuğum görüyorsun, bir yerde de o dönemdeki mafya ile olan ilişkiyi bugünkü MİT yönetimi o raporuyla nasıl ortaya koyuyor... Ha?**

— Hangi bu dönemin yönetimi koyuyor ortaya onu?

— **Bu dönemin yönetimi, diyorum. Bu dönemin yönetimi.**

— Ama şimdi bu rapordan dolayı da hepsi yandı biliyor musunuz?

— **Kimler?**

— Bütün, **Hiram**'ı da, **Mehmet**'i de yandılar.

— **Niye?**

— Rapor basına açıklandı.

— **Açıklansın... Niçin yansın onlar ya?**

— Eeee, abi olur mu, bak şimdi Başbakanlıktan, Cumhurbaşkanlığından hep şey tekzipler geldi. Böyle bir rapor yoktur, yalandır diye.

— **Haaa!**

— Yaa!

— **Eeee, Hiram Abas falan müşkül durumda mı kalıyor?**

— Kalmaz mı abi? Bu rapor onların zamanında yazılmış bir rapor.

— **Hıı?**

— E, şimdi bu böyle bir rapor yoktur diye oralardan tekzip gelince bu raporun açıklanması demek ki bir sürü insanı rahatsız etti.

— **Ama işte biz de doğru olanlara yardımcı olacağız ya.**

— Ya tabii o çocuklar bir kere bu işi kafaya koymuşlar kardeşim. Arslan gibi gidiyorlar işin üstüne.

— **Yaaa.**

— **Doğu Bey** de mesaj geçti. Eğer böyle bir rapor varsa da yoktur diyorlarsa hükümetin istifa etmesi lazım dedi.

— **Bak Şükrü Balcı'yla olan ilişki efendim...**

— Şükrü Balcı yok. Arıyorum sabahtan beri. Yurt dışındaymış.

— Şükrü Balcı'yla, **yani sen yakınen biliyorsun sen öyle.**

— Yahu kime anlatıyorsun bunları abi? Kime anlatıyorsun bunları yahu?

— **Nasıl kime anlatıyorsun?**

— İçinde yaşayan adamım abi, bana niye söylüyorsun bunları?

— **Tabii tabi onu diyorum.**

— Senin bildiğinin elli mislini biliyorum ben...

— **Evet.**

— Yani senin görevin icabı sen aşağıdaydın, ben içindeydim.

— **Tabii tabii tabii...**

— Ee olay bu? Ama işte şimdi bunlara çok gel oldu Ferdi abi.

— **Bana bak, olmadı. Dinle biz doğruların yanında olacağımıza göre inşallah soruşturma konusu, idari ve adli olacak. Eee, sen de bu işin içinde olan adam olarak böyle Şükrü Balcı'yla rüşvet müşvet konusundaki ilişkileri değil mi?**

— Yahu gayet tabii. Bunlar babamın oğlu değil ki bunlar. Allah kahretsin. Bunların hepsini...

— **Tabii ya...**

— Hiçbir zaman bunlara biz ne taviz verdik, ne sevgi gösterdik abi.

— **Halukçuğum.**

— Ha?

— **Senin o ünitede görevli olarak ben falan kişiden, Şükrü Balcı'dan yahut onun avanesinden eee Nuri Gündeş'e rüşveti getirenlerden biri benim dediğim zaman, o inandırıcı olacaktır, ilgililerce.**

— İşte onu yapan **Mustafa.**

— **Hı?**

— Mustafa onu yaptı. **Mustafa** da onu Ankara'da açıkladı.

— **Açıkladı ha...**

— Gayet tabii.

— **Sen de vakıfsın bunlara.**

— Yahu olmaz mı? Dilekçe yazdık. Rapor yazdık. Verdik **Hiram** abiye biz. Altını da imzaladık bir de üstelik.

— **Ya.**

— Yaa biz bunu yaptık. Eee nasıl gitti bu adamlar. Durup dururken gökten zembille mi gitti zannediyorsun sen?

— **Ama bu yeterli değil ki gidişleri ya?**

— Nasıl?

— **Yeterli değil ki onların gitmiş olması.**

— Abi, ondan sonra teşkilat diyor ki, teşkilatın adı açısından diyor, ne derler? Güvenliği ve önemi açısından biz bunu daha fazla şey yapmak istemiyoruz. Deşifre etmek istemiyoruz dediler. Ben müteaddit defalar gazeteye başladıktan sonra açtım, dedim işte bunları yazalım. Bana done verin, şöyle yapın. Ankara'ya atladım gittim. Bakın dedim, biz zamanında kafamızı koyduk bu işe. Bu kadar şeyi yazdık, çizdik. Hiç olmazsa verin, yazayım, edeyim, hiç! Ama dediler, yok, işte teşkilatın eee önemine binaen bunu biz açıklamak istemiyoruz. Bunları bırakın tarihe kalsın. Tarih bazı şeyleri açıklasın, falan, feşman deyip **Ferdi** abi bunu böyle kapattılar.

— **Eee, peki, Halukçuğum bugün bu raporu nasıl yorumluyorsun?**

— Abi, ben bu raporu Aralık ayında okudum.

— **Nerede okudun?**

— Ankara'da.

— **Nerede?**

— **Mehmet** verdi bu raporu bana, okudum. Aralık ayından beri biliyorum ben bunu.

— **Mehmet Eymür mü?**

— Tabii.

— **Eee?**

— Tabii ben O'na gitmiştim, çıkarttı verdi, bak oku bunları dedi, hepsini okudum. Bütün altmış küsur sayfalık bir rapor bu. Okudum ben bunları biliyordum. Başında hatta şema var. Yani tamamı elindeyse bu çocuğun, şema var başında bunun. Bako şeması var. Ondan sonra bilgi kısmına geçiliyor. Daha Necdetler var, bilmem kimler var. Ulucanlar bir sürü, bir sürü hikayeler var bunun içinde. Bu kadar ucuz rapor değil bu yani.

— **Muhakkak ucuz bir rapor değil. Peki bunu kim vermiş olabilir basına?**

— Abi benim aklım almıyor. Basına derken işte 2000'e kim verdiyse verdi.

— **Ha?**

— İkibine doğ...

— **İster 2000'e verilmiş olsun, ister başka bir gazeteye. Yani kim vermiş olabilir?**

— Başka bir tarafta çıkmadı ki. 2000'e Doğru'da çıktı bir tek.

— **Hı?**

— 87 tarihli, 10 Kasım '87 sanıyorum. Olsuuun!

— **Yani kim vermiş olabilir bunu?**

— Abiciğim bu rapor üç yere gitmiş. Başbakanlığa, Genelkurmaya, Cumhurbaşkanlığına. Bir de MİT'te var, dört yerde. Bu dört yerden biri verdi bunu. Bunun başka bir anlamı yok.

— **Yani benim bunu,** Hiram Abas **eee veya O'nun tarafında olan kimseler kanalıyla verilmiş olabileceğini ben ihtimal vermiyorum. Sen ne düşünüyorsun?**

— Nasıl, anlayamadım? **Hiram Abas** veya O'nun yanında bu konuda, bu konuda, bu namussuz insanlara karşı bu konuda olan kişiler yani, herhangi biri tarafından verilmiş olacağına ben ihtimal vermiyorum, sen ne diyorsun?

— **Hiram** abiye karşı olan kişiler mi ?

— **Yanında olan kişiler diyorum, yanında.** Hiram Abas'ın işte, Nuri Gündeş'le...

— Abi onu senin daha iyi bilmen lazım. **2000'e Doğru** ile senin temasın var.

— **Hayır, şunu demek istiyorum ya, bir öğrenelim de ona göre...**

— Ama bunu **2000'e Doğru**'dan öğrenebilirsiniz. Başka bir yerden öğrenme imkânı yok ki. **2000'e Doğru**'daki o çocuk...

— **Hayır biraz önce dedin ki, eyvah yandı şimdi bunlar.**

— Ee bu durumda öyle.

— Yani sen Hiram Abas'ın **taraftarlarının mı veya onun mu verdiğine ihtimal verdin de...**

— **Hiram**'ın, valla bilmiyorum bu rapor öyle veya böyle, nasıl geçtiyse ele bir sektörden, bir merciden geçti. Kabil değil bunu başka türlü soyutlamak. Ama **Hiram** verdi, ama **Evren** verdi, ama **Özal** verdi, yani biri bunu basına sızdırdı...

— **Neyse bu bir karmaşık bir şey şimdi biraz. O zaman Halukçuğum esas** Emin Cankurtaran'la Nuri Gündeş'in Şükrü Balcı'yla...

— Onlar raporun hepsinde var abi.

— **Rüşvete.**

— Var abi raporda.

— **Dayalı o ilişkileri hususunda sen benden daha bilgi sahibiyim diyorsun ya, 'sen aşağıdasın, biz yukarıdaydık' biz bunu...**

— Abiciğim, ben raporu okudum. Bu raporda o bilgilerin hepsi var.

— **Hepsi var.**

— Tamamı var.

— **Evet.**

— Yani senin aklına ne geliyorsa, benim okuduğum o raporda, o bilgilerin hepsi var, **Ferdi** ağabeyciğim.

— **Peki, dergide çıkan şeyde fazla bir şey yok yani. Benim gördüğüm kadarıyla, demek daha fazlasıyla...**

— 60 küsur sayfa bu rapor abi.

— **60 sayfa mı?**

— Dosya içerisindeydi. Ben bunu, **Mehmet** bana verdi, odasında. Tabii ben Ankara'ya gittiğimde, tekrar müracaatımda, bak al oku, dedi. Oturdum, okudum. Altmış küsur sayfayı okudum, yani. Görüşelim yarın. Yarın neredesin sen?

— **Hıı?**

— Senin telefonun yok mu? **Ferdi** abi?

— **Benim telefon daha geçmedi eve, bu tarafta.**

— Nasıl, seni ararsam bulurum?

— **Vereyim sana komşunun telefonunu.**

— Ver, yarın seni arayacağım. Yarın bir görüşelim. Senin o koca leş duruyor mu?

— **Hıı, duruyor.**

— Biz Diyarbakırlı bir büfeci var, oraya gidiyoruz. Sarıyer'in en son Altınkum'da gelip geçerken o arabayı ben giderken sağda, dönerken solda görüyordum, yanaşmış olarak tahta evin kapısına...

— **Yok yok, ben karşı taraftayım, dur vereyim sana telefonu.** (Numarayı verir).

— Sen ne taraftasın böyle?

— **Karşı taraftayım. Ee, Göztepe...**

— 35'li verdiler mi oralara?

— **Tabii, senelerdir öyle orası, evet.**

— Allah Allah... Ben 35'li Kanlıca taraflarını bilirim.

— **Evet, evet, Halukçuğum, bak dediğim gibi bir kere daha vurguluyorum. Benim sevdiğim Yılmaz gibi bir arkadaşımın yakınısın.**

— Gayet tabii Ferdi abi.

— **Namussuzluğa karşı olduğunu ben biliyorum.**

— Ferdi abiciğim, bir gün çay saatinde seninle otururduk aşağıda, bunları eleştirirdik. Öyle değil mi?

— **Bunların arasında arkadaşların o zaman işte ben buradayım. Şey 2000'e Doğru'daydım. Bunların arasında ben sana söylediğim zaman 'abi bizi bile alet**

etti bu namussuzlar, şerefsizler. Rüşveti kendi elimle getirdim' diyecek kadar medeni cesaret, iyi haslet sahibi olmanın örneğini verdin. Vallaha çok memnun oldum bak...

— **Ferdi** abicim, biz bunu zaten...

— **Gerektiğinde işte bu namussuzların namussuzluğu hususunda nasıl kullanıldığını sen açık açık söyleyecektin.**

— Ben bunu Cumhurbaşkanına da söyledim. Cumhurbaşkanına çıktım, ben O'na da söyledim. Cumhurbaşkanına da söyledim ben bunu.

— **Eee?**

— Bayağı eeesi, beeesi o işte. Çıktım, **Evren** kabul etti bizi. Nedir bu, dedi. Aynen böyle böyle dedik, anlattık.

— **Çok güzel.**

— Tabii, yani biz o devirde herşeyi göze almıştık. Ölümü de göze aldık. Vurulmayı da göze aldık, kırılmayı da. Yani bu bir onur meselesi.

— **Onu biliyoruz, sen sessizden vermiştin mücadeleni. Biz açık, pervasızca verdik.**

— Hayır, şöyleydi: Bizim mücadele vermemizdeki tek sebep şuydu: Geriye dönüşümüzde hem bir makam, mevki bekliyorduk. Tekrar geriye dönüşümüzde, Çünkü idare bizim idaremiz olacaktı. Hem bir yere gelmek istiyorduk. Yani olduğumuz bir şube müdürlüğünden, bilmem neyden iktifa etmemeyi düşünüyorduk. Ama sonradan hüsrana uğradık. O da ayrı konu.

— **Ama senin bu arzun herhalde bir yerde gerçekleri ortaya koyarak. Yani namussuz insanların elinde olmasın düşüncesiyle.**

— Kalleşlik gördük. Ankara'ya gitti **herif**, ağladı ağladı. Mafyayı **Haluk** idare ediyor diye ifade vermiş. Herşey benim üstüme yıkıldı. **Dündar Kılıç**'ın bilmem **İnci Baba**'mn başkanı ben olmuşum. Anka-

ra'da öyle ifade vermiş. Ve bunu bana Ankara'dan söylediler.

— Yahu benim merak ettiğim konulardan biri de Haluk, ne biliyor musun? Bu Cengiz Abaoğlu'nun, Orhan Ünlüata'nın efendim, ne gibi menfaatler temin ettiler. Bu Emin Cankurtaran'dan, Halit...

— Valla Orhan bir bok yiyemedi. Ferdi, Orhan pek bir şey yapamadı. Orhan sadece gevezelik yaptı. Ankara'da şov yaptı.

— Cengiz Abaoğlu?

— Cengiz götürdü. Cengiz en aşağı 2-3 milyarlık adam oldu.

— Yapma yaa!

— Gayet tabii.

— Kimden peki?

— İşte bu takımdık ya? Topal Yaşar'ından tut da, Emin'inden tut da, bilmem aklına kim geliyorsa, İstanbul'da herkesin kafasını koparttı ya. Sadettin Tantan'ı o idare ediyordu. Ne derse yaptırıyordu, biliyorsun.

— Şükrü Balcı'yla fevkalade iyi ilişkiler içindeydi.

— Yahu herifler işte artık böyle böyle. Şimdi bak yanılıyorsun. Şükrü Balcı o kadar zeki bir adamdır ki, hiç kimseyi kendine alet etmez. Adam kullanır kendini kullandırtmaz dayı. O akıllı adam. Biz onunla daha çok yakın bir tarihte bir buçuk ay önce oturduk, yemek yedik, sohbet ettik. Abi hem bunları niye telefonla konuşuyoruz ki? Yarın bir ara buluşalım. Ben sana telefon edeceğim.

— Oldu. Şimdi okuyunca Sabah'ı, biraz dertleşeyim dedim.

— Hadi abicim.

— Bak şey de enteresan geliyordu bana, Necdet Üruğ'a...

— Konuştum ben onunla. Yarın gazetede oku.

— Geldiği zaman Necdet Üruğ oraya, Cengiz Aba-

oğlu, Orhan Ünlüata'nın tutum davranışları ile diğer bütün personelin put gibi duruyoruz. Onlar laubali bir vaziyette duruyordu.

— Kardeşim başkan prezante ediyordu onları. Başkan prezante ediyordu.

— Ama tutum davranışlarının altında demek bir şey yatıyormuş ya... Bu gerçek, bu gerçek mi yatıyormuş ya...

— Yahu bu kadar mühim, uzun boylu değil. Hiçbiri Nuri'ye açık vermez. Onların akıllı adamlar, hepsi onlar.

— Nuri'ye açık vermek değil yahu. Şeye karşı diyorum. Necdet Üruğ'a karşı. Bunların koydukları tavır. Tavırları elleri ceplerinde.

— Necdet Üruğ'un karşısında hiçbir zaman öyle duramadı onlar abi. Onlar Nuri'nin karşısında öyle...

— Necdet Üruğ'un karşısında durdular ya ben şahidim.

— Ben görmedim.

— Haa.

— Yani Nuri'nin karşısında tamam. Son derece laubaliydiler, ama Necdet Paşa'nın karşısında ben görmedim. Yani, çünkü biliyorsun ben sıkıyönetim irtibat müdürüydüm bir de üstelik.

— Necdet Üruğ Paşa'yla görüştün mü?

— Biraz önce görüştüm. Yarın yazacak. Gazetede okursun. Uzun şimdi.

— İyi yarın okuruz. Peki ben seni ararım.

— Ben seni arayacağım yarın.

— Peki...

— Tamam hadi abi. Hayırlı akşamlar.

— Teşekkür ederim. Hayırlı akşamlar.

EK : 4

MİT RAPORU

Konu : Banker Bako Olayı. Polis İçindeki Çekişme ve Yeraltı - Polis - Kamu Görevlileri İlişkileri 10 Kasım 1987

1 - 12 Eylül 1980'den sonra araştırmalar, kaçakçılığın terörün başlıca unsurlarından biri olduğu kanaatini yaratmış ve bu nedenle 23 Aralık 1982 tarihinde Genelkurmay Başkanlığı'nda Orgeneral **Necdet Öztorun**'un başkanlığında Korgeneral **Recep Ergun**, Korgeneral **Nevzat Bölügiray**, Korgeneral **Burhanettin Bigalı**, Koramiral **İrfan Tınaz**, Tuğgeneral **Doğan Solman**, Emniyet Genel Müdürü **Fahrettin Görgülü**, MİT Daire Başkanı **Galip Tuğcu**'nun katıldığı kaçakçılık ve rüşvetle ilgili bir toplantı yapılmıştır.

Toplantıda o güne kadar kaçakçılık konularının dışında kalan MİT Müsteşarlığına da görev verilmiş ve Milli İstihbarat Teşkilatı'nın buna göre yapılanması kararı alınmıştır. Aynı toplantıda bilgilerin, MİT arşivlerinde toplanması ve MİT'in KİHDB ve Emniyet Genel Müdürlüğü ile yakın koordinasyon içinde olayların üzerine gitmesine karar verilmişti.

6 Mart 1983'te Genelkurmay'da 2. Başkanın Başkanlığında diğer bir toplantı yapılmış ve **Dündar Kılıç**'la iltisaklı silah, sahte para ve elektronik kaçak-

çısı **Zeki İnal**'ın işbirliği yaptığı ve ilişkili olduğu şahısların durumu değerlendirilmiştir. Bu toplantıda konunun Emniyet Genel Müdürlüğü ve MİT Müsteşarlığı'nca ele alınıp sonuçlandırılması talimatı verilmiştir.

Haziran 1983'te MİT Müsteşarlığı bünyesinde Kaçakçılık Şurası kurulmuş ve başına şube müdürü olarak bu konuda birikimleri olan **Mehmet Eymür** getirilmiştir. Kaçakçılık konusunda **Atilla Aytek**'in başında olduğu Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık İstihbarat ve Harekat Daire Başkanlığı ile çok yakın koordinasyonu başlayan MİT Kaçakçılık Şubesi 9 Şubat 1984'de terörle yakın ilişkisi bulunduğu anlaşılan **Dündar Ali Kılıç, Behçet Cantürk** ve **Abuzer Uğurlu**'nun sorguya alınarak, tacrim edilmelerine çalışması teklifini Genelkurmay Başkanlığı'na yapmış, teklifin uygun karşılanması üzerine ilk önce **Dündar Ali Kılıç**, bilahare de **Behçet Cantürk** alınarak sorgulanmış ve Ankara Sıkıyönetim Mahkemesine tevdi edilmişlerdir.

Gözaltına alınmaları ve yargılanmaları büyük tepkiler yaratan ve ifadeleri ile yüzlerce kişinin daha tevkif edilmesini sağlayan, birçok görevli ve idareci ile ilişkileri su yüzüne çıkaran **Dündar Kılıç** ve **Behçet Cantürk**'ten sonra yeraltı dünyasında bu görevi yürüten kişilere karşı sistemli bir yıpratma faaliyeti başlamış, bu faaliyetin en ziyade hedefi MİT'e nazaran daha legal bir şekilde çalışan Emniyet Kaçakçılık Dairesi ve bu dairenin Başkanı **Atilla Aytek** olmuştur.

Günümüze kadar süren ve özellikle basın yoluyla yapılan bu yıpratma ve yıldırma faaliyetine yeraltı dünyası ile menfaat ilişkileri içinde bulunan çeşitli kamu görevlileri de yardımcı ve alet olmuşlardır.

Son günlerde **Banker Bako** olayı ile bazı gizli ilişkilerin yeniden su yüzüne çıkmasından tedirgin olan yeraltı dünyası ve işbirlikçileri bu kez olayların arkasında MİT'in bulunduğu varsayımından hareketle

Atilla Aytek'in yanı sıra MİT'e de yüklenmeye başlamışlardır.

Bunun en iyi misali uzun yıllardan beri sadakatle MİT' Müsteşarlığına hizmet eden, teröristler dahil birçok kişinin yakalanmasını sağlayan, MİT kanalıyla Emniyet Genel Müdürlüğü'ne aktarılan bilgilerle silah ve uyuşturucu kaçakçılarının yurtdışında kullandıkları sahte kimlik ve pasaportların tespitini sağlayan döküman sahtekarınla ilgili olarak **Hürriyet** Gazetesi'nde yapılan 4-5-7 Kasım 1987 tarihli yayınlardır.

Banker Bako olayı ile Yeraltı-Kamu Görevlileri ile ilgili istihbari bilgiler müteakip maddelerle sunulmuştur. İstihbari mahiyetteki bilgileri ihtiva etmesine rağmen bu bilgilerin etüdü, günümüzde yeraltı dünyasının kollarını nerelere kadar uzattığı hakkında yeterli bir bilgi verecek, tehlikenin önemini anlatacaktır.

2. a) **Banker Bako Olayının Bağlantıları:**

b) **Banker Bako**'nun arkasındaki esas kuvvet **Dündar Kılıç**'ın kardeşi **İbrahim Kılıç** ve adamı **Erdoğan Arslan**'dır. Bu grup **Banker Bako**'ya 1980'li yılların başından beri bu işi yaptırmaktadırlar. **Banker Bako** bunların elinde bir oyuncaktır. **İbrahim Kılıç** ve **Erdoğan Arslan** 1984'de Çaybank'a ait çok miktarda sahte seneti **Banker Bako** kanalıyla piyasaya sürmüşler ve bu işten milyarlar kazanmışlardır. Halen Pamukbank Nişantaşı Şubesinde **Tülin Kutlu** (Tel: .....) bu konuda bilgi sahibidir. **Tülin Kutlu**'nun 1984'de Garanti Bankası Kurtuluş Şubesi Müdürü olduğu devrelerde **Banker Bako** çok miktardaki sahte Çaybank senedini bankaya tevdi ederek kredi almış, **Tülin Kutlu** senetlerin sahte olduğunu sonradan anlamıştır.

c) **Erdoğan Arslan**, DYP İl Başkanı **Yaşar Ke-**

çeli'nin yeğeni Şeref Keçeli'nin kirvesidir. **Yaşar Keçeli**'nin diğer yeğeni **Hikmet Keçeli** ise İstanbul Emniyet Mali Şube Müdürü **Cevdet Saral** ve İstanbul Polis Şefleri ile yakın irtibatlıdır. Esasında **Dündar Kılıç** ve yakınları, **Dündar Kılıç**'ın, cezaevinde bulunmasını **Başbakan Özal** ve **Şarık Tarı**' [«Tara» olacak - yayıncının notu] bağlamakta ve **Özal** Hükümetinin gitmesini özellikle istemektedir. **Kılıç** ailesinin **Banker Bako** kanalıyla piyasaya sürdüğü para miktarı 12 milyar dolayında olup, sahte tahvillerin bir kısmı halen İstanbul'un Hacı Hüsrev semtinde piyasaya sürülmektedir.

d) Yeraltı dünyasının avukatlığını ve bu meyanda Of'luların **(Osman Cevahiroğlu)** ve **Dündar Kılıç**'ın avukatlığını yapmış olan Karadeniz'li (Samsun) **Hüsamettin Cindoruk**, eski Ortaköy Şifayurdu sahibi Banker **Fikri Erdöş** (Ölü) ile de iltisaklıdır. **H. Cindoruk**'un **Bako**, ilişkisi avukat - sanık münasebetlerinden doğmayıp, **H. Cindoruk**'un yeraltı ilişkilerinden kaynaklanmaktadır.

Fikri Erdöş'ün 1981 - 82 yıllarında Kuruçeşme'de kendine ait gümrük depoları mevcut olup bu depolara **Dündar Kılıç** ve **Oflu Osman** da ortaklardır.

O zamanki MİT İstanbul Daire Başkanı olan **Nuri Gündeş**'in de **Hüsamettin Cindoruk** ve **Dündar Kılıç**'la yakın irtibatı bulunmaktadır. **Nuri Gündeş** zaman zaman teşkilatın imkanlarıyla **Hüsamettin Cindoruk**'un özel korumasını da yaptırtmıştır.

1982'de **Hüsamettin Cindoruk, Fikri Erdöş**'ün Kuruçeşme'deki depolarına bir geminin mal boşaltması gerektiğini, ancak İstanbul Gümrüğünün buna izin vermesini ve zorluk çıkarttıklarını söylemiştir.

Bunun üzerine **Nuri Gündeş** İstanbul Limanı'nda görevli gümrük amiri **Erkan Kılıçay**'a bir personel yollayarak konunun halledilmesini istemiştir. **Erkan Kılıçay, Fikri Erdöş** hakkında kalın bir dosyanın bulunduğunu ve bu sebeple gümrük muayenesinin F. Er-

döş'e ait depoda yapılamayacağını bildirmiş, **Nuri Gündoş** ise, İstanbul MİT'de kaçakçılık konularına bakan **Cengiz Abaoğlu**'nu İstanbul Gümrük Başmüdürü **Oktay**'a göndermiştir. **Oktay**'ın da zorluk çıkarması üzerine, **C. Abaoğlu, Oktay**'a **F. Erdüş**'ün Konsoy Üyelerinden birinin (ismi hatırlanmıyor) yakını olduğunu belirtmiş, bu baskılar üzerine İstanbul Gümrük Müdürü **Oktay**, geminin Kuruçeşme'deki depoya yanaşmasına izin vermiştir. İzni elde eden **Nuri Gündeş Hüsamettin Cindoruk**'a işin halledildiği müjdesini vermiştir.

Banker Bako 1980 harekatından sonra iflas edince **Dündar Kılıç**'a sığınmış ve böylece hem borçlarının zorlamalarla ödenmemesini temin etmiş hem de elindeki çek ve senetlerin **Dündar Kılıç** ve adamları vasıtası ile zoraki tahsilini sağlamıştır. **Bako** bu arada **Fikri Erdöş**'ün **Fakrettin Aslan** kanalıyla **Kastelli**'den aldığı Kuzguncuk'taki Yalı'ya **Dündar Kılıç** ve **Hüsamettin Cindoruk** kanalıyla yerleştirilmiş, 1984 Ağustos ayından itibaren de **Dündar Kılıç** ve adamlarının bastırdığı sahte Çaybank senetlerinin piyasaya sürülmesinde kullanılmıştır. **Bako**'nun iflasından sonra da **Erdöş - Kılıç** ortaklığı devam etmiş, **Fikri Erdöş, Dündar Kılıç**, Yahudi **Menaim** (Metin) **Futsi**, yurtdışında bulunan **İsmail Hacısüleymanoğlu** (Oflu), **Yaşar Yamak** ve **Osman** isimli bir şahıs yurtdışından saç - demir ve çelik boru getirmişlerdir. Bir hesap meselesinden **Dündar Kılıç**'la arası açılan **Fikri Erdöş** yurtdışına kaçınca **Dündar Kılıç** Kuruçeşme'deki depoları bir müddet çalıştırmıştır.

Süleyman Demirel'e yakınlığı olan **Fikri Erdöş** zamanında bu yakınlıktan istifade ile Yapı Kredi ve İş Bankası'ndan büyük krediler almış, **Bako**'nun da oturduğu yalı İş Bankası kanalıyla satılmıştır.

e) **Cindoruk** ve **Dündar Kılıç**'la yakınlığına değinilen **Nuri Gündeş** MİT'den emekli olup halen **Emin Cankurtaran**'a ait Taksim Stadyum Palas Kat-3 17/5

adresi ve ..... no.lu telefonda ticaretle uğraşmaktadır. Daha önce görevde olduğu tarihte damadı da **Emin Cankurtaran**'ın yanında çalışan **Nuri Gündeş** ile birlikte, **Dündar Kılıç** ve **Yaşar Yamak**'la (Topal Yaşar) ilişkilerinden dolayı MİT'den ayrılmaya mecbur edilen ve MİT'de iken kaçakçılık konularına bakan **Cengiz Abaoğlu** çalışmaktadır, **Cengiz Abaoğlu** aynı zamanda **Şehmuz Tatlıcı**'nın Kadıköy'deki Şetat isimli bir kuruluşunda da görevlidir.

Nuri Gündeş'in, **Dündar Kılıç**'la ilgili soruşturma sırasında **Şükrü Balcı**, İstanbul Valisi **Nevzat Ayaz** ve **Fahrettin Aslan**'la birlikte gayri müslimlerden külliyetli miktarda haraç alınması olayına adı karışmış, ancak bu konu bilahare çeşitli gerekçelerle örtbas edilmiştir. Bu olaya **Cengiz Abaoğlu**, **Nuri Gündeş**'in akrabası **Hacı Ali Aslan** ve diğer birkaç MİT mensubunun da adı karışmıştır.

Aynı tarihlerde intikal eden bilgilere göre **Nuri Gündeş**'in,

1) Başak Grubu sahipleri **Ertan Sert** ve **Turan Çevik**'den himaye edilmelerine karşı 60 milyon TL aldığı,

2) Aynı tarihlerde MİT Müsteşar Yardımcısı **Nihat Yıldız**'ı Başak Holding'e soktuğu,

3) Başak Holding'in 300 milyonluk bir borcunu banka müdürüne baskı yapıp ertelettiği,

4) **Erdoğan Demirören**'in Arşimidis işini kapattırdığı,

5) **Emin Cankurtaran**'ın gümrük işlerine yardım ettiği ve bu meyanda **Emin Cankurtaran**'ın **Edirne**'de takılan bir TIR'ını Kapıkule Gümrük Müdürü **Birol Kalkan** kanalıyla kurtardığı, **Birol Kalkan**'ın bu iyiliklerine karşılık **Mataracı** davasında korunduğu,

6) **Dündar Kılıç** ve **Fahrettin Aslan**'dan hediye aldığı ve menfaat temin ettiği, hususları yer almaktadır. Bu ilişkilerde **Cengiz Abaoğlu** daima yer almıştır.

f) Esasen **Banker Bako** hayatından endişelendiği için konuşmamakta, cezaevinde vurulmaktan korkmaktadır. **Erdoğan Arslan** ve diğerleri alındığı takdirde **Banker Bako**'nun da konuşması ve bazı itiraflarda bulunması mümkündür.

g) **Banker Bako** olayının arkasındaki diğer güçler ise, İstanbul Emniyet Müdürü **Ünal Erkan**, Yardımcısı **Mehmet Ağar**, Mali Şube Müdürü **Cevdet Saral** ve İstanbul Emniyet Müdürlüğünün diğer üst düzeydeki yöneticileridir. Olayın ortaya çıkması ve Mali Şube Müdürü'nün telsiz emri ile tayin edilmesi üzerine aynı akşam **Ünal Erkan**, **Mehmet Ağar**, **Cevdet Saral**, Narkotik Şube Müdürü **Sarper Baltacıoğlu**, İkinci Şube Müdürü **Ömer Tüzel**, Personel Şube Müdürü **Sefer Vurucu** ve diğerleri Beylerbeyi'ndeki Polis Evi'nde toplanmışlar ve durum değerlendirmesi yaparak **Hürriyet** Gazetesi'nden **Kasım Gence**'ye Emniyet Genel Müdürlüğü ve İçişleri Bakanlığı yetkililerini «**Takunyalı**» olarak niteleyen, hükümeti suçlayan ve olayı kapatan Mali Şube Müdürünü öven yazıyı yazdırtmışlardır. Ertesi akşam İstanbul Valisi ile aynı yerde yemek yiyen **Ünal Erkan** ve Yardımcıları yemekten sonra Çevik Kuvvet Şube Müdürü **Necati Altuntaş**'ı, **Kasım Gence**'yi bulup gazeteye gitmesi ve Ankara baskısını alıp gelmesi için görevlendirmişler, **Necati Altuntaş** da görevi yerine getirmiştir.

Hürriyet Gazetesi'ne **Kasım Gence** ile birlikte gidip gazeteyi alan **N. Altuntaş**, «**Neler yazmışsınız, başımız belaya girecek**» demiş, **Kasım Gence** ise gülerek «**Dün akşam sizinkilerle birlikte yazdık. Onlarla birlikte kaleme aldık**» şeklinde cevap vermiştir. Gazeteyi **Ünal Erkan**'a götüren **Necati Altuntaş** «**Müdürüm, bu yazı başımızı ağrıtır**» demiş, **Ünal Erkan** ise, «**Merak etme, hiçbir şey olmaz**» şeklinde cevaplamıştır. **Necati Altuntaş**'ın **Hürriyet** Gazetesi'ne gidişi Emniyet Genel Müdürü **Saffet Arıkan Bedük** tarafından öğrenilmiş, neticede **N. Altuntaş**'ın Urfa'ya tayini çık-

mıştır. **Ünal Erkan** ve **Mehmet Ağar** ise Emniyet Genel Müdürüne İstanbul Valisi **Nevzat Ayaz**'ı şahit göstermek ve yemin etmek suretiyle olayla ilgileri olmadığını söylemişler ve Genel Müdürü kandırmışlardır. **N. Altuntaş** bir tertibe kurban gittiğini söylemekte ve **Ünal Erkan** ile **Mehmet Ağar**'a çok kızmaktadır.

h) Esasen, **Ünal Erkan** başkanlığındaki İstanbul Emniyet Müdürlüğü üst düzey kadrosu, İstanbul'daki yeraltı dünyası ile yakın ilişki içindedir. Bu ilişkinin en büyük koordinatörü emekli Cinayet Masası Şefi **Ahmet Ateşli** ve Müdür Yardımcısı **Mehmet Ağar**'dır. **Ahmet Ateşli** 1 Kasım seçimleri için DYP'den aday olmuş, **Mehmet Ağar** da aynı partiden milletvekili olmayı düşünürken bilahare bundan vazgeçmiştir.

i) **Banker Bako** olayındaki gelişmeler ve İstanbul Emniyet Müdürlüğündeki tayinler üzerine Gayrettepe Emniyet Müdürlüğünde 8 Ekim 1987 akşamı geç saatte **İbrahim Kılıç**'ın da katıldığı bir durum değerlendirmesi ve izlenecek strateji toplantısı yapılmış, toplantıya **Dündar Kılıç**'tan para aldığı için bir ara açığa alınan Polis Memuru **Tuncay Katırcıoğlu** ile gelen **İbrahim Kılıç** saat 01.30'a kadar Gayrettepe'de kalmış ve bu saatte Mercedes otosu ile gitmişlerdir. Toplantı **Mehmet Ağar**'ın odasında yapılmıştır.

j) **Banker Bako** olayının açığa çıkmasından sonra **Dündar Kılıç**'ın kızı ve damadı **Uğur** (ikisi de aynı isimde) ile kızkardeşi (aynı zamanda **Of'lu İsmail**'in eşi) Türkiye'yi terk etmişler ve İspanya'ya yerleşmişlerdir.

k) İstanbul Emniyetinde ve yeraltı camiasında **Bako** olayı ve bu olaya bağlı olarak diğer yolsuzlukların meydana çıkmasından büyük tedirginlik duyulmakta, özellikle **Bako** olayının aldığı «**Politik**» şekil rahatsızlık vermektedir.

3. a) Yeraltı dünyasının ünlü isimleri 12 Eylül 1980'den sonra gözaltına alınmaları, aranmaları ve

birçok faaliyetlerinin ortaya çıkması neticesinde rahatsız olmuşlar ve özellikle Anavatan Partisi'nin, aldığı ekonomik tedbirlerle illegal gelir kaynaklarını kurutması karşısında, bu hükümete karşı bir tavır alarak muhalif partilere yanaşmışlardır.

Menfaat ilişkilerini her şeyin üzerinde tutan bu grup bir yandan eski İçişleri Bakanı **Hasan Fehmi Güneş** kanalıyla SHP'ye sızmaya çalışmış diğer taraftan DYP İl Başkanı **Yaşar Keçeli** ve **Hüsamettin Cindoruk** kanalıyla DYP ile mevcut yakınlığını pekleştirmiştir. Bu meyanda SHP'nin İstanbul Vatan Caddesi'ndeki bir toplantısına **İbrahim Cevahiroğlu** (Oflu Osman'ın yakını) katılarak **Fehmi Güneş**'le birlikte oturmuş, aynı toplantıya Ankara Mamak Cezaevi'nde bulunan **Dündar Kılıç** büyük bir çelenk yollamıştır.

b) Yeraltı dünyasından DYP'ye sızma ve destek ise irtibatların fazlalığı nedeniyle daha çok olmuştur. Buna misal olarak, partiye Fatih'ten kaydolan Emekli Başkomiser **Ahmet Ateşli**, Emekli İstanbul Mali Şube Müdürü **Cevdet Saral**'ın yanı sıra Emekli İstihkam Albay **Ali İhsan Cesur** da gösterilebilir.

1984 yılında yakalanan Ermeni asıllı anneden doğma Lice'li uyuşturucu ve silah kaçakçısı **Behçet Cantürk**'ün ifadelerine istinaden gözaltına alınan ve ifadelerden **Behçet Cantürk**'ün uyuşturucu kaçakçılığına askeri kamyonlarla destek sağladığı anlaşılan Emekli Albay **Ali İhsan Cesur** bütün dünyaca aranan **Sarı Avni (Avni Karadurmuş)** ile dünürdür, **Ali İhsan Cesur** Mamak Cezaevi'nden tahliye edildikten sonra bir müddet Beşler Sucukları'nın Müdürlüğü'nü yapmış, daha sonra DYP'ye katılarak Kağıthane ve Beykoz ilçelerinde faaliyet göstermiştir.

c) DYP - Yeraltı ilişkilerine bir diğer örnek **Sadettin Bilgiç** - Kağıthane'li **Kürt Hasan** ilişkilidir. Bu çok samimi ilişkinin yanı sıra **Yahya Demirel**'in bir ucu **Selefyan**'a diğer ucu **Enis Karaduman**'a uzanan

ve sayısız irtibatları kapsayan yeraltı ilişkileri sayılabilir.

d) DYP - Yeraltı ilişkilerinde diğer bir hat ise İl Başkanı **Yaşar Keçeli**'nin yeğenleri vasıtasıyladır. Petrol Ürünleri A.Ş. ortaklarından olan **Hikmet Keçeli**'nin Aytekin Kotil ve Sovyetlerle de ilişkisi olup, **Hikmet** ve **Aytekin Kotil**'in 22 Mayıs 1981 günü 34 RF 777 plakalı oto ile İstanbul SSCB Konsolosluğu'na gittiği tespit edilmiştir.

Kaçakçı armatörler **Ziya** ve **Halis Kalkavan**'lar, altın kaçakçısı **Nasrullah Ayan**, uyuşturucu ve silah kaçakçısı **Behçet Cantürk** ile yakın irtibatları olan **Hikmet Keçeli**, eski tarihlerde **Behçet Cantürk**'ten 300 milyon TL. borç almış, bu borcun senedi Yapı Kredi Bankası - Mecediyeköy Şubesi'nde muhafaza edilmiştir. **Nasrullah Ayan**'la hayali ihracat işlerinde ortaklık yapan **Hikmet Keçeli**'nin tespit edilen bir görüşmede 30 - 35 bin tişört aldığı, bunları **Nasrullah Ayan**'ın istediği yere gönderebileceğini söylediği, **Nasrullah Ayan**'ın da mal yüklü kamyonla ilgili Edirne'de bir sorun çıktı ise, Ankara'dan gelecek arkadaşı ile bunu halledebileceğini bildirdiği anlaşılmaktadır.

Hikmet Keçeli'nin ortağı **Nasrullah Ayan**, **Sarp Kuray**'ın lideri olduğu **Partizan Yolu**'nun uzun yıllar finansörlüğünü yapmıştır.

4) Yeraltı dünyası ile bürokratlar ve üst kademedeki yöneticiler ve bunların yakınları arasında özellikle İstanbul'dan kaynaklanan önemli irtibatlar bulunmaktadır. Bu ilişkilerin kurulmasında her zaman öncülüğü İstanbul Polisi'nin üst düzey yöneticileri çekmişlerdir. Genellikle tesadüfi gibi görünen tanıştırmalar, küçük ve zararsız hediyeler, kadın ilişkileri, gece hayatı bu irtibatların başlangıcı olmaktadır.

İki tip irtibatlara misal vermek gerekirse şunlar sayılabilir:

1) **Tahsin Şahinkaya:**

Tahsin Şahinkaya, Sarı Avni (Avni Musullulu-Karadurmuş), Behçet Cantürk, Dündar Kılıç, Fahrettin Aslan ile inşaat ve ihale mafyasıyla ilişkilidir. **Şahinkaya'nın** bu alandaki ilişkilerine ait, Ankara Sıkıyönetim 4 no.lu Mahkeme Başkanlığı'nda ifadeler, teyp tapeleri ve teyp bantları bulunmakta olup, **Selahattin Delidere** isimli bir silah ve uyuşturucu madde kaçakçısının konuştuğu (Diyarbakır'da) bir teyp bandından adı geçene **Sarı Avni'nin** yurt dışında bir villa aldığından bahsedilmektedir. **Tahsin Şahinkaya'nın** İstanbul Emniyet Müdür Muavini **Mehmet Ağar** ile yakın irtibatı olup **Mehmet Ağar** adı geçenin terzi - elbise temizliği dahil her nevi özel işiyle uğraşmaktadır. Ayrıca **Dündar Kılıç'ın** avukatlığını yapmış olan **Mümin Kavala'nın Tahsin Şahinkaya'nın** akrabası olduğu söylenmektedir.

2) **Eski Genelkurmay Başkanı Necdet Üruğ:**

Adı geçenin, İstanbul 1. Ordu Komutanı olduğu devrede **Şükrü Balcı - Fahrettin Aslan - Hamsi Fuat** lakabıyla tanınan Beşiktaş Askerlik Şubesi Başkanı Alb. **Fuat Dinçer** ve eski MİT görevlisi **Nuri Gündeş** kanalıyla bazı irtibatları olmuştur. İrtibatları arasında **Topal Yaşar** lakabıyla tanınan silah - uyuşturucu kaçakçısı **Yaşar Yamak** bulunmakta olup, bu şahıs bilahare N. Üruğ'un tavsiyesiyle MİT tarafından eleman olarak kullanılmış, ancak herhangi bir faydası olmamıştır. Nitekim 15 Kasım 1981'de Papile isimli turistik bir otelde Hopa Emniyet Amiri'nin de bulunduğu içkili toplantıda **Yaşar Yamak** İstanbul'da tuttuklandığını ancak çok şey bildiğinden ve üst düzeydeki birçok kişinin başını yakacağını söylediğinden serbest bırakıldığını, **Tuncay Mataracı'ya** da çok haraç verdiğini söylemiştir.

Hamsi Fuat ismiyle tanınan Emekli Albay **Fuat Dinçer** bütün yeraltı dünyası ile çok yakın ilişkiler içindedir. Üsteğmenliğinde battaniye ve askeri kıyafet satarken yakalanan bu albay, Genelkurmay Başkanı iken **N. Üruğ**'un evine gelip kalan ve senli benli konuşan ender insanlardan biridir.

N. Üruğ, yolsuzlukları kamuoyuna aksetmiş olan **Şükrü Balcı**'yı ve eski İstanbul Blg. D. Bşk. **Nuri Gündeş**'i devamlı himaye etmiş ve **Şükrü Balcı**'yı adeta kahraman gibi empoze ederek Sn. Cumhurbaşkanımız tarafından mükâfatlandırılması sağlanmıştır. **Şükrü Balcı** ile ilgili yolsuzluk soruşturmalarının da kapatılmasını sağlayan **N. Üruğ**'dur.

N. Üruğ'un yeraltı dünyası ile diğer bağlantıları İst. Syn. K.lığı Adli Müşaviri **Fahrettin Aksoy** (Deve Fahri) ve Hakim Albay **Şevket Kayıran** vasıtasıyladır. **Şevket Kayıran**, **Tuncay Mataracı**'nın Gümrük Müdürü **Ali Galip Kayıran**'ın ağabeyisidir.

N. Üruğ'un oğlu **Hadi Üruğ** yıllarca İstanbul yeraltı mafyası ile içiçe olmuş, **Dündar Kılıç**'ın maden işlerine girmiş, yeraltı dünyasının işlerini takip etmiştir. Nitekim İR 405 ruhsat ve 660 sicil numaralı Balıkesir İli Dursunbey İlçesi Odaköy civarındaki maden ocağının satış ve işletilmesi ile ilgili mukavelelerde **Hadi Üruğ**'un ismi yer almaktadır.

Nevzat Nas (Mardinli - Kürtçülük Faaliyeti), **Mehmet Haddat** (Giresunlu), **Atıf Keçeci** (İst. Em. Md. lüğünde **Affan Keçeci**'nin ağabeyi), **Fehmi Ayanoğlu**, **Kenan Nehrazoğlu** (Shell'de çalıştı), **Selahattin Babüroğlu**, **Hakkı Mert**, **Tekin Alkan** (Mardinli Süryani), **Alaattin Tüylüoğlu** (**Dündar Kılıç**'ın adamı), Emekli Suvari Albay **Ziya Azak**, Işık Finansman (**Işık Kamil Önol**), **Aziz Güçlü** (İzmir'de yeraltı dünyasından), **Öznur Taylan** (**İnci Baba** ve **Abidin Necimoğlu**'nun avukatı), **Çetin Güven** (DİSK davasına bakan eski Hakim Bnb.) **Muzaffer Atılgan** ve **Dündar Kılıç**'ın isimlerinin geçtiği bu çok karışık maden işinde

Halil Üruğ, Oğuz Kantaroğlu'ndan madeni satın alan şahıs olarak gözükmektedir.

Diğer taraftan bir zamanlar İstanbul'da Şişli'de Günaydın Apartmanı'ndaki «**Randevucu Mükü**»ye ait evde sermaye olarak çalışan **Gülser Bayer (Gül-Gülser Hastan)** kendisini **N. Üruğ**'un yeğeni olarak tanıtmaktadır. (Dayısı). Uyuşturucu madde kaçakçılığı yapan **Sedat Bayer** isimli şahısla evlenen ve Londra'da ..... telefonlu 10 Casterbridgo Abbey Rood, NW 6 London adresinde oturan ve bilahare kocasından ayrılan **Gülser**'in bütün yeraltı dünyası ile ilişkisi mevcuttur. **G. Bayer, N. Üruğ**'un Genelkurmay Başkanı olduğu devrelerde Ankara'ya gelmiş ve **N. Üruğ** ile telefonla konuştuktan sonra evine ziyaretine gitmiştir. **G. Bayer**'in annesi İzmir'de oturmakta ve telefonu ..... dur. **G. Bayer** İstanbul'da **Ahmet Ateş**li'nin basın toplantısı yaptığı Suadiye Oteli'nde kalmaktadır.

N. Üruğ'un kadınlara düşkün olduğu ve 1981 yılında **Fahrettin Aslan**'ın İstanbul Sheraton Oteli'nde özel bir odada kalan **N. Üruğ'a Emel Sayın**'ı getirdiği bu tarihte **Emel Sayın**'ın **Fahrettin Aslan**'ın oğlu ile evli olduğu söylentiler arasındadır.

3) Vali Nevzat Ayaz

Polislikten gelme **Nevzat Ayaz**, Başkomiser olduğu tarihte İstanbul Emniyeti'nde tescil amirliğine bakmış, bu sebeple gazino, kahvehane ve benzeri yerlerin ruhsatlarının verilmesinde **Fahrettin Aslan** ve diğer yeraltı adamlarıyla ilişkiler kurmuştur. Birçok olayın arkasında olan Vali **Ayaz, Şükrü Balcı** ile sınıf arkadaşı ve yakın dosttur. **Fahrettin Aslan**'la ilgili uyuşturucu madde kaçakçılığı soruşturması sürdüğü tarihte, **Fahrettin Aslan**'a plaket vermek ve bunu basın aracılığı ile yansıtarak **F. Aslan**'ı onurlandırmak suretiyle himaye eden Vali **Ayaz**, eski Genelkurmay

Başkanı'nın Sayın Cumhurbaşkanımıza müspet empozeleri ile bugüne kadar yerini muhafaza etmiştir.

Şükrü Balcı'nın gayri müslimlerden baskı suretiyle para toplama işinde de adı geçen Vali **Ayaz**'ın, kendisini bu görevden almak istediğini bildiği **Özal** Hükümeti'ne sempatisi yoktur.

Banker Bako olayının da içinde bulunan Vali **Ayaz**, **Bako** olayının ortaya çıkmasının emareleri gözüktüğü tarihte **Hüsamettin Cindoruk**, Emniyet Müdürü **Ünal Erkan** ve **Cevdet Saral**'la birlikte toplanarak, durum değerlendirmesi yapmıştır. Nitekim Temmuz ayı ortalarında yapılan bu toplantıdan sonra Emniyet Müdürü **Ünal Erkan**, basında çıkan yazılarla ilgili olarak Emniyet Müdürlüğü'nü oraya **Adnan Kahveci**'nin ve diğer üst kademe yöneticilerinin kayda geçirilmesi hususunda Güvenlik Şube Müdürü'ne talimat vermiştir. Amaç bu kayıtların ileride ANAP aleyhinde kullanılmasıdır. Olayın ortaya çıkmasından önce Mali şube ekipleri Kurtuluş'ta bulunan **Bako**'ya ait Besa Şirketi'ne gidip gelmeye başlamışlar, olayın soruşturmasının Savcı **Oktay Çakır**'a tevdi edilmesinden sonra da İstanbul Emniyetine ait özel ekipler Savcı **Oktay Çakır**'ın hareketlerini kontrol altında tutmaya başlamışlardır. Savcı **Oktay Çakır**, **Bako** ve yeraltı dünyası ile ilişkili Banker **Engin Can**'ın bürosunda arama yaparken İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nce görevlendirilen özel otolar yakın gözetlemede bulunmuşlardır.

Vali **Ayaz**, **Bako** olayında Emniyet Müdürü **Ünal Erkan** ve Yardımcısı **Mehmet Ağar**'ı korumuş, **Hürriyet** Gazetesi'nde çıkan ve Ankara'daki yöneticileri «Takunyalılar» olarak niteleyen yazı ile hiçbir ilgilerinin olmadığını ve yazının hazırlandığı gece birlikte yemekte olduklarını İçişleri Bakanı ve Emniyet Genel Müdürüne ifade etmiştir. Esasen İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün çeşitli irtibatları arasında aşırı sağcı unsurlar bulunmaktadır. Emniyet Müdür Yar-

dancısı **Mehmet Ağar**, Süleymancı **Kemal Kaçar**'ın koordinatörlük yaptığı şirketin sahipleri **İbrahim Arslan** ve **Mahmut Şahin** ile yakın temas halinde olup, bu şahıslara gizli kalması icap eden soruşturma ve tahkikatlarla ilgili bilgi vermektedir. **İbrahim Aslan**'a ait Aslan Nakliyat TIR taşımacılığı yapmakta, 150 TIR'a sahip bulunmaktadır. **İbrahim Arslan**, Malatya Vali şoförlüğü sırasında uyuşturucu ve silah ticareti yapmıştır. **Mahmut Şahin**'e ait Şahlan Nakliyat, Deniz Ticareti ile iştigal etmektedir. Hira I - II - III gemileri bilinmektedir. Şahlan ve Arslan Nakliyat firmalarının genel koordinatörü Süleymancı lider **Kemal Kaçar**'dır.

Yukarıda bahsi geçen isimlerin dışında Yeraltı - Güvenlik görevlisi Bürokrat - İşadamı ilişkileri yönünden önemli isimlere rastlamak mümkündür. Menfaate dayalı bu çok yönlü ve karışık ilişkileri bir ayrı etüdle tahlil etmek mümkün olabilir. Yeraltı dünyasının çeşitli kesimlerle ilişkilerine dair ilginç örnekler müteakip maddelerdedir.

5. İstanbul Mali Şube Müdürü'nün alınması ve Narkotik Şube Müdürü **Sarper Baltacıoğlu**'nun da alınacağının gazetelerde çıkması üzerine İstanbul'da yakalanan uyuşturucu madde miktarında bariz bir artış meydana gelmiştir. Yakın tarihte Gebze'de yakalanan ve İstanbul Valisi ile Emniyet Genel Müdürü'nün mükafatlandırdığı olayda tahkikatlar tam olarak yapılmamış olayda İran'dan baz morfini taşıyan ve imalatı yapan kişiler yakalanmış, olayın içinde bizzat bulunan ve esas organizasyonu ve finansmanı yapan çiftlik sahibi ve uyuşturucunun Avrupa'daki organizasyonunu yürüten **Volkan** isimli şahıslar alınmamış, çiftlik sahibinin suçu üstlenen ağabeyi alınmıştır, 3 - 4 yıldan beri imalat yapılan bu çiftlik İstanbul polisince bilinmekte ve imalata göz yumulmaktadır. **Bako** olayından alınan yara üzerine organizasyonun bir bölümü yakalanarak olay büyük bir

muvaffakiyet olarak takdim edilmiştir. Organizasyonda bulunan ve yakalanmayanlar için Hollanda'dan İstanbul Polisine külliyetli miktarda para gönderilmiş ve bunun organizesini de **Volkan** isimli şahıs yapmıştır. Uyuşturucu organizasyonunun arkasındaki isimler arasında Of'lu **Osman (Osman Cevahiroğlu)** ve Of'lu **İsmail (İsmail Hacısüleymanoğlu)** ve **Kalkavan**'lar bulunmaktadır.

6. İstanbul polisi ile Mafya bağlantısını kuran kişi emekli Cinayet Müdürü Amiri **Ahmet Ateşli** olup, **Ahmet Ateşli**'nin halen İstanbul Polisi üzerinde Emniyet Müdürü'nden fazla bir etkinliği bulunmaktadır. Bu etkinlik İstanbul İkinci Şube'de bariz bir şekildedir. İstanbul Emniyet Müdürü **Ünal Erkan** ve Yardımcıları, **Ahmet Ateşli**'ye, «**Baba**», «**Ağabey**» şeklinde hitab etmektedirler. **Ünal Erkan** daha önce Emniyet Müdür Yardımcılığı yaptığı dönemde, **Mehmet Ağar** ise, İkinci Şube Müdürlüğü döneminde **Ateşli** ile yakınlaşmışlar ve böylece polis - yeraltı ilişkileri pekleşmiştir. Esasen Ankara'da bulunduğu dönemde **Kürt Ahmet** ve **Kemal Horzum**'la yakın münasebeti dikkati çeken **Ünal Erkan**'ın İstanbul'a tayini bir hayli polemiklere sebep olmuş ve Sn. Başbakan **Özal**'a iyi bir şekilde takdim edilmesi ve Başbakanca desteklenmesi üzerine kadrosu ile birlikte İstanbul Emniyet Müdürlüğüne verilmiştir. **Ünal Erkan**'ın **Ahmet Turgut** ve **Kemal Horzum** ile ilişkileri ve bunun mahiyeti hakkında kayıtlarımızda, Kasım 1987 ayı içinde **Haydar Koç** tarafından yapılan açıklamalar paralelinde bilgiler bulunmakta olup, bu bilgiler eski tarihlerde Cumhurbaşkanlığına ve Başbakanlığa not olarak da sunulmuştur. **Ünal Erkan**'ın ekibine ayak uyduramayan **Kemal Yazıcıoğlu** kadrodan dışlanmış ve Ankara'ya Teftiş Kurulu'na verilmiştir. Kadro dışındaki **Mehmet Ağar** ise **Ünal Erkan**'ın en yakın mesai arkadaşı haline gelmiştir.

İfade edildiğine göre son 20 yıl içinde bu dönem

kadar İstanbul'un kanunsuz ve kontrolsüz kaldığı, yeraltı dünyasının bu kadar himaye gördüğü dönem görülmemiştir.

Adı geçenler kendilerine en büyük destek olan üst makamlarına karşı dahi, politik olarak zayıfladıklarını tahmin ettikleri ve menfaatleri ağır bastığı zaman oyunlara girme ve çok yönlü hareket etme temayülündedirler.

7. İstanbul Emniyeti, emekli olan **Ahmet Ateşli**'ye İkinci Şube'ye ait 75 model bir Mercedes tahsis etmiş ve bir koruma ile şoför vermiştir. Şoförlüğünü halen İkinci Şube Birinci Kısım'da 4451 kodlu ekipte görevli **Karadenizli Mustafa** isimli polis memuru yapmıştır. Bu aracın çok dedikodu çekmesi üzerine 1 ay önce Mercedes ve görevliler alınmış, bunun yerine yeni bir zeytuni renkli 131 otomobil verilmiştir. İstanbul'da mafya tarafından işlenen birçok cinayetin «faili meçhul» şekilde kapanmasını veya faillerinin değiştirilmesini sağlayan **Ahmet Ateşli**'nin yakın tarihte **Gündüz Kaptanoğlu** tarafından öldürülen «**Tilki Selim**» olayını da faili meçhuller arasına soktuğu belirtilmektedir.

Ahmet Ateşli'nin aşağıdaki olaylarda kilit rol oynadığı bildirilmektedir.

1) Savcı **Marlon Kemal**'in öldürülmesi olayı,
2) Şarkıcı **Esengül**'ün ölüm olayı,
3) **Of'lu İsmail**'in yurtdışına kaçırılması,
4) Kaybolan **Banker Servet** olayı,
5) **Kürt İdris**'in Boğaz Köprüsü'nde eroinle yakalanıp salıverilmesi olayı, ,
6) Beyoğlu İtalyan Oteli'ndeki Kesikbaş cinayeti olayı,
7) **Telemen** olayı,
8) **Dündar Kılıç**'ın yazıhanesinde vurulan Bahriyeli lakaplı şahısın ölüm olayı,
9) Eroinci **Başbaşin**'in vurduğu **İbrahim Çalışkan** olayı.

10) Ziya Kalkavan'ın kızının ölümü,
11) Ocak pastanesi sahibinin yaralanması olayı,
12) Tarık Ümit'in vurulması olayı.

1979'da **Selefyan'ın** teneke ihalesine **Dündar Kılıç, Şadan Kalkavan** ve **Gündüz Kaptanoğlu** ile katılan ve hisse alan **Ateşli** bu tarihten sonra **Kalkavanlar'a** ortak olmuş ve **Şadan Kalkavan'ın** silahını taşımaya başlamıştır.

Kalkavanlar'ın Gebze Dil İskelesinde bulunan Sedef Gemi İnşaat Şirketine **Ahmet Ateşli** de ortaktır. 5. maddede bahsi geçen çiftliğe yakın olan yerden **Kalkavanlar'ın** uyuşturucu madde kaçakçılığı yaptığına dair duyumlar mevcuttur.

Diğer bir duyuma göre **Ahmet Ateşli'nin** Suadiye Bağdat Cad. Öncü Sokak Özlem Apt. No: 1 Kat: 5 adresindeki dairesini **Of'lu Osman (Osman Cevahiroğlu)** hediye almıştır.

8. **Mehmet Ağar'ın** hemşehrisi Kebapçı **Set Kemal'in** geçen kış **Kürt İdris'in** yeğeni **Nihat'ı** vurma hadisesi ile **Kemal'in** ağabeyisi **Kenan'ın** 1 kişiyi öldürme hadisesi İstanbul Polisince kapatılmıştır.

Yakın tarihte öldürülen **Fevzi Öz'ün** şoförünün olayı da faili meçhul cinayetler arasına girmiş ve **Fevzi Öz'ün** ifadesi bile alınmamıştır. Ayrıca silah ve uyuşturucu kaçakçısı **Zihni İpek**, hükümlü **Lokman Kondakçı**, uyuşturucu kaçakçısı **Enis Karaduman** gibi aranan yüzlerce şahıs İstanbul'da rahatlıkla gezmekte hatta bazıları gece kulüplerinde ve umuma mahsus yerlerde polislerle **Mehmet Ağar**, Fındık Kralı diye bilinen **Lokman Kondakçı'yı** bir yeraltı grubuna dövdürmek ve sonra himayesine almak suretiyle **Lokman'la** yakınlık kurmuş, keza hayali ihracatın büyük isimlerinden **Turhan Çevik'e** de baskı kurdurarak aynı yakınlığı sağlamıştır.

Yeraltı dünyasını Ankara'daki üst düzey bürokratlara da **Mehmet** Ağar empoze etmekte ve **Turan**

Çevik, Fevzi Öz, Necdet Ulucan gibi ünlü isimleri üst düzey bürokratlarla ve hatta bakanlarla tanıştırarak bağlantılarını sağlamlaştırmakla faaliyetini legalize etmektedir.

9. Mehmet Ağar, Nihan Camadan, İsmail Taşkafa, Ziver Öktem ve Necati Altuntaş'ın gayrimeşru paraları Mehmet Ağar'ın dayısı Yılmaz Akçadağ ve ortağı Ekrem Gocay'a verilmekte, bu şahıslar da paraları büyük iş adamlarına vererek faiz almaktadırlar. Perşembe pazarında otomobil yıkayıcılığı yaparken kısa zamanda demir ticareti ve faizcilikle milyarder olan Ekrem Gocay ve ortağı Yılmaz Akçadağ'ın Kabataş Set Üstünde yazıhaneleri vardır.

Mehmet Ağar'a ait 18 adet ev ve arsa tapusu dayısı Yılmaz Akçadağ'ın boşanmış olan eşi Şükran Akçadağ'ın üzerindedir. Dayısının eski eşi bu tapuların üzerinde gözükmesinden rahatsızdır.

10. 12 Eylül'den sonra Dündar Kılıç'ın Bandırma'da gözaltına alındığı tarihlerde bir Dev-Sol mensubu İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığına, 12 Eylül'den önce ve sonra Dündar Kılıç ve kardeşi İbrahim Kılıç'la zaman zaman buluştuklarını, her buluşmada adı geçenlerden 200 bin TL. para ve 20 kutu mermi aldıklarını ihbar etmiş, ihbarın tahkiki İstanbul Birinci Şube Müdürlüğü'ne verilmiştir. Olaya Elazığ'lı Kebapçı Set Kemal'in tavassutuyla o tarihte İkinci Şube Müdürü olan Mehmet Ağar ve Birinci Şube Müdürü Tayyar Sever müdahale etmişler ve Birinci Şube Müdür Muavini Mete Altan, Müdür Muavini Alican Özgenler ve Başkomiser Celal Altıntaş'ın muhalefetlerine rağmen olayı kapattırmışlar, soruşturmayı Başkomiser Celal'den alarak başkasına vermişlerdir. Sorgulamada İbrahim Kılıç'ın ifadesine başvurulmuş, Dündar Kılıç'ın evi ve işyeri usulen aranmış ve İbrahim Kılıç'ın ihbarcıyı cezaevinden tanıdığı ve hastası olduğu için para verdiği şeklindeki beyanına itibar edilerek ve ihbarcıya baskı yapılarak olay ka-

patılmıştır. Olaydan sonra Başkomiser **Celal** ve **Alican Özgenler** pasif görevlere alınmışlar, her ikisi de **İbrahim Kılıç**'ın kendilerine renkli TV hediye etme teklifini reddetmişlerdir.

Dündar Kılıç ve kardeşi **İbrahim Kılıç** ile Dev-Sol'dan **Paşa Güven, Hüseyin Solgun, Dursun Karataş** ve MLSPB'den **Hasan Şensoy**'un yakın irtibat ve işbirliği olmuştur.

11. **Ünal Erkan** ve **Mehmet Ağar**'ın gizli ve önemli buluşmalarını yaptıkları Etiler Ulus Mahallesi'nde ve Kadıköy - Bostancı'da iki ev vardır. Ulus Mahallesi'ndeki ev Diyarbakır'lı **Vekin Aktan**'ın üzerine olup, parası **Behçet Cantürk** tarafından ödenmektedir.

12. **Mehmet Ağar**'ın yurtdışı bazı bağlantılarını özellikle Arap ülkelerinde dansözlük yapan dostu **Yonca Yücel** yürütmektedir. **Yonca Yücel**'in İstanbul adresi «Teşvikiye Caddesi 66/8 Celal Apt. olup, telefonu .....'dir.

Mehmet Ağar Ankara'ya geldiğinde **Yonca Yücel** ile ..... telefonla konsimatris **Nur**'un evinde buluşmakta ve kalmaktadır.

Turan Çevik 3 yıl kadar önce **Mehmet Ağar**'a 5 milyon değerinde bir saat, Lunapark'çı **Osman Kavran** 66 yılbaşında 5 adet beşi bir yerde ve Aşıcıoğlu grubunun adamı kaçakçı ve kuyumcu **Cavit** de **Mehmet Ağar**'ın eşi **Emel**'e bir Reno 5 almıştır.

Mehmet Ağar İstanbul'da ..... no.lu telefonda bulunan **Pınar** isimli bir kadını Emniyet Genel Müdürlüğü'nde üst rütbede bir kişiye sürmüş ve bu şahsın **Pınar** ile olan ilişkileri ve fotoğrafları İstanbul Emniyetince şantaj olarak kullanılmıştır.

Mehmet Ağar'ın **Turan Çevik, Burak Sağman** ve bazı bürokratlarla ortak hayali ihracat işleri vardır. **Mehmet Ağar**'ın bu işlerini Ankara'ya sık sık gelip giden şoförü Polis Memuru **Necdet** takip etmektedir. **Necdet**'in, hakkındaki söylentilerin açığa çıkması karşısında yakın tarihte polislikten ayrıldığı ve Ayvalık'-

lu Belediyeye ait 160 yataklı bir oteli kiraladığı belirtilmektedir.

13. **Turan Çevik, Burak Sağman,** bazı bürokratlar ve artist **Nazan Şoray** 1986 sonlarında Ankara Başkent Gazinosu'nda birlikte görülmüşler, bunu takip eden günlerde **Burak Sağman**'ın yönetim kurulu başkanı olduğu Atlas A.Ş.'nin Antalya'da bir gemide yakalanan 80 milyarlık hayali ihracat olayı meydana çıkmıştır.

Olayın kapanması için **Mehmet Ağar** ve **Turan Çevik**'e yakın bir Devlet Bakanı teşebbüslerde bulunmuştur.

14. **Bako** olayı dolayısıyla tayini çıkan ve DYP'den adaylık için müracaatta bulunan Mali Şube Müdürü **Cevdet Saral** 1987 içinde **Fevzi Öz, Necdet Ulucan, Berber Yaşar, Emin Görpe** ve **Mehmet Ali Yılmaz** isimli yeraltı dünyasının tanınmış isimleri ile ortak olarak 17 milyarlık hayali ihracat işi yapmıştır.

Cevdet Saral ve **Mehmet Ali Yılmaz**, aday listelerinin belli olacağı tarihte Ankara'ya gelmiş ve birlikte Büyük Ankara Oteli'nde kalmışlardır.

Cevdet Saral'ın bir arkadaşı ile kaleme aldığı belirtilen **Kalın Kara İnce Beyaz** isimli ve **Aycevren** imzalı, Bilman Basımevi tarafından basılan bir kitabın AP'ce finanse edildiği söylenmektedir.

15. **Yüksel Kazancı** isimli bir şahıs ile İstanbul Emniyet Müdürü **Ünal Erkan** arasındaki ilişkilerle ilgili bir ihbarda aynen şöyle denilmektedir. **(İhbarı yapan şahısla temas kurulması mümkündür.)**

Yüksel Kazancı:

Yaptığı iş. Yurtdışındaki otelcilik, genelevi işletmeciliği, sancak bar (büfe), beyaz kadın ticareti vs. ve beyaz işi.

Bu konuda Hollanda polisinin bilgisi var. Beyazla ilgili daha önce İstanbul'da vuracaklardı başara-

madılar. Devreye Müdür girdi, durumu Şişli Emniyet Amirliği biliyor. Şu anda İstanbul'da bir fabrika açtı, müdür veya bir yakınının hissesi olduğu biliniyor. **Yüksel Kazancı** ve tüm çevresindeki beyaz işi yapanlar müdürle bağlantı içindeler, gelişlerinde ve gidişlerinde müdür özel araba gönderiyor, müdür ilişkisini tanıdığım Hollanda'daki bazı polis yetkilileri biliyor. **Yüksel Kazancı**, Müdür İstanbul'a atandıktan sonra, tüm bağlantıları İstanbul'da yapmaktadır. İstanbul görüşmelerinin büyük bir kısmı Divan Otel'de yapılmaktadır. Müdür'le bağlantıları konusunda daha geniş açıklama yapabilirim. Durumu Genel Müdüre, **Galip Bey**'e, Bakana, gerekirse Başbakanımıza istenildiği şekilde intikal ettiririm.»

16. 5 Ağustos 1985 tarihinde Milano'da **Bülent Gökben, Mehmet Serdar Alpan, Fikri Pahparoğlu, Fahrettin Özdemir** isimli şahıslar 10 kilo 230 gram eroinle yakalanmışlardır. İtalya polisi yakalananların üzerinde bulunan telefon numaraları meyanında İstanbul..... ve ..... telefonlarını vermişlerdir. Kaçakçılık Daire Başkanlığı bu telefonların nerelere ait olduğunu İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden sormuş, İstanbul Emniyet Müdürlüğü ise genel bir cevap ile olayı geçiştirmiştir. Esasında her iki telefon da İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı **Mehmet Ağar**'ın makam telefonlarıdır. (Sirkeci ve Gayrettepe'deki). **Mehmet Ağar**'ı bu telefonlardan arayanlardan bir diğer şahıs ise Londra ..... no.lu telefonda bulunan **Halil Peril**'dir. Kulüpçülük ve uyuşturucu kaçakçılığı yapan **Halil Peril**, Kıbrıs'ta **Con Aziz** adıyla bilinen yeraltı dünyasına mensup **Aziz Mehmet Kent**'in adamıdır ve **Of'lu Osman (Osman Cevahiroğlu)** ile irtibatlıdır.

17. İstanbul Emniyetinde genelev, fuhuş yeri ve kumarhanelerden paraları İkinci Şube Ahlak Kısmının Ekip Amiri Komiser **Fikri** toplamakta ve bu paralar Ahlak Kısım Amiri **Hasan Ceylan** ve İkinci Şu-

be Müdürü **Ömer Tüzel** vasıtasıyla İstanbul Emniyetince üst makamlara aktarılıp bölüşülmektedir.

Tahtakala ve Kapalıçarşı'daki döviz ve para işlerini ise İkinci Şube Müdür Yardımcısı **Cavit Okçuoğlu** organize etmektedir. Eminönü Emniyet Amiri **Haluk Gözen** de bu işlere yardımcıdır. Ancak **Haluk Gözen** bu işlerden rahatsızlık da duymaktadır.

Cavit Okçuoğlu'nun Sirkeci Doğu Bank İş Hanı'nda kuyumculuk yapan **Bektaş** isimli ortağı vardır.

18. **Cevdet Saral**'ın **Hürriyet** Gazetesi'nden **Kasım Gence** ile ortak, Hasanpaşa Kuşdili'ne giderken sağ kolda, Söğütlüçeşme Camii altında Evren Elektronik isimli bir dükkanı olduğu ve kaçak elektronik eşya satan bu dükkanın bilahare Doğu Bank İş Hanı'na taşındığı bildirilmektedir .Ümraniye'deki Netaş telefon firmasının süpermarketinin 97 hissesi de Evren Elektronik Şirketine aittir.

19. Jaguar'ın Türkiye Temsilcisi **Zeki Berberoğlu, İsmail Hacısüleymanoğlu (Oflu)** ile ortaktır. Jaguar'ın eski yıkılan Tarabya Çamlık'taki yeri de **Of'lu İsmail**'e aittir. Bu yerde daha önce **Dündar Kılıç**'ın «Cem Boya Fabrikası» bulunuyordu.

Güneri Cıvaoğlu Jaguar olayından dolayı **Güneş** Gazetesi'nden ayrılmak zorunda kalmıştır. Zira bu yayın hem olayın arkasında **Of'lu İsmail**'in ve yeraltı dünyasının olduğunu açığa çıkartmış, hem de **Of'lu İsmail**'in mülkünün yıkılıp elinden alınmasına sebep olmuştur. Diğer önemli bir husus ise yayının **Mehmet Ali Yılmaz**'ın ihalelerini tehlikeye düşürmesidir.

Zeki Berberoğlu bilahare İzmit'te **Of'lu İsmail**'in yeğeni **Hızır Hacısüleymanoğlu** ile ortak bir büro açmıştır. Bu büronun açılışı Derince ro-ro seferlerinin başlaması tarihine tekabül ettiğinden, amacın kaçakçılık faaliyetine yönelik olduğu değerlendirilmektedir.

20. Kamu kesiminde birçok kişinin tanıdığı **Terzi Mualla** 3 yıldan beri **Dündar Kılıç**'ın dostu (gayri-

meşru karısı) ile birlikte ortak konfeksiyon işi yapmaktadır. Terzi **Mualla**'nın aktör **Kadir İnanır**'la (Kakadeniz'li) uzun zamandan beri beraber yaşayan kızı **Canan Özbek**'in **Dündar Kılıç**'ın kızı ve damadı **Uğur** (her ikisi de Uğur) ile yakın ilişkileri mevcuttur. Yeraltı dünyası, yakınları Terzi **Mualla** ve **Canan** kanalıyla bazı ilişkiler kurmak çabalarındadırlar. Terzi **Mualla** ve **Canan**'la, şarkıcı **Hülya Süer**, Emniyet Müdür Muavini **Mehmet Ağar** ve Gazeteci **Rauf Tamer** de yakın ilişki içindedirler.

21. **Bako** olayının ortaya çıkmasından birkaç ay önce **Selçuk Kurt** isimli bir Rize'li şahıs ile İzmir'de demir ticareti ile uğraşan **Toprak** soyadlı bir şahıs, yeraltı dünyasının Ülkücü kesiminden bir şahsa bir bavul dolusu sahte devlet tahvili ile giderek bunların piyasaya sürülmesinde ortaklık teklif etmişlerdir. **Selçuk Kurt**'un aşırı solcu olduğunu ve Yugoslav Komünist Partisi'nden üst düzeydeki şahıslarla irtibatının olduğunu öğrenen ülkücü şahıs bu teklifi kabul etmemiş ve olayı yakını olan kaynağa iletmiştir.

Kaynak, senetlerin Yugoslavya'da bastırıldığını ve kâğıdının İtalya'dan temin edildiğini, organizasyonun içinde Yugoslav Komünist Partisi'nde üst düzeyde bir şahsın bulunduğunu ve **Selçuk Kurt** ile **Toprak**'ın, **İbrahim Kılıç**, **Erdoğan Arslan** ve **Banker Bako** ile iltisaklı olduğunu kendisine veren arkadaşına atfen bildirmiştir.

22. İstanbul'da yeraltı dünyası ile ilgili bütün olaylar Şişli Adliyesine intikal etmektedir. Bu adliyedeki savcılardan üçü Trabzon'lu olup **Dündar Kılıç** ve Of'lu grubuyla yakın ilişkileri vardır. Yeraltı dünyasıyla ilgili davalara da hep aynı ağır ceza mahkemeleri bakmaktadır.

23. Yeni Mali Şube Müdürü **Orhan Uzeler** daha önce **Behçet Cantürk**'ten rüşvet almaktan soruşturma geçirmiştir. Elazığ'lı olan **Orhan Uzeler**'i, hemşeh-

risi **Mehmet Ağar** ve Emniyet Müdürü **Ünal Erkan** müfettişlere karşı himaye etmişler ve aklanmasını sağlamışlardır. O. Uzeler, Ş. Balcı lehinde tanıklık yapmıştır. **Orhan Uzeler**'in Mali Şubesindeki odasında **Orhan Uzeler, Şükrü Balcı, Tayyar Seven, Cevdet Saral,** Gazeteci **İrfan Ülkü** ve **Kasım Gence** toplanarak, **Atilla Aytek** ve MİT'e karşı yapılacak yayımları planlamaktadırlar. (Böyle bir toplantı 3 Kasım 1987 günü akşamüstü mezkür yerde yapılmıştır).

24. Güvenlik kuvvetlerinin kanuni görevlerinin ifası sırasında zaman zaman çeşitli teknik dinleme yoluna başvurduğu bilinmektedir. Bu cümleden olarak Em. Gn. Md.lüğünün ilgili birimlerinin ve İst. Em. Md.nün telefon dinleme çalışmaları yaptığı, bu amaçla belirli bir organizasyonun bulunduğu da bilinen hususlardandır. Ancak özellikle İst. Em. Md.lüğündeki dinlemelere ilişkin uygulamaların görevin ifasından çok, kişisel amaçlarla kullanıldığına ilişkin duyumlar intikal etmektedir. Bu durumun çeşitli açılardan komplikasyonlara yol açacağı izahtan varestedir.

25. Yukarıda yer alan ve özellikle İstanbul Em Md.lüğü mensuplarının faaliyetleri ile ilgili olan iddiaların bir kısmının Emniyet Genel Müdürünün bilgisine intikal ettiği anlaşılmaktadır. Buna rağmen, Emniyet Genel Müdürünun, iddiaların üzerine gittiğine ilişkin hiçbir emarenin bulunmaması, bunun yanı sıra, İstanbul Emniyet Müdürü ile ilgili bir sabıkalının açıklaması üzerine, «maiyetini korumanın» ötesine geçecek şekilde gösterdiği tepkinin üzerinde düşünülmeye değer hususlardan olduğu değerlendirilmektedir.

26. Mayıs 1987 tarihinde yazılan Şahin imzalı bir ihbar mektubu **Ahmet Ateşli**'nin kapattığı cinayetlerle ilgili bir ihbar sureti ilişikte sunulmuştur. İhbarda «**Amir Bey**» diye bahsedilen **Ahmet Ateşli**'dir.

Ayrıca İstanbul İkinci Şube'de 1967'den beri gö-

revli olan ve 5 yıl **Ahmet Ateşli**'nin şoförlüğünü yapmış bulunan **Mümin Mandil**'le yapılan bir görüşmenin band tapesi ekte sunulmuştur. Kimliği afişe edilemediği ve kendisine bir zarar gelmediği taktirde Sayın İçişleri Bakanına da daha teferruatlı açıklama yapabileceğini ifade eden **Mandil**'in anlattıkları, İstanbul'da polisin himayesinde ve kontrolünde yapılan kanunsuz faaliyeti bariz bir şekilde sergilemektedir.

Mandil Ahmet Ateşli'nin Suadiye'deki ..... no. lu ev telefonu ile **Şadan Kalkavanlar**'ın Karaköy'deki yazıhanesi ve bazı önemli isimleri telefonlarının dinlenmesi halinde bütün faaliyetin ve kanunsuz işlerin ortaya çıkabileceğini beyan etmektedir. **Mandil**'in görüşmesinin ikinci sayfasında bahsettiği Orgeneral muhtemelen **Ulusoy**'larla yakınlığı olan eski Genelkurmay Başkanı Necdet Üruğ'dur. Vali **Nevzat Ayaz**'ın da **Ulusoy**'larla yakın ilişkisi olup, Sinagog baskını olayını, Vali **Nevzat Ayaz, Cemal Ulusoy**'un yatı ile Fethiye'de bulunduğu zaman haber almıştır.

Netice ve Kanaat

Netice olarak şunu belirtmekte fayda vardır: Kaçakçılık örgütlerinin asıl amacı kolay yollardan kazanç elde etmektir.

Kaçakçılık yoluyla bir ülkenin otoritesinin sarsılması, rejimin çökmesi, ekonomisinin yok olması, insanlarının güçsüz ve amaçsız yetişmesi ülke içerisindeki kaçakçı örgütlerini pek etkilememektedir. Kaldı ki bu sonuçlara ulaşmak uluslararası kaçakçılığın amaçları içindedir.

Yurt içinde ve yurt dışında her türlü kaçakçılık faaliyetinde bulundukları bilinen kişilerin maddi durumlarının ve sosyal yaşantılarının çok yüksek düzeyde olması kamuoyunda özendirici bir etki yaratmakta, ekonomik durumları bu denli iyi olan kaçak-

çı örgüt patronları, sahne ve sinema sanatçılarıyla, yetkili ve etkili kişilerle dostluk kurabilmekte, basının kendilerinden övgü ile bahsetmelerini sağlayarak, toplumun çeşitli kesimleri üzerinde psikolojik etki yaratabilmektedir. Özellikle siyasal partilerde ve bürokraside söz sahibi kilit kişileri etkileyerek yasal engelleri aşabilen bu kişiler, genellikle sosyo-kültürel alanda çağdaş çizginin altında kalmış, kaçakçılığı, gayrimeşru kazancı, bir suç niteliğinde dahi görmeyen ve adeta meşru kabul eden kişilerdir.

Tabiatıyla zamanla devlet organlarının çeşitli kademelerine sızabilen bu kişileri suçlamak kolay kolay mümkün olmamakta, suç sadece zincirin ucunda bulunan piyon elemanlara yüklenebilmektedir.

Günümüzde, kamu görevlileri ve güvenlikle vazifeli kişiler kaçakçılığı somut bir kanunsuz ekonomik kazanç şekli olarak değerlendirmemeli, belli bir ideolojik görüş taşımasalar bile, yıkıcı ve bölücü güçlerin ideolojisine hizmet eden düşman devletlerin hasmane politikalarına yarayan, bu faaliyete müsaade ve müsamaha etmemelidir.

Zamanında birçok olayın «Müesseseler yıpranmasın» felsefesi ile üzerine gidilmemesi, faillerinin saklanıp olayların kapatılması, müesseseleri kurtarmış, ancak zaman içinde bundan zarar gören devlet olmuştur.

Olayların üzerine gidilirken müesseselerin devlet için var olduğu unutulmamalı, yeraltı dünyası ve devlet düşmanları ile mücadele eden görevliler yalnız bırakılmamalıdır.

Arz ederim.

Ekler 1. Em. Alb. Ali İhsan Cesur'a ait fotoğraf sureti,

2. Gülser Bayer (Hastan) ve randevucu Mükü'nün resmi,

3. Mayıs 1987'de gönderilen Şahin imzalı ihbar mektubu sureti,

4. **Ahmet Ateşli** ile ilgili bir ihbar mektubu su reti,

5. **Mümin Mandil**'le yapılan görüşmenin tepesi,

6. **Şükrü Balcı** ile ilgili dosya özeti,

7. Kaçakçılık ve Devletin Güvenliğine Etkileri isimli bir konferans notunun ilgili bölümleri.

İstihbari nitelikte olan bu bilgiler hukuki bir delil olarak kullanılmak, dökümante edilerek kullanılmak istendiğinde, metinde bahis konusu edilmemesi hususlar kaynak gösterilmeden ilgili kurum ve kuruluşlardan sorularak belgelenir.

EK : 5

Hiram Abas - Mehmet Eymür

«MAKAMLAR YIPRANDI, MİT ÇÖKTÜ»

MİT Müsteşar Yardımcısı Hiram Abas ve Kaçakçılık Daire Başkanı Mehmet Eymür, Sabah, Bulvar ve Güneş gazetelerine açıklamalarda bulundular. Gerek Abas'ın gerekse Eymür'ün söylediklerini yorumsuz olarak aktarıyoruz.

Aydınlık ve 2000'e Doğru'nun Yaptıkları

HİRAM ABAS : «İstihbarat servisinin ve bazı arkadaşlarımla birlikte benim de, gururumuz ve kişiliğimiz zedelenmiştir.»

«1971 - 1973 olaylarında **Aydınlık** gazetesinde benim sorgularda bulunduğum ve işkenceci olduğum yazıldı. Bunlar doğru değildir. Kendi ekibimle yaptığım 156-157 baskın vardır. Yakalama faaliyetlerindeydim, sorguda değil.» «Boğazımdan yemiştim kurşunu... Boğazımdan girdi çenemden çıktı. İki metreden yedim kurşunları, odanın içinde yedim yani. Ama işler başarıyla bitirildi...»

«**Aydınlık** gazetesi aleyhimde büyük yayım yapmıştı. Benim ayrıldığım zaman emekli maaşı 30 bin

liraydı. İki çocuğum da okuyordu. Özel teşebbüste çalışmaya başladım.»

«**2000'e Doğru** bunu fevkalade büyüterek benim görüşüme göre her zamanki görevini yapmıştır. Birçok makamı birden yıpratmak, hakikaten zor durumlara düşürmek ve MİT'i âtıl bırakmak hedefine yönelmiştir. Çünkü doğrudan doğruya her makamı hedef almıştır. Cumhurbaşkanlığı ile MİT'in arasını açmak istemiştir. MİT, rapor sızan bir müessese haline sokulmuştur. Başbakan olayın içindeymiş gibi gösterilmiştir ve bütün bu üç makam da yıpratılmış bulunmaktadır.»

«1978'de **Aydınlık** gazetesi yayımları mevcuttur. Bu **Aydınlık** gazetesinde benim evimin de fotoğrafını çıkardılar. Talebelik fotoğrafımı da çıkardılar. Ben işkenceci olarak gözüktüm.. Ruhi bozuklukla köpeklerimi kurşuna dizen adam olarak gözüktüm. Bu, hemen **Sabahattin Savaşman'ın** yakalanmasından sonradır...»

«Yalnız **Perinçek'**in iyi etüt edilmesi lazımdır. Başka iltisakları var mıdır? **Aydınlık** gazetesi yayınları.. Şimdi teröre karşı aktivite, kaçakçılığa karşı aktivite.. Bunu devamlı kurcalayan bir adam..»

«Gelelim yenisine, Başbakan'la yaptığım Suriye seyahatinden sonra, bu sefer MİT içerisinde bir sivilleşme hikâyesi ortaya atıldı ve aday olarak gösterildim. Yine bir odak noktası haline geldiğim anda da, tekrar **2000'e Doğru'**da yayımlar başladı. Suriye seyahatinden sonra aleyhimde yapılan bütün yayımlarda, **Aydınlık** hikâyelerini tekrarladılar, başka bir şey yok... Ve sonuçta da bu sivilleşme hikâyesi herhalde kendilerini fazla rahatsız etti, tekrar üzerimize geldiler. Bunlar 1978'de de MİT hakkındaki yayımlarla MİT'i pasif duruma sokabildiler. Kısa bir süre için başardılar, bunu kabul edebilirsiniz, başardılar..»

«Güneydoğu'da biraz terörün azalması. PKK sadece bir terör faaliyeti değildir. Çok geniş çapta bir

çalışma gerektirir. Türkiye'yi bölme faaliyetidir. PKK Avrupa'daki Kürtleri, Kürt asıllı Türkleri bölme faaliyetidir... Yani neticede her halde sıkıntılar başlamıştır, malum yerlerde ve bunun neticesinde **Doğu Perinçek** yine üzerime geldi.»

«**Doğu Perinçek** iyi bir kafa, kabul etmek lazım.. Şimdiye kadar ben **Doğu Perinçek**'in yazdıkları üstüne hiç gitmedim. Benim hakkımda yaptığı en büyük suçlama, en ağırıma giden suçlama, benim CIA ajanı olduğum, CIA tarafından yetiştirildiğim, bunun yanında MOSSAD'la çok yakın ilişkiler içerisinde olduğum vs. Bu bir iddiaydı, üzerinde durmadım. Çünkü ben mesleğimle devletime karşı sorumluyum. Kendimi müdafaa etmek için daha fazla afişe edemem. Aldırmadım da.»

«Bir iddia daha var: Arap devletlerinin isteği üzerine diye. Ben burda da tahkikat istiyorum. Artık bir daha devlette çalışmam, ama tahkikat istiyorum. Başka bir şey yapabilir miyim?..»

MEHMET EYMÜR: «Bizden sonra gelen nesiller aynı cesareti, aynı tavrı göstermeyecektir. (Acaba bunu yazarsam başım belaya mı girer?) diye düşünüp ölçüp biçecek, onun için de hiçbir şey yazamayacaktır.»

«Gerek **Hiram Bey**, gerek şu emekli edilen kadro, teşkilatta temayüz etmiş, mesleklerini en iyi bilen, belli yerlere gelmiş, birikimleri çok olan deneyimli insanlardır. Bu kadroyu emekli etmek Milli İstihbarat Teşkilatı'nı bir on yıl geriye götürmüştür. Zaten arayışlar içinde olan, daha iyi organize edilmesi gereken bir teşkilattı. Ama, bu son operasyon, tam anlamıyla teşkilatı yemiş bitirmiştir. Bu Milli İstihbarat Teşkilatı'nın çöküşüdür.»

«Bir yerde yaptığın işten tiksiniyorsun. Bu mesleği niye yapıyoruz biz? Milli İstihbarat Teşkilatı ne için var? Tiksinti geldi bana. Neye hizmet ediyorum ben. Kime hizmet ediyorum?»

«Kare Vale» Tamamlandı

HİRAM ABAS: «Sayın Cumhurbaşkanı rapor hakkında bilgisi olmadığını söylemiştir. Biz **Erkan Gürvit**'i Cumhurbaşkanlığımızdaki temsilcimiz olarak gördük. Tabii son sicilini de ben verdim. Bu kadar önemli bir etüt **Erkan Gürvit**'in elinden Cumhurbaşkanı'na gitmemiştir. Bu olamaz!»

MEHMET EYMÜR: «**Atilla Aytek**'in adı 2000'e **Doğru**'da yazanlar, sızdıranlar arasında geçiyordu ya bu iddialar devletin resmi memurunun ifadelerinden daha değerli telakki edildi.»

Taştemur'u Bizden Bir Araba Karşıladı

HİRAM ABAS: «Ancak bu haber dergiye nasıl intikal etmiştir. **2000'e Doğru** devam eden yayımında muhabirleri **İrfan Taştemur**'un (Şimdi oradan ayrıldı galiba), Ankara'da MİT Müsteşarlığı'na gittiğini, orada, **Eymür, Aytek** ve arkadaşları tarafından raporun kendisine gösterildiğini ve rapordan not almasına müsaade ettiklerini iddia etmiş vaziyette.. Böyle uzun şeyleri istihbaratçı yapar mı, yapmaz mı; bırakalım bunları.. Bu arkadaşlarımın hiçbir şekilde bunlarla ilişkisi olmaması gerekir ve temas için müsaade alırlar. Aralarında bir dostluk yok.»

«2 Aralık 1987 günü **Mehmet Eymür**, raporu okuması için **Erkan Gürvit**'e bahsediyor. Ve onlar tayinlerde kararnameleri imzaladığı için bilgisi olmasında fayda görüyor. **Mehmet Eymür**'ün bu raporu götürüp de oralara buralara dağıtması intihardır bence. Yapılacak bir şey değildir. Herkesin düşmanlığını kendi üstüne çekecekti. Rapor nasıl ele geçti, bilinmemektedir.»

MEHMET EYMÜR: «Belki **İrfan Taştemur**, MİT diye bir başka yere gitmiş ve başka şahıslarla görüşmüştür. Veya kendisine yahut dergisine bilgi veren

kişi veya kişileri saklamakta ve özellikle konuyu MİT ve mensuplarına belli bir gayeye hizmet için yıkmaktadır. Gerek **İrfan Taştemur**'un gerekse onun bağlı bulunduğu **Doğu Perinçek** ve arkadaşlarının MİT ajanları olup olmadığını bilmiyorum. Bilsem de böyle bir konuyu açıklamaya mezun değilim. Devlet çapında istihbarat görevi MİT'e verilmişse de yurdumuzda yine istihbaratla uğraşan birimler bulunmaktadır. Keza **İrfan Taştemur** ve arkadaşlarının bu birimlerin ajanı olup olmadığı hakkında da bilgim yok. Ancak kendim için böyle bir yönetici-ajan münasebetinde bulunmadığımı ve bu şekilde bir psikolojik propaganda görevi ile yükümlü olmadığımı söyleyebilirim.» (Mahkeme ifadesinden)

«**Kutlu Savaş**'a da söyledim. Diyelim ki **İrfan Taştemur** geldi. Biz de bu raporu gösterdik. Not da aldırdık kendisine. Oturdu bu adam bunu yazdı. Bu adam bunu ispat edemez bir kere...»

«Oysa bu adam 15 Aralık'ta gazetecilerle oturmuş yemek yemiş Mülkiyeliler Birliği'nde. İşte bu adamlara, yemek yediği adamlara sorun. Bunlar bizim akrabamız değil ki. Bir adamın iki yerde aynı anda olması mümkün olmadığına göre, nedir bu hikâye? Hem Mülkiyeliler Birliği'nde **Uğur Mumcu**'larla yemek yiyecek, hem de bizim orada hamburger yiyecek, insan mide fesadından gider vallahi. Olacak şey mi bu?»

«Bu **İrfan Taştemur**'u bindirmeli bir arabaya, 'Bizi MİT'e götür arkadaş' demeli. Eğer **İrfan Taştemur** MİT diye Cumhurbaşkanlığı Köşkü'ne gittiyse bir başkasını görmeye, tabii onu bilemem. Çünkü oranın kapısında da asker var, nizamiye var. **Taştemur** da eğer pek uyanık olmayan bir adamsa, belki MİT'e değil de Cumhurbaşkanlığı Köşkü'ne gitmiştir.»

«Şimdi **Korkut** benim arkadaşım. Raporun basında yer almasına neden olan **İrfan Taştemur** var ya, sözde onun Ankara'ya gelip de, MİT'e getirildiği ko-

nusundaki iddialarla ilgili olarak verdiği ifadesinde çelişkiler görülmüş. Önce **'İrfan Taştemur'u** ben tanıyorum, gördüm' filan demiş. 'Bizden bir araba karşıladı galiba' demiş. Sonra da arabayı hatırlamamış, **'Korkut** olabilir mi?' demişler, 'Olabilir' demiş. Yani böyle çelişkili ifadeleri var.» **(Bulvar'dan)**

MEHMET EYMÜR: «Şimdi ben, başlangıcından beri, bu rapordan Cumhurbaşkanı'nın haberi olmadığını ve damadının bu raporu kendisine göstermediğini düşünmüştüm. Oysa şimdi aksi kanaatteyim. MİT raporundan **Evren'in** ilk günden beri bilgisi vardı. Tabii durum böyle olunca akla başka bir sual geliyor. Acaba, bütün bu olan bitenler, **Evren'in** Cumhurbaşkanlığı'nın devamını sağlamak için muhtemel bir rakiplerin tasfiyesi operasyonu mu? Benim yazdığım rapor da ekmeklere yağ mı sürdü?»

MİT Raporu'nda Özal Parmağı

HİRAM ABAS: «Şimdi arşivden bilgi çıkması ancak ve ancak bu şekilde kaynak bildirilmesi, Başbakan'dan müsaade alınmadan olmaz.»

«Denen şudur: 'Mehmet Eymür'ün arkasında **Hiram'ın** beyni vardır.' «Evet böyle denmiştir. Ama **Hiram** bu operasyonu bir yere karşı yapmaz ki.. Kazancım ne olacak?.. Bu operasyondaki hasıla nedir? Benim Üruğ'a bir düşmanlığım yok.. Cumhurbaşkanlığı'na aday veyahut değil; beni hiç alâkadar etmez. Ben çeşitli hükümetlerle görev yaptım ve hepsinden gayet iyi muamele gördüm.. **Özal'la** gayet iyi anlaşıyordum ve istihbari yönden anlaşıyordum.»

«Benim sivilleşmeden kastım doğrudan doğruya servisin içinden, seneler içinde kademelerle çeşitli görevler yaptıktan sonra adamın müsteşarlığa gelmesidir. Servis dışından bir müsteşar düşünülemez. Ame-

rika'da servisin başına dışarıdan 1-2 adam getirilmiştir, rezaletler ortadadır.»

«Başbakan'a çıkılır ve denilir ki, 'Şu şu şu şartlar ihtilali getirmektedir. Şu tedbirleri almanız lazım' denilebilir. Bunu söylemek MİT'in vazifesidir.»

«Başbakana ilk başta gayet yakındım. İlişkilerde yakındım. Bu müsteşarda tedirginlik yarattı. Çünkü onlarda makam atlamak diye bir şey yoktur. Fevkalade huzursuzluk yaptı.»

«Rapor olayı çıktıktan sonra, ben Başbakan'a çıkmadım. Sebep, rapor olayında 'Başbakan emir verdi mi, vermedi mi?' Başbakan'ın üstünde duruluyordu. Başbakan'ın benim vasıtamla bir operasyon çevirdiğinden şüpheleniliyordu.»

«Rapor olayı geniş çapta ilk başlangıçta istismar edildi. Başbakanımızın bir politikası olarak seçimlerde kullanılacağı noktası üzerinde spekülasyon oldu. Bu katiyen doğru değildir, katiyen... Başbakan'dan böyle bir emir alınmamıştır.»

MEHMET EYMÜR: «Esasında tabii acı bir şey. Başbakan çağırıp bizimle konuşabilirdi. Değil mi? Şu icraatı yaparken de konuşabilirdi. 'Ben böyle bir şey yapmak mecburiyetinde kaldım' diyebilirdi en azından, 'Mecbur kaldım' derdi. İzah da etmezdi. Beni bırak bir **Hiram Bey**'i çağırabilirdi. Ufak tefek bir adam değil ki **Hiram Bey**.»

«Kırıkkale'de TÜPRAŞ'ın bir tesisi varmış. Ancak, orada —ANAP ileri gelenleri— gizli toplantılar mı yapıyorlar, yoksa yakın dostları ile sohbet mi yapıyorlar bilmiyorum.»

OKTAY BALAMİR: «Hayır, bunu sebep, oradan atılmış birisi ile görüştüm geçenlerde. O bana dergideki iddiaları teyid eder mahiyette şeyler söyledi.»

HİRAM ABAS: «Yani dışardayken de —**Halit Narin**'in yanındayken— devlet için epeyce çalıştım. Benim görüşlerim biliniyordu.»

«Çeşitli şeyler söylenmektedir. **Semra Hanım** filan; tamamen yalandır.. Beni devlet göreve çağırmıştır.»

MEHMET EYMÜR : «Vallahi şu son icraatla MİT' de bir 'Papatyalar kanadı' olmadığı belli oldu.»

MİT RAPORU OLAYI

"...Başbakan'la yaptığım Suriye seyahatinden sonra,
bu sefer MİT içerisinde bir sivilleşme
hikayesi ortaya atıldı ve aday olarak gösterildim.
Yine bir odak noktası haline geldiğim anda da
tekrar *2000'e Doğru*'da yayımlar başladı.
Suriye seyahatinden sonra aleyhimde yapılan
bütün yayımlarda, *Aydınlık* hikayelerini tekrarladılar
başka bir şey yok...
Ve sonuçta da bu sivilleşme hikayesi
herhalde kendilerini fazla rahatsız etti,
tekrar üzerime geldiler.
Bunlar 1978'de de MİT hakkındaki yayımlarla
MİT'i pasif duruma sokabildiler.
Kısa bir süre için başardılar,
bunu kabul edebilirsiniz, başardılar.."

ISBN 975 - 489 - 000- 5